

gemeente
Haarlemmermeer

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Taurusavenue 100
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852

Cluster Staf Bestuur & Directie
Inlichtingen Floor Spijkers
Telefoon 0900 1852
Uw brief
Ons kenmerk XS-25060508.1161
Bijlage(n) Onderzoeksrapport 'Het leven van de Haarlemmermeerse jeugd in trends en ontwikkelingen. Jeugdenquête 2024.'
Onderwerp Aanbieding onderzoeksrapport jeugdenquête 2024

Verzenddatum

1 6 JUNI 2025

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij bieden wij u het onderzoeksrapport 'Het leven van de Haarlemmermeerse jeugd in trends en ontwikkelingen' aan. Hierin staan de resultaten van de Jeugdenquête die is afgenomen in 2024. Dit is onderdeel van het Haarlemmermeers Jeugdonderzoek; een terugkerend onderzoek naar het leven van onze jeugd.

In totaal deden 3.788 Haarlemmermeerse kinderen, jongeren en jongvolwassenen mee met de Jeugdenquête. Zij beantwoordden vragen over hun leven en ervaringen. Het onderzoeksrapport geeft trends en ontwikkelingen weer in acht thema's: thuis, school en werk, vrije tijd, online, gezondheid, sociale relaties, samenleving en dromen en zorgen voor de toekomst.

De resultaten van de Jeugdenquête worden nu gedeeld, zodat deze kennis expliciet kan worden gebruikt in het opstellen van het preventief jeugdbeleid. Het volledige Jeugdonderzoek 2025 zal in het najaar verschijnen en zal naast deze kwantitatieve gegevens ook verdiepende onderzoeken bevatten.

Wij wensen u veel leesplezier.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

Cees Vermeer

Marianne Schuurmans-Wijdeven

Het leven van de Haarlemmermeerse jeugd in trends en ontwikkelingen

Jeugdenquête 2024

Team Onderzoek, Gemeente Haarlemmermeer

Juni 2025

gemeente
Haarlemmermeer

Het leven van de Haarlemmermeerse jeugd in trends en ontwikkelingen

Jeugdenquête 2024

Een derde van de Haarlemmermeerse bevolking bestaat uit kinderen, jongeren en jongvolwassenen. Dit is kenmerkend voor een gemeente die groeit en verstedelijkt in rap tempo; waar veel woningen in een keer uit de grond rijzen en veel jonge gezinnen uit de regio zich vestigen. Deze grote groep jonge inwoners bepaalt mede de sfeer en sociale dynamiek in de gemeente. Zij gaan naar school, spelen buiten, en sporten in hallen en op velden. Zij ronden school af, krijgen een baan en zoeken een eigen woonplek. Hun aanwezigheid en ontwikkeling creëren allerlei behoeftes aan voorzieningen en dagen de gemeente uit om hier ruimtelijk en sociaal in mee te groeien.

Voor een gemeentebestuur met zo veel ruimtelijke en sociale dynamiek is het uitermate relevant om kennis te hebben van de leefsituatie van deze groep kinderen, pubers en jongvolwassenen. Daarom brengt het Jeugdonderzoek 2025 de leefsituatie van de Haarlemmermeerse jeugd in beeld. Het onderzoek bestaat uit een grootschalige Jeugdenquête en verdiepende onderzoeken. In voorliggend deel van het Jeugdonderzoek treft u de resultaten aan van de Jeugdenquête 2024. Het gehele Jeugdonderzoek 2025 – inclusief verdiepende delen – wordt dit najaar gepubliceerd.

In de Jeugdenquête 2024 konden kinderen, jongeren en jongvolwassenen vragen beantwoorden over thema's die in hun dagelijkse leven spelen en zich vrij uiten in open antwoorden; wat doen zij graag, hoe wonen zij en hoe kijken zij naar hun toekomst? We nemen ook de resultaten uit de Jeugdenquêtes uit 2015 en 2019 mee. Hierdoor kunnen we trends en ontwikkelingen waarnemen in het leven van de Haarlemmermeerse jeugd. De Jeugdenquête biedt dus de mogelijkheid om de leefsituatie nu én de veranderingen daarin over de tijd heen in beeld te brengen.

Indeling

De resultaten van de Jeugdenquête zijn opgedeeld in acht thema's, waarin verschillende onderwerpen terug te vinden zijn:

1. Thuis

Thuis is de basis vanuit waar kinderen zich ontwikkelen en hun eigen leven vormgeven. Gezinnen hebben verschillende samenstellingen en financiële situaties. In vergelijking met 2019 wonen Haarlemmermeerse kinderen en jongeren net zo vaak in gescheiden gezinnen, maar komen gezinnen moeilijker rond en wonen jongvolwassenen vaker bij hun ouders.

2. School en werk

Een groot deel van hun tijd brengen kinderen en jongeren door op school. Zij maken er vrienden, leren vaardigheden en ontwikkelen interesses. Haarlemmermeerse kinderen gaan met plezier naar school, en jongeren met meer plezier dan voorheen. Onder jongvolwassenen lopen de tijdsbestedingen meer uiteen; de een werkt fulltime, de ander volgt een opleiding en weer een ander combineert werken en leren. Zij vinden een hoog salaris het belangrijkste in hun (toekomstige) baan.

3. **Vrije tijd**

Naast verplichtingen rond school en werk blijft er tijd over die vrij besteed kan worden. In dit thema staat die vrije tijd centraal; wat de jeugd het liefste doet, welke hobby's zij hebben en waar ze naar toe gaan. Schermgebruik wordt steeds populairder, er wordt minder gesport en buiten gespeeld en jongeren zijn meer tevreden over de uitgaansmogelijkheden in Haarlemmermeer dan in 2019.

4. **Online**

De online wereld is steeds meer onderdeel van het dagelijks leven van de jeugd. De tijd die zij er spenderen neemt toe, wat zowel positieve als negatieve gevolgen heeft. Ouders zijn betrokken en maken afspraken, maar wat kinderen en jongeren meemaken online is lang niet altijd een eigen keuze.

5. **Gezondheid**

Een goede gezondheid draagt bij aan een goede ontwikkeling. Haarlemmermeerse kinderen zijn overwegend gelukkig en gezond, maar dit neemt af met de leeftijd. Jongeren ontbijten minder vaak dan in 2019 en roken meer. Met name de ontwikkelingen in mentale gezondheid vallen op; jongeren en jongvolwassenen hebben een steeds slechtere mentale gezondheid.

6. **Sociale relaties**

Relaties met anderen dragen bij aan het welzijn van de jeugd. Vriendschappen geven een gevoel van verbondenheid en dragen bij aan identiteitsvorming. Anderzijds is het contact niet altijd positief. Kinderen en jongeren geven vaker aan gepest te worden, en gevoelens van eenzaamheid nemen toe. Ook kan niet iedereen terecht bij hun ouders met vragen of problemen.

7. **Samenleving**

De ontwikkeling van de jeugd is niet los te zien van de samenleving. Haarlemmermeerse jongeren en jongvolwassenen maken zich zorgen om (inter)nationale ontwikkelingen. Hun vertrouwen in anderen en hun vermogen om te kunnen omgaan met meningsverschillen neemt af, discriminatie neemt toe en jongeren en jongvolwassenen voelen zich vaker onveilig dan voorheen.

8. **Dromen en zorgen voor de toekomst**

Hoe ziet de jeugd haar toekomst? Welke dromen en zorgen hebben zij? In dit thema komen kinderen, jongeren en jongvolwassenen aan het woord, door middel van de open antwoorden die zij op deze vragen gaven. Zij dromen fantasierijk en concreet, en maken zich al jong zorgen om maatschappelijke onderwerpen.

Leeswijzer

Elk thema start met een korte duiding van het thema en de enquêteresultaten. Daarna volgt een inhoudsopgave van de enquêteresultaten voor dat thema, die vervolgens worden afgebeeld in grafieken, tabellen en tekst. In de grafieken staat met een * aangegeven of verschillen over tijd significant zijn, wat betekent dat met 95% zekerheid kan worden gezegd dat het verschil tussen de enquête jaren geen toeval is.

Voor de leesbaarheid is gekozen voor een consequente kleurstelling per enquêtejaar; **oranje** voor de resultaten van 2024, **blauw** voor 2019 en **paars** voor 2015. Ook heeft elke leeftijdsgroep een eigen kleur; **groen** voor 8 t/m 11 jaar, **roze** voor 12 t/m 17 jaar en **geel** voor 18 t/m 26 jaar. Voor de leesbaarheid is ervoor gekozen om niet te refereren aan de leeftijdsgroepen, maar aan kinderen (8 t/m 11 jaar), jongeren (12 t/m 17 jaar) en jongvolwassenen (18 t/m 26 jaar).

De onderzoeksverantwoording is te vinden in bijlage.

1. Thuis

Kinderen groeien op in verschillende woon- en gezinsvormen. Zij wonen bij beide ouders, bij één van hen of bij anderen met een ouderrol. Ook groeien zij lang niet altijd op in één kerngezin en kan de gezinssamenstelling wisselen door de aanwezigheid van stief-/bonus ouders, broers en/of zussen. Hoe het gezin er ook uitziet, het is een belangrijke plek voor de ontwikkeling van een kind. In het gezin wordt de basis gelegd van waaruit kinderen de wereld tegemoet treden, veranderingen in de thuissituatie kunnen daardoor een grote impact hebben.

Kinderen die een scheiding meemaken, kunnen te maken krijgen met ruziënde ouders, een verhuizing, en verminderd contact met een ouder¹. Van de kinderen in Haarlemmermeer geeft 12% aan dat de ouders gescheiden of uit elkaar zijn. Onder jongeren is dat 21%. Wij zien in de enquête geen toe- of afname in deze cijfers door de jaren heen. Wel zien we dat jongeren na de scheiding vaker in twee huishoudens wonen dan kinderen.

Ook de financiële situatie van een gezin kan gevolgen hebben voor kinderen. Als een gezin moeilijk rond kan komen, is er minder geld voor hobby's of uitjes, en kan stress toenemen. Huishoudens staan er in Haarlemmermeer financieel minder goed voor dan in 2019. Met name eenoudergezinnen en jongvolwassenen die een eigen huishouden runnen, hebben moeite met rondkomen. Nederlandse jongvolwassenen zijn economisch kwetsbaarder dan eerdere generaties². Zij maken zich zorgen om hun toekomstige financiële situatie en gaan op latere leeftijd uit huis, mede doordat de huur- en koopprijzen hard stijgen. Niet alleen woningprijzen stijgen, ook consumentenprijzen voor bijvoorbeeld voedingsmiddelen stijgen hard³. Hoewel de lonen sterker stegen dan de inflatie, blijkt de financiële gezondheid van jongvolwassenen verslechterd⁴. Zij profiteren minder van de loonstijgingen, hebben vaker een minimumloon en maken meer schulden om rond te komen.

Dit zien wij deels terug in Haarlemmermeer. Jongvolwassenen hebben vaker een studieschuld en het aandeel jongvolwassenen dat nog thuis woont is door de jaren heen gegroeid. Een kleine helft van hen is nu op zoek naar een woning. Opvallend is dat onder jongvolwassenen die op zichzelf wonen, een even groot aandeel een woning zoekt. Als zij vrij mochten kiezen waar zij willen wonen, kiest bijna de helft van de jongvolwassenen voor een woning in Haarlemmermeer. Zij geven aan problemen te ondervinden in hun zoektocht naar een huis. Omdat het aandeel thuiswonende jongvolwassenen in Haarlemmermeer toeneemt, en hoger ligt dan landelijk, doen wij in één van de delen van het Jeugdonderzoek 2025 verdiepend onderzoek naar hun ervaringen.

Het Nibud adviseert om kinderen al van jongs af aan te leren hoe zij met geld moeten omgaan, zodat zij later minder financiële problemen krijgen. In Haarlemmermeer neemt het aandeel kinderen en jongeren met zakgeld af. Wel hebben jongeren vaker een betaalde bijbaan naast school, of genereren zij zelf inkomsten door bijvoorbeeld online kleding te verkopen.

¹ <https://www.nji.nl/scheiding/gevolgen-voor-kinderen>

² <https://www.nji.nl/uploads/2024-10/Infographic-Jongvolwassenen-zijn-economisch-kwetsbaarder-dan-eerdere-generaties.pdf>

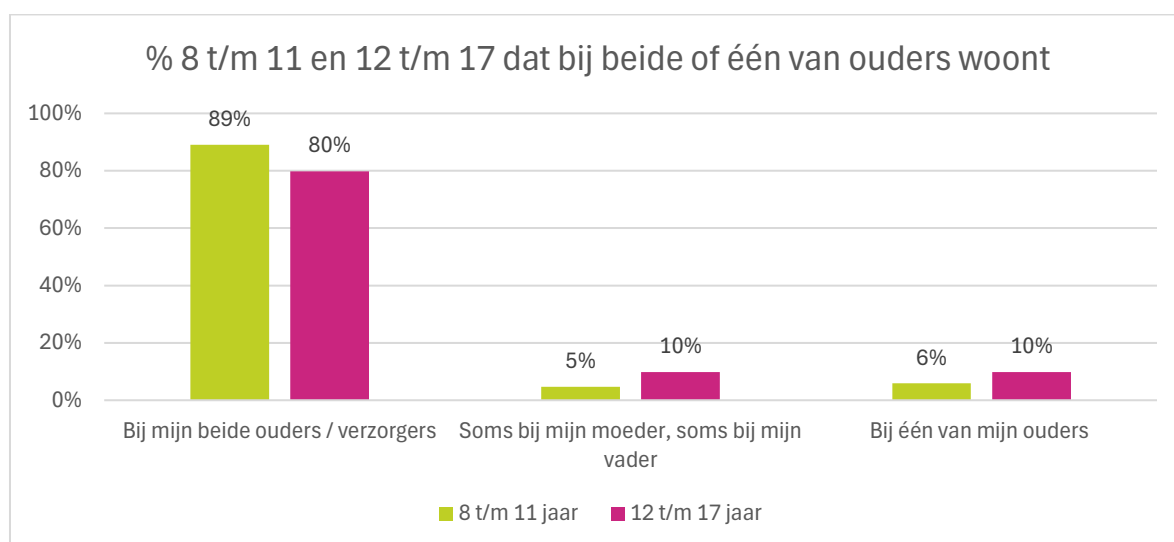
³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/20/inflatie-stijgt-naar-4-1-procent-in-april>

⁴ <https://www.nji.nl/nieuws/jongere-staat-er-financieel-slechter-voor>

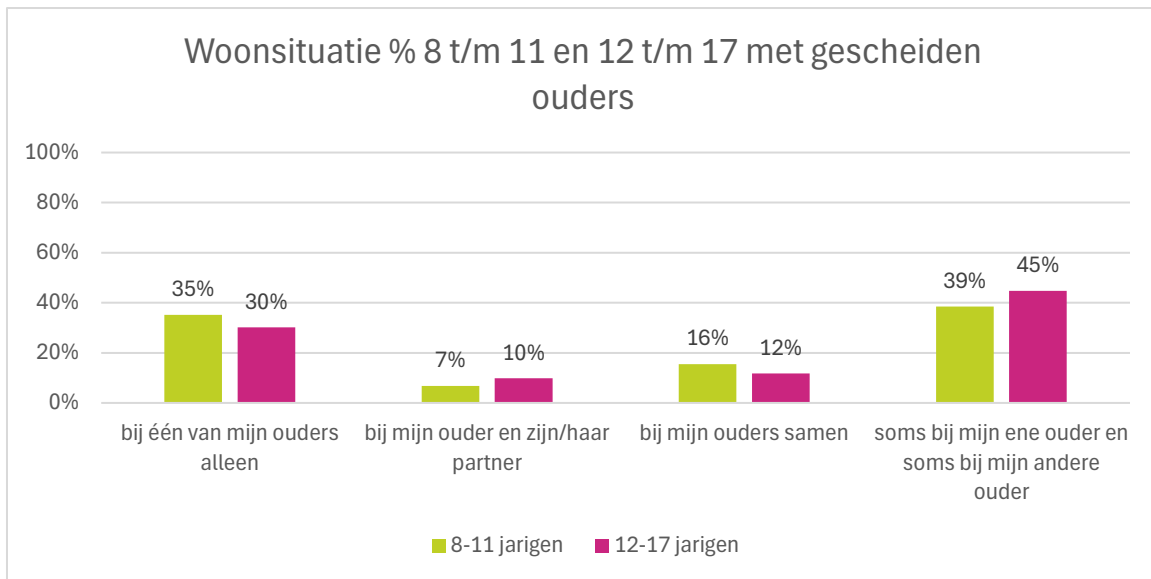
Inhoudsopgave enquêteresultaten thuis

1.1	Woonsituatie kinderen en jongeren	5
1.1.1	Langdurige zorg in gezin	6
1.2	Woonsituatie jongvolwassenen	7
1.2.1	Op zoek naar een woning	8
1.2.2	Relatie en kinderen	10
1.3	Financiële situatie huishouden.....	10
1.4	Inkomsten kinderen en jongeren	13
1.3.1	Schulden jongeren en jongvolwassenen	14

1.1 Woonsituatie kinderen en jongeren

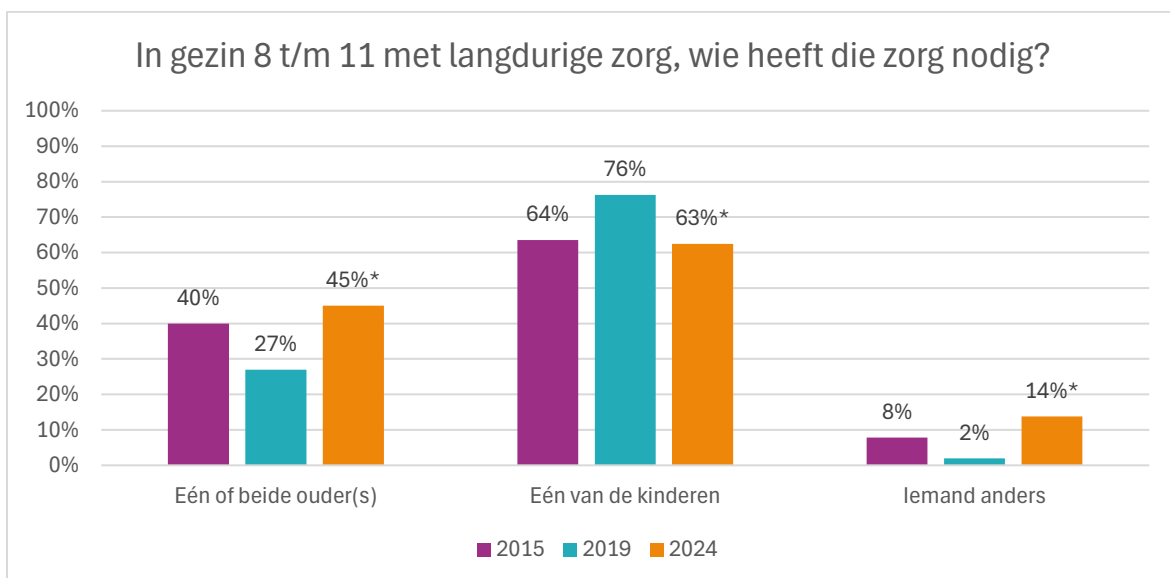
12% van de kinderen en 21% van de jongeren geeft aan dat hun ouders gescheiden of uit elkaar zijn. Deze aantallen zijn vergelijkbaar met 2019 en 2015. Verder woont een klein deel in een andere huishoudsamenstelling, zoals bij opa en oma. Dit beeld van woonsituaties is vergelijkbaar met 2019 en 2015.

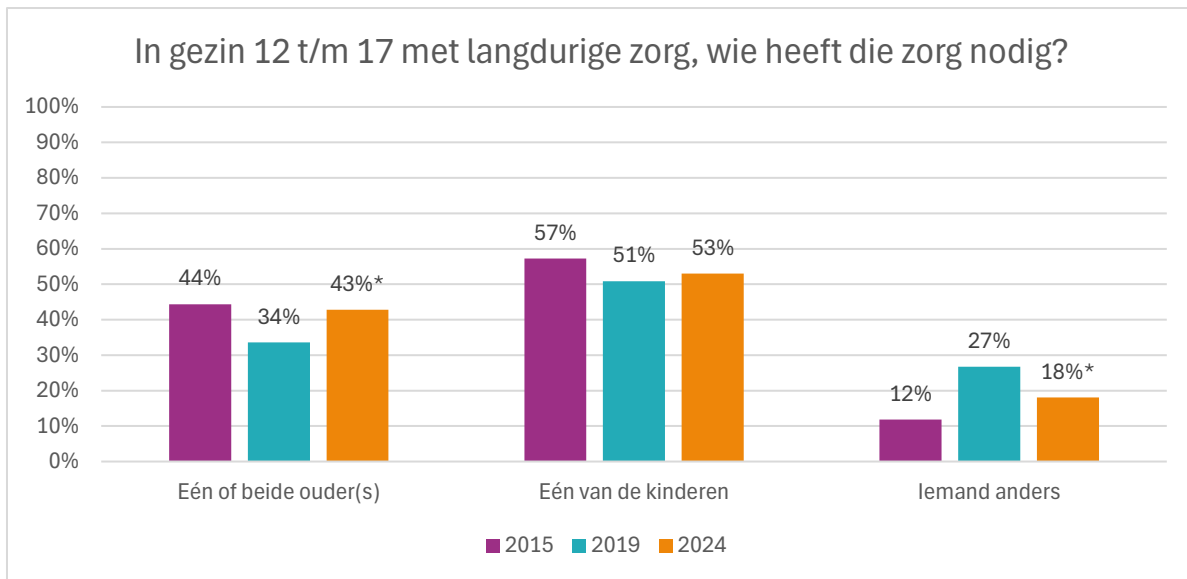
Jongeren met gescheiden ouders wonen relatief vaker deels bij de ene en deels bij de andere ouder dan kinderen. Kinderen wonen relatief vaker bij één van de ouders.

1.1.1 Langdurige zorg in gezin

Van de ondervraagde 8 t/m 11 jarigen geeft 6% aan dat iemand in het gezin langdurig zorg nodig heeft. Onder 12 t/m 17 jarigen groeit 9% op in een gezin waar iemand langdurige zorg nodig heeft. Voor beide leeftijdsgroepen is dat aandeel vergelijkbaar met 2019.

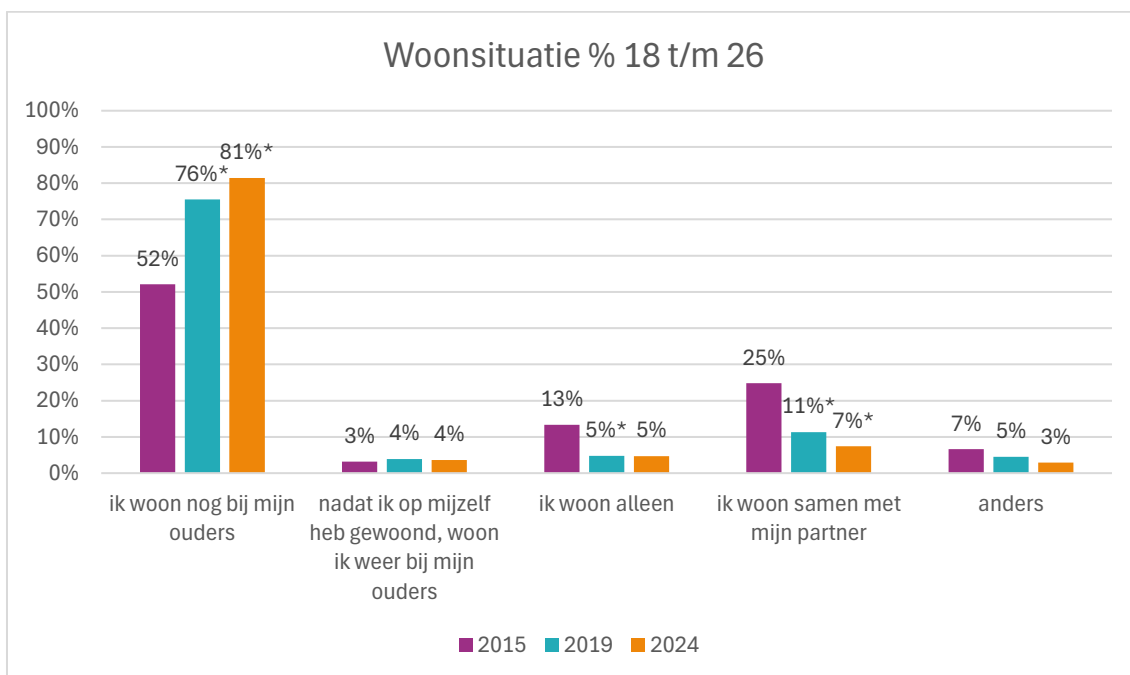

* significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

* significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

1.2 Woonsituatie jongvolwassenen

* significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

De meeste jongvolwassenen wonen bij hun ouders, dit aandeel is gestegen.

3% van de ondervraagde jongvolwassenen heeft een andere woonsituatie dan bij ouders, met partner of alleen wonen. Hier zitten onder andere jongvolwassenen bij die begeleid, in een zorginstelling of een asielzoekerscentrum wonen, of bij een familielid anders dan hun ouder wonen.

Van de jongvolwassenen die niet bij hun ouder(s) wonen, heeft 37% de woning gekocht, 54% huurt de woning en 10% heeft een andere woonsituatie. 13% woont in een studentenwoning, 41% in een appartement, 29% in een eengezinswoning en 16% in een ander woningtype.

1.2.1 Op zoek naar een woning

Iets minder dan de helft (45%) van de jongvolwassenen die bij hun ouders woont is op zoek naar een woning. De helft daarvan is korter dan een jaar op zoek, ruim een derde is tussen de één en drie jaar op zoek, en één op acht is al langer dan 3 jaar op zoek.

Van de jongvolwassenen die niet meer bij hun ouders wonen is eveneens 46% op zoek naar een woning. Een derde van hen *moet* binnen twee jaar verhuizen, twee derde *wil* verhuizen.

Wat is de reden dat je niet op zoek bent naar een woning? (18 t/m 26)

“ben pas net 18 en zit nog op school dus heb er geen behoefte aan”

“Ik ben net begonnen met werken en wil eerst nog even thuis wonen zodat ik veel geld kan sparen om over ongeveer 1/1,5 jaar een huis te kunnen kopen met mijn vriend in plaats van nu iets te zoeken wat we dan zouden moeten huren.”

“Gezellig nog bij mijn ouders”

“Het is goedkoper om thuis te wonen, daarnaast is de locatie waar ik woon in verband met mijn studie zeer optimaal”

“Ik ben een asielzoeker en heb nog geen verblijfsvergunning”

“Ik ga in januari op mezelf wonen met een vriendin. We hebben al een huis gevonden.”

Als jongvolwassenen konden kiezen waar zij zouden wonen, dan verkiest 44% Haarlemmermeer. Dat aandeel is vergelijkbaar met 2019. Amsterdam (13%, was 19%) en Haarlem (11%, gelijk aan 2019) maken de top drie compleet. Opvallend is dat het aandeel jongvolwassenen dat aangeeft geen voorkeur te hebben is toegenomen, van 4% in 2019 naar 9% nu. Binnen Haarlemmermeer gaat de voorkeur uit naar Hoofddorp (met name Hoofddorp breed, Floriande en Hoofddorp Centrum) en Nieuw-Vennep (met name Nieuw-Vennep breed en Getsewoud). Dat kan komen doordat de meeste geënquêteerden daar wonen.

Waarom wil je het liefst buiten Haarlemmermeer wonen? (18 t/m 26)

“Ik wil meer in de stad wonen waar alles wat dichterbij is en de sfeer wat minder ‘volwassen’, dus meer ruimte om uit te gaan, meer jongeren en meer stations in de buurt.”

“Buiten de randstad zijn de woningen betaalbaarder, is er meer ruimte en minder drukte.”

“Omdat ik zelf een beetje uitgekeken ben op de Haarlemmermeer, omdat ik er al mijn hele leven woon. Ik hoop dan een nieuw avontuur aan te gaan.”

“Ik zou graag in mijn studententijd nog even in de “grote stad” willen wonen.”

88% van de jongvolwassenen geeft aan problemen te ondervinden in hun zoektocht naar een woning. Dat was 85% in 2019 en 73% in 2015.

Welke problemen ondervind je in je zoektocht naar een woning? (18 t/m 26)

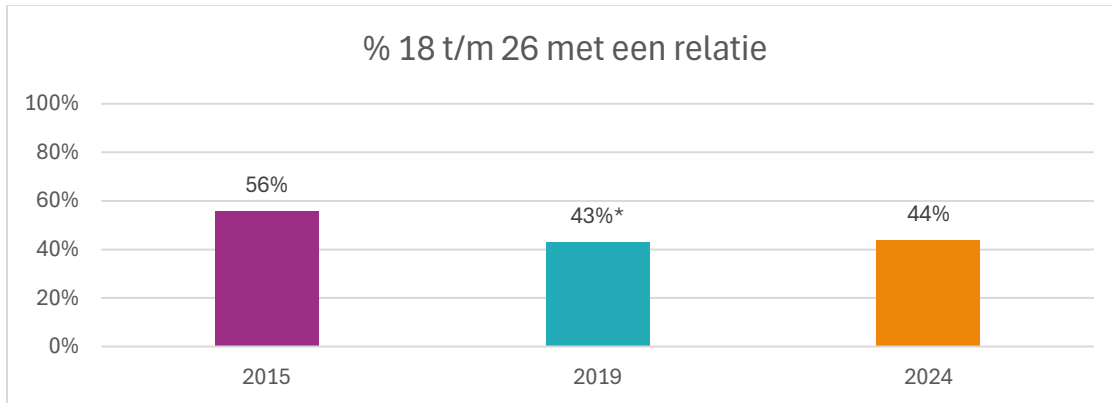
“Het is gewoon echt onmogelijk. Alle platformen houd ik in de gaten, als er überhaupt iets beschikbaar is, is het meestal of onbetaalbaar of krijg ik geen reactie, hoe enthousiast mijn berichtjes ook zijn.”

“Woonruimtes zijn meestal te duur en niet betaalbaar voor een student dat amper tijd heeft voor een bijbaan.”

“Alleen opties als je al eeuwen ingeschreven staat :(“

“De woonruimtes zijn schaars, er zijn bijna geen woningen beschikbaar. Ik heb een vaste baan, maar verdien niet genoeg om een huis in de gemeente te kunnen betalen. Ik verdien te veel om in aanmerking te komen voor sociale huur, dus ben gedwongen om met mijn partner samen bij mijn ouders te wonen. De huizenprijzen blijven maar stijgen, wat ervoor zorgt dat we steeds minder kans maken. Dat terwijl we niet genoeg spaargeld hebben om een huis te kopen. We werken beide fulltime, vaste baan.”

1.2.2 Relatie en kinderen

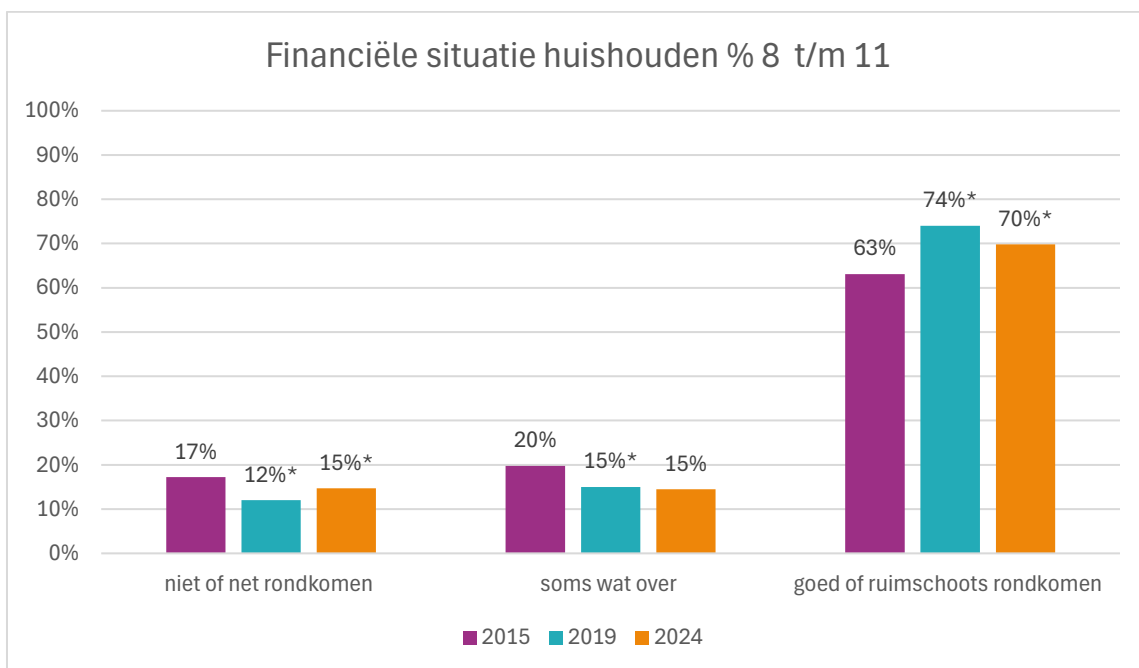

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

2% van de 18-26 jarigen heeft één kind of meerdere kinderen. Dit is vergelijkbaar met 2019. In 2015 gaf 5% van de jongvolwassenen aan dan zij één of meer kinderen hadden.

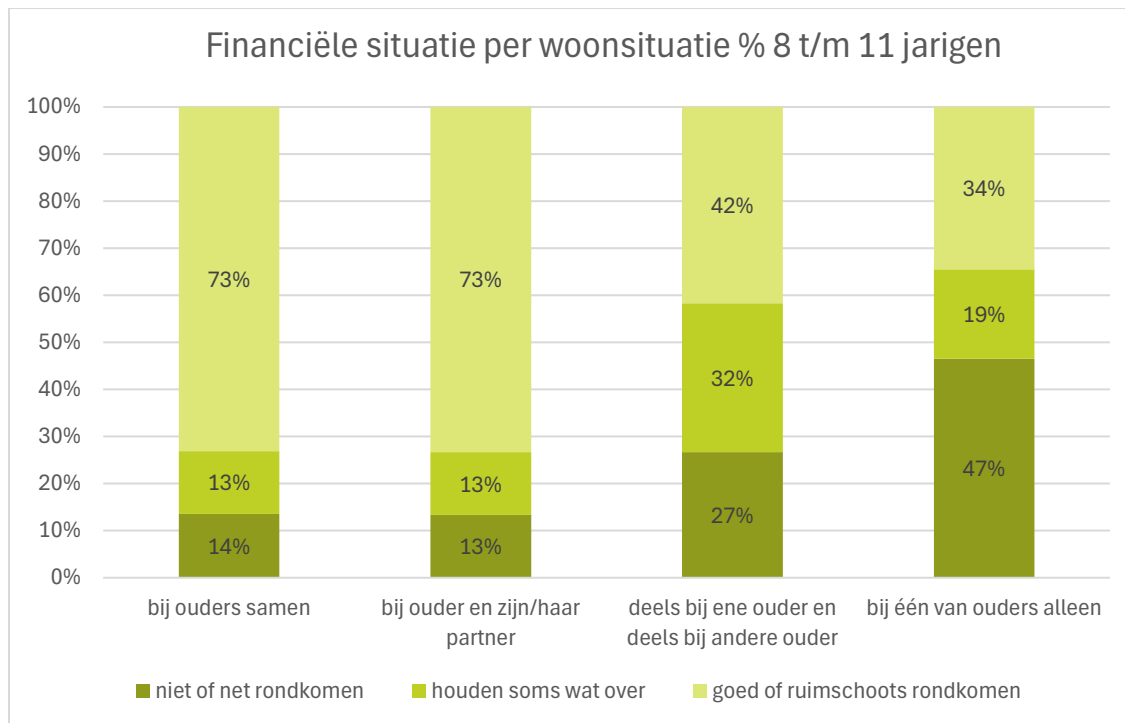
1.3 Financiële situatie huishouden

Van 76% van de 8 t/m 11 jarigen werkt beide ouders, van 4% werkt geen van beide ouders. Van 80% van de 12 t/m 17 jarigen werkt beide ouders, en ook hier werkt van 4% geen van beide ouders.

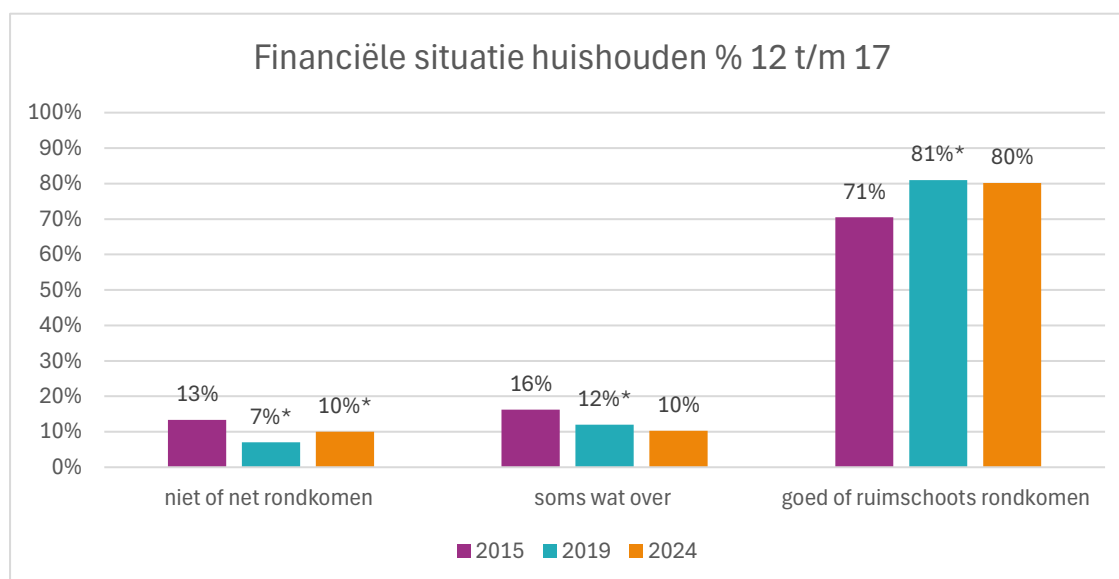

* significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Net als in 2019 geeft 5% aan dat er thuis niet genoeg geld is om leuke dingen te doen. 6% van de kinderen is het afgelopen jaar niet op vakantie geweest. Dat is vergelijkbaar met 2019. Daarnaast zijn ruim twee op de drie kinderen (68%) in het afgelopen jaar vaker dan één keer op vakantie geweest.

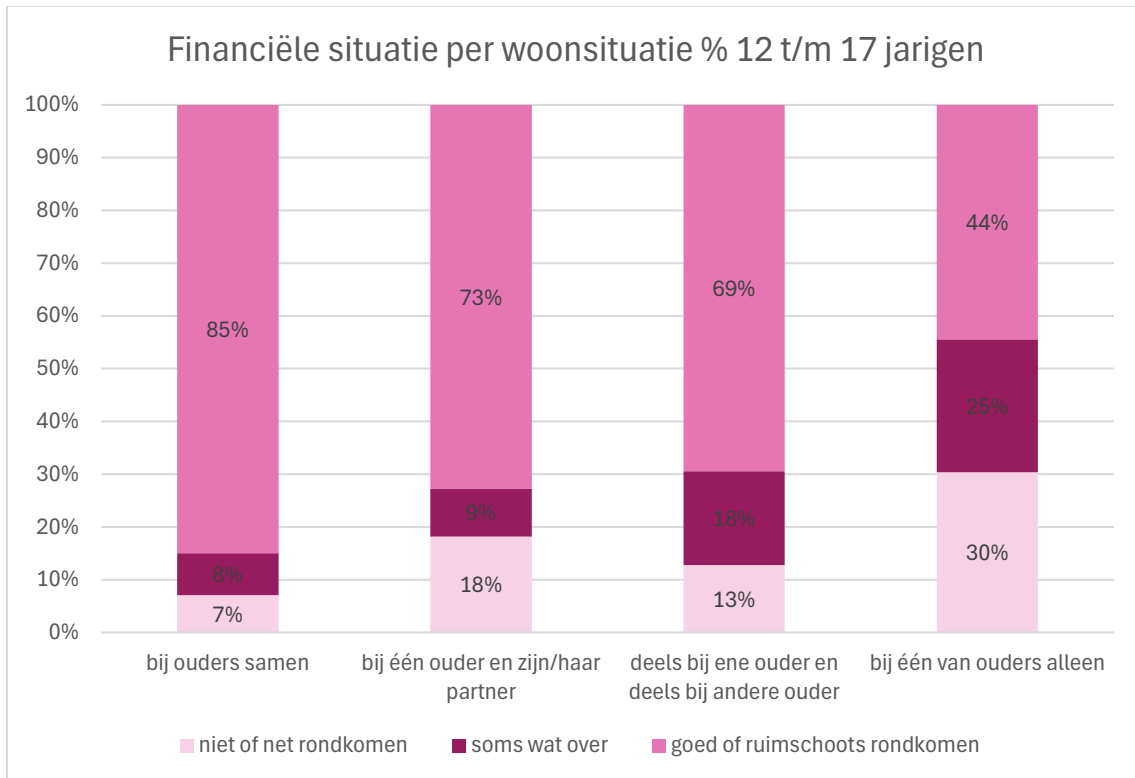

Het gezin van kinderen die bij één ouder wonen heeft vaker moeite met rondkomen dan gezinnen met twee ouders.

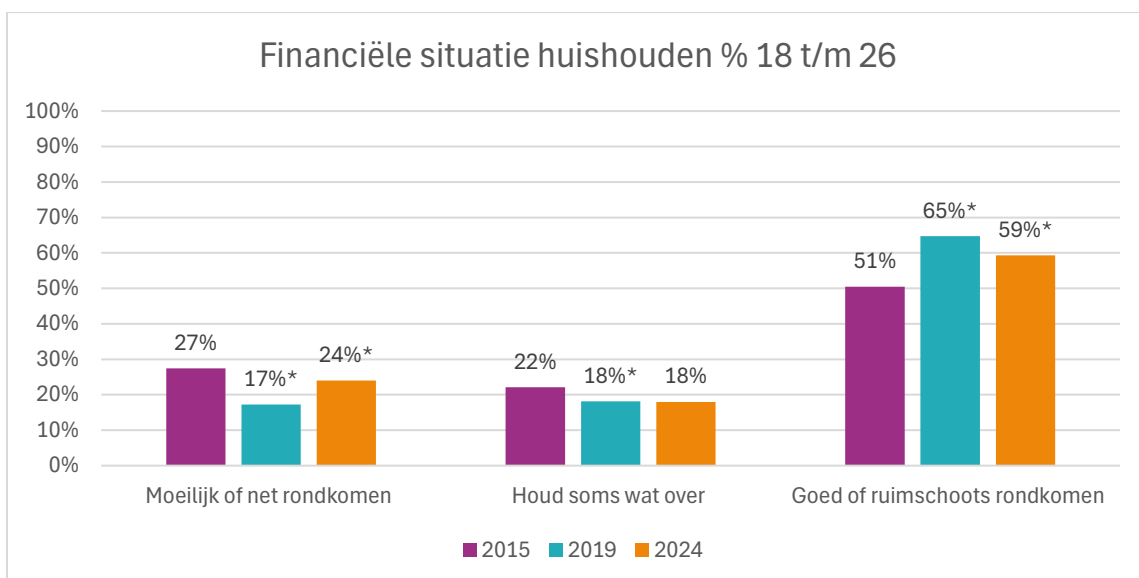

* significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Net als in 2019 geeft 4% van de jongeren aan dat er thuis niet genoeg geld is om leuke dingen te doen. 8% van de jongeren is het afgelopen jaar niet op vakantie geweest, dat is minder dan in 2019 (10%). Bijna twee op de drie jongeren (64%) is vaker dan één keer op vakantie geweest het afgelopen jaar.

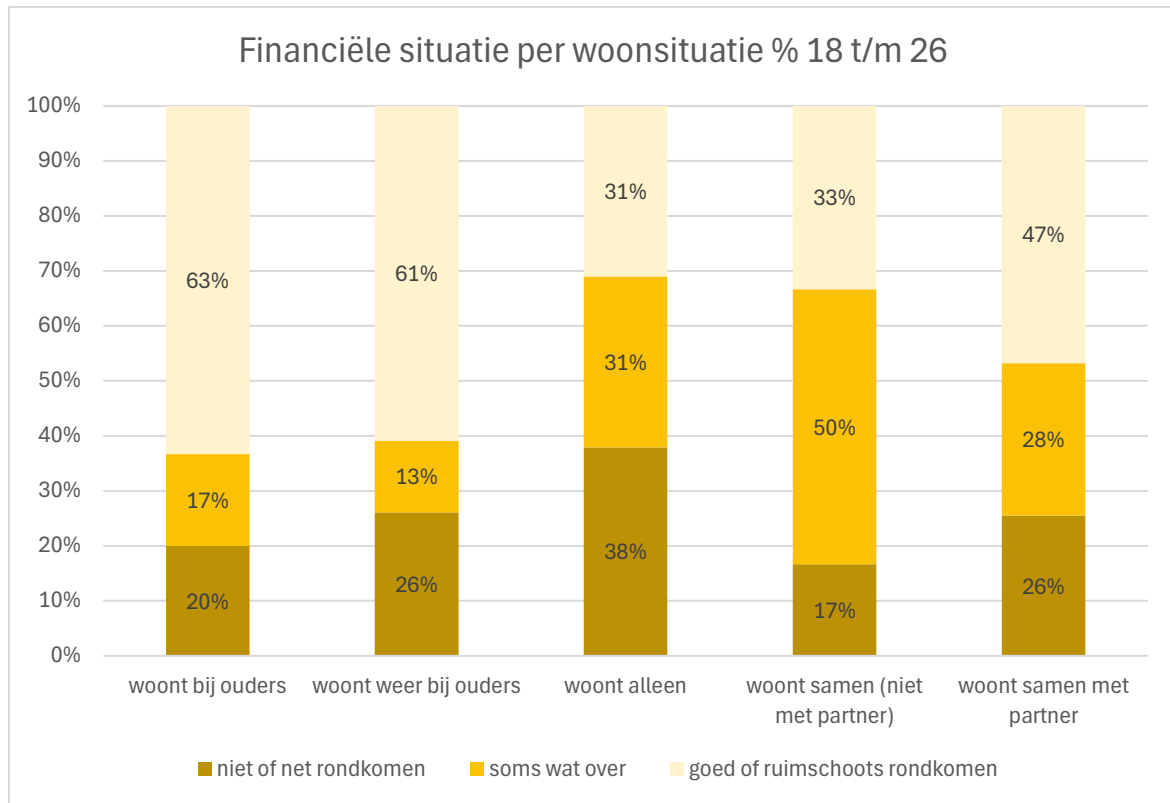

Het gezin van jongeren die bij één ouder wonen heeft vaker moeite met rondkomen dan gezinnen met twee ouders.

* significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

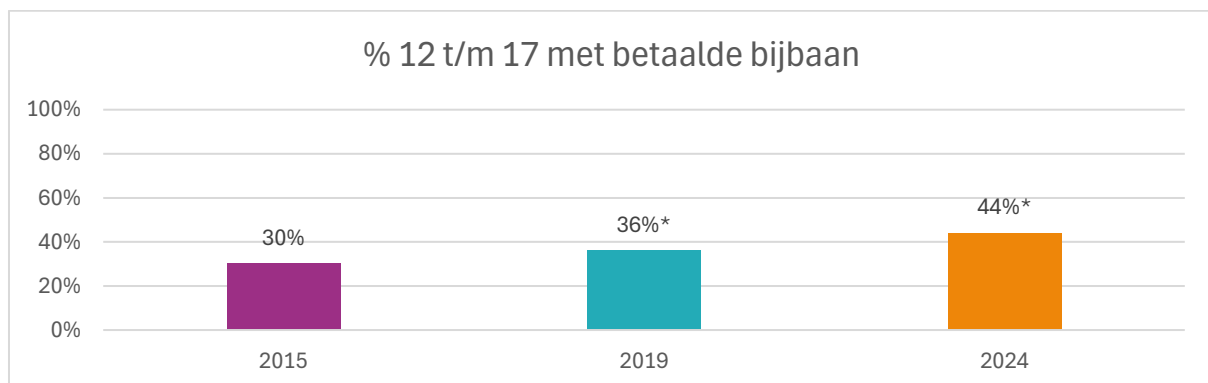
Het aandeel huishoudens dat net of moeilijk rond kan komen is toegenomen sinds 2019.

1.4 Inkomsten kinderen en jongeren

72% van de 8 t/m 11 jarigen krijgt zakgeld, dat is minder dan in 2019 toen 79% zakgeld kreeg. In 2015 was dit 75%. Het krijgen van zakgeld neemt in deze groep toe met de leeftijd. Van de 8-jarigen krijgt 63% zakgeld, van de 11-jarigen is dat 85%.

Van de 12 t/m 17 jarigen krijgt 81% zakgeld. In 2019 en 2015 was dit 87%. 24% krijgt kledgeld en 2% ontvangt studiefinanciering (vergelijkbaar met 2019). Jongeren hebben steeds vaker een betaalde bijbaan.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Welke andere inkomsten heb je? (12 t/m 17)

“als ik geld wil, vraag ik het aan mijn ouders”

“klusjes”

“oppassen”

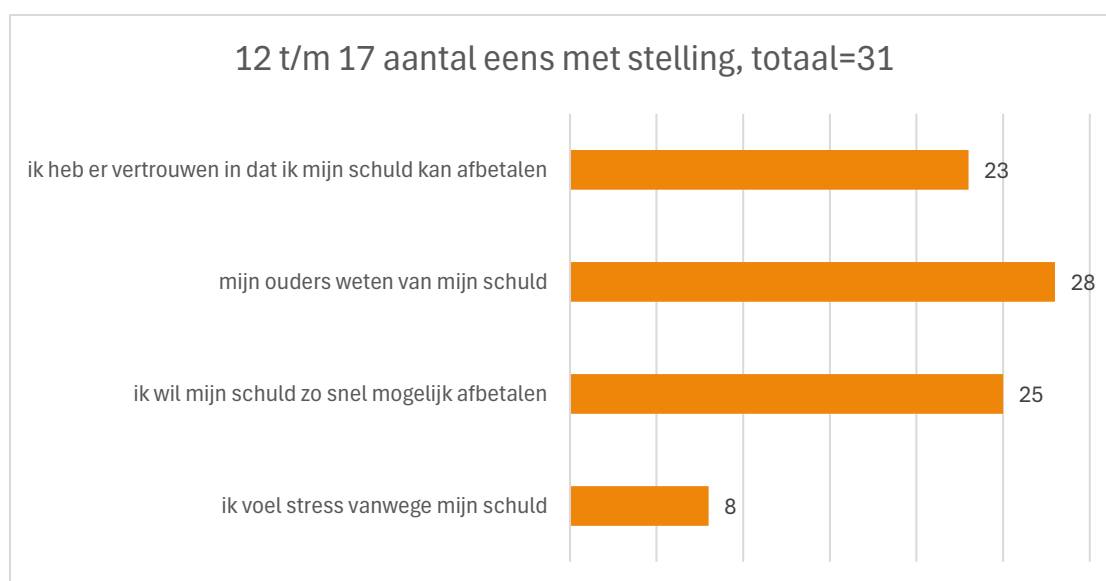
“ik verkoop mijn kleding op internet”

“statiegeld inleveren”

1.3.1 Schulden jongeren en jongvolwassenen

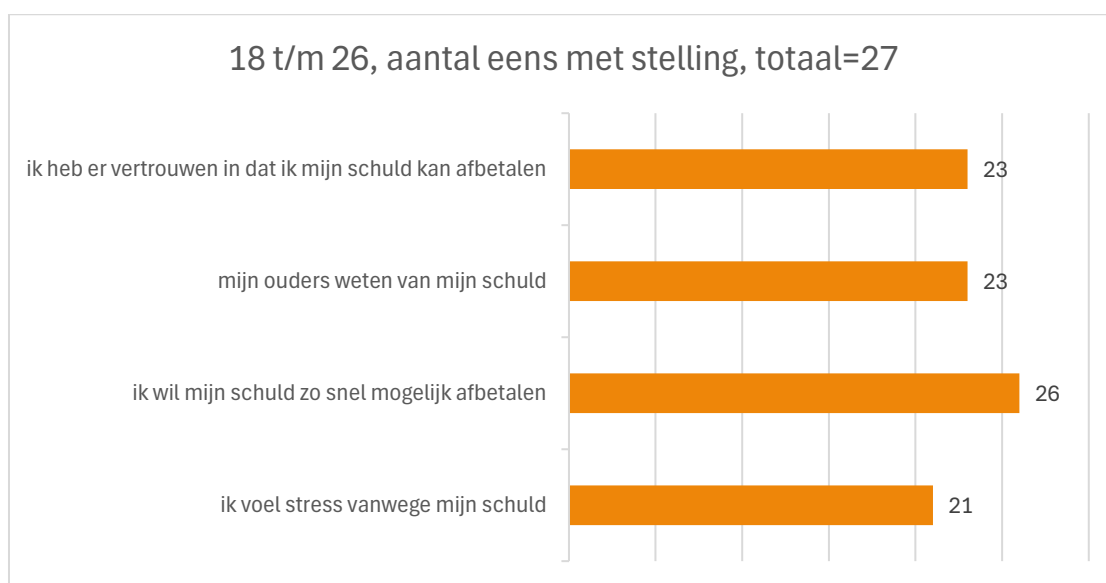
18 (1%) van de 1880 12 t/m 17 jarigen hebben een studieschuld. 31 (2%) hebben andere schuld(en). 46 (2%) jongeren hadden een schuld, maar hebben die niet meer. Meer dan de helft (17) heeft schuld doordat zij geld hebben geleend. De meesten hebben een schuld bij hun ouders (21), een aantal (6) bij vrienden en een enkeling bij een bedrijf of de gemeente.

De hoogte van de schuld varieert. Van de 31 jongeren met een schuld hebben er 8 minder dan 100 euro schuld. De hoogste schuld is tussen de 1000 en 2500 euro, dat hebben 3 mensen. 26 van de 31 hebben de schuld korter dan een jaar.

Van de ondervraagde 18 t/m 26 jarigen heeft 18% een studieschuld, dat is meer dan in 2019 (14%) en minder dan in 2015 (22%). 27 (4%) hebben een andere schuld, 19 (3%) hadden een schuld maar heeft die niet meer. De schuld komt door geleend geld (17), onbetaalde rekeningen (9), boetes (5), abonnementen (4) en online winkelen (3). 15 jongvolwassenen hebben een schuld bij hun ouders, 9 bij de gemeente/overheid, en gelijkaardige aantallen bij familie (4), vrienden (5), de bank (6) en bedrijven (4).

De schuld van 18 t/m 26 jarigen is over het algemeen hoger dan die van 12 t/m 17 jarigen. Van de 27 18 t/m 26 jarigen met een schuld hebben er 15 minder dan 1000 euro schuld, 9 tussen de 1000 en 5000 en 3 meer dan 10.000. 5 van de 27 hebben de schuld korter dan een maand, 8 mensen hebben de schuld langer dan een jaar.

2. School en werk

Elke doordeweekse dag gaan meer dan 20.000 kinderen en jongeren in Haarlemmermeer naar school. Op school ontwikkelen zij hun interesses, maken zij vrienden en leren ze over zichzelf en de wereld om hen heen. School is belangrijk in de vorming van kinderen en jongeren en bereidt hen voor op het (jong)volwassen leven. De schoolpleinen van onze basisscholen zijn de plekken waar sociale banden ontstaan tussen kinderen uit verschillende wijken en dorpen. Op de middelbare school verkennen jongeren hun identiteit en bouwen ze verder aan hun sociale netwerken. Jongvolwassenen leren door of gaan aan het werk en zetten hun eerste carrièrestappen.

Het merendeel (96%) van de Haarlemmermeerse kinderen vindt het leuk om naar school te gaan en dat aandeel is ook gestegen sinds 2019. 14.000 Haarlemmermeerse kinderen gaan naar de basisschool en een kleine 10% daarvan gaat de gemeentegrenzen over voor hun onderwijs. De meeste leerlingen gaan op de fiets of lopend naar school. Ook wordt één op de vijf gebracht met de auto. Na hun schooldag gaan leerlingen voornamelijk naar huis met hun ouder(s), naar vrienden of naar de BSO.

De afgelopen jaren is het veel gegaan over onder- en overadvisering van leerlingen in de overgang van de basisschool naar de middelbare school. De invloed van docenten, en daarmee van vooroordelen, en de rol van ouders zou te groot zijn⁵. In het gemeentelijk onderzoek 'De staat van Haarlemmermeer 5: Verdeling van brede welvaart' wordt verder ingegaan op over- en onderadvisering binnen Haarlemmermeer. In Haarlemmermeer is, net als in Nederland, vwo het meest gegeven schooladvies. Wel krijgen leerlingen in Haarlemmermeer relatief vaker een vwo-advies dan landelijk⁶.

Als zij eenmaal naar de middelbare school gaan, vinden de meeste Haarlemmermeerse jongeren het daar leuk. In schooljaar 2024/'25 heeft Haarlemmermeer ruim 10.000 middelbare scholieren. Haarlemmermeerse jongeren reizen vooral met de fiets of de bus naar school. De elektrische fiets maakt daarbij zijn opmars, wat ten koste gaat van de gewone fiets. Waar in 2019 2% van de jongeren aangaf met de elektrische fiets naar school te gaan, is dit in 2024 toegenomen naar 15%.

De eerste stap naar een baan is voor een deel van de jongeren en jongvolwassenen het lopen van een stage. Landelijk is vinden van een stage niet voor iedereen even makkelijk en is de aanpak van stagediscriminatie een belangrijk thema. In Haarlemmermeer zijn de meeste stagelopende jongeren en jongvolwassenen blij met hun stageplek. Over het algemeen vinden zij dat er genoeg stageplekken in de omgeving waren, al moest ruim één op de drie vaak solliciteren om een plek te bemachtigen.

Tot hun 18e, of na het behalen van een mbo-niveau 2, havo- of vwo-diploma, zijn leerlingen leerplichtig. Bij jongvolwassenen die boven de 18 zijn zien we dan ook een mengeling van school, vervolgopleiding en/of werk. In de enquête werkt 41% van de ondervraagde jongvolwassenen en volgt 54% een vol- of deeltijdsopleiding. Van degenen die een opleiding volgen heeft 65% een bijbaan. Van de werkenden hebben twee op de drie (67%) jongvolwassenen werk dat aansluit bij hun opleiding. 4% werkt niet en volgt ook geen opleiding. Jongvolwassenen vinden een hoog salaris het belangrijkste aspect van hun (toekomstige) baan. De helft (50%) van de jongvolwassenen zette dit in de top drie. Dit is ook een sterke toename ten opzichte van 2019, toen ruim één op drie (36%) het in de top drie zette. Ook voldoende vrije tijd wordt nu belangrijker gevonden dan voorheen.

⁵ <https://www.nji.nl/kansengelijkheid-in-het-onderwijs/onderadvisering-tegengaan>

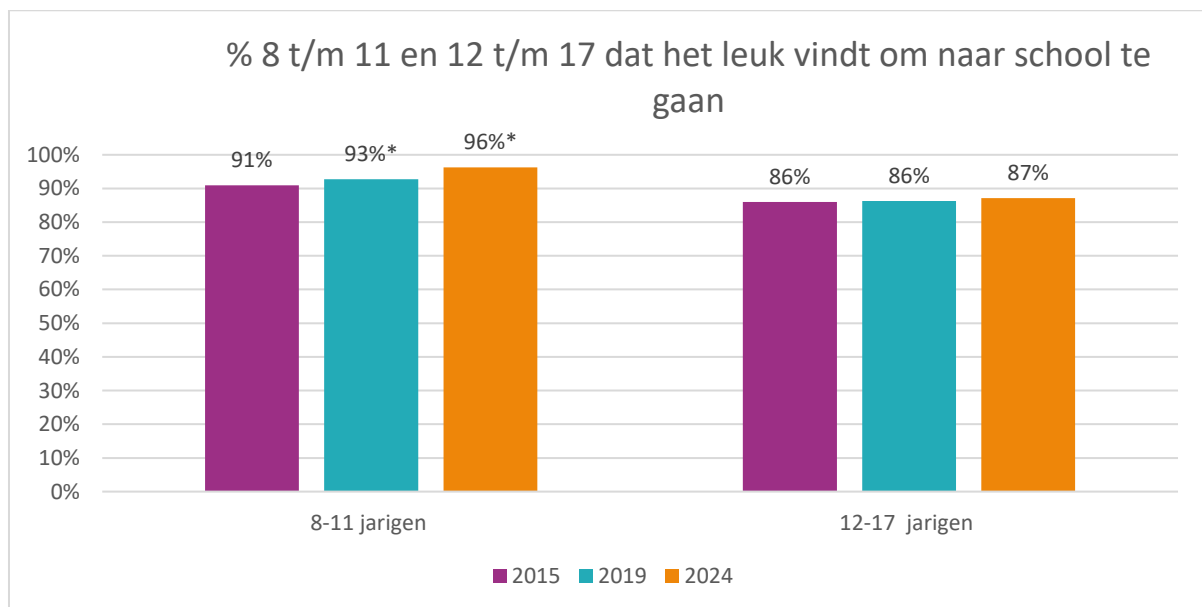
⁶ DUO Onderwijsdata 2025

Inhoudsopgave enquête resultaten school en werk

2.1 School	17
2.1.1 Vervoersmiddel naar school	20
2.2 Na schooltijd	21
2.3 Stage	21
2.4 Werk	22
2.4 Werk in de toekomst	23

2.1 School

Van de ondervraagde jongeren zit 83% op de middelbare school en 13% op een vervolgopleiding.

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Het aandeel kinderen dat het leuk vindt op school neemt toe terwijl het aandeel jongeren dat het leuk vindt gelijk blijft.

Wat vind je leuk op school? (8 t/m 11)

“Alles”

“buiten spelen en knutselen”

“dat de kinderen heel aardig doen en dan voel ik me echt thuis”

“dat de meester leuke en grappige grapjes maakt en dat het altijd wel gezellig is in de klas”

“dat ik er slimmer door word”

“dat ik met mijn vrienden ben”

“de juffen en hoe ze les geven en de vakken bijvoorbeeld rekenen”

“gymmen en spelling”

Wat vind je leuk op school? (12 t/m 17)

“Aardige docenten en leerlingen, en tot nu toe gaat het redelijk goed met alle vakken voor mijn gevoel.”

“Alles vind ik leuk. Me vrienden en de lessen”

“Dat ik kan lachen met vrienden en dat ik het gezellig heb”

“Dat ik met mijn handen kan werken”

“De vakken die ik afgelopen jaar in mijn profiel gekozen heb”

“Dat ik steeds dichterbij m'n toekomst kom”

“Elke dag wat nieuws leren en me vrienden in de pauze zien.”

Wat vind je niet leuk op school? (8 t/m 11)

“dat er gepest wordt”

“begrijpend lezen, daar ben ik niet goed in”

“dat ik bij gym geen oorbellen in mag”

“dat je dan altijd vroeg moet opstaan. En ik vind taal saai”

“huiswerk en drukte in de klas”

“het klaslokaal is saai en we hebben geen schommel”

“nou het is wel leuk hoor maar niet super leuk en niet super stom”

Wat vind je niet leuk op school? (12 t/m 17)

“Al het huiswerk, het is heel erg veel en daar krijg ik stress van”

“alles, lange dagen, huiswerk, wisselingen van les, niet altijd begripvolle, leuke leerkrachten”

“Dat ik 21 Km moet fietsen”

“Dat ik vaak alleen zit of ben en niet echt veel vrienden heb. Ik voel me soms eenzaam”

“De hoge druk die op je wordt gelegd voor de cijfers”

“De lange lesdagen en toetsen”

“Drukke, pestgedrag, pubers”

Tabel: % dat het eens is met stelling over ervaring op school

12 t/m 17 jaar	2024	2019
In mijn klas wordt goed naar elkaars standpunten geluisterd	72%	74%
Ik voel mij op mijn gemak op school	87%*	91%

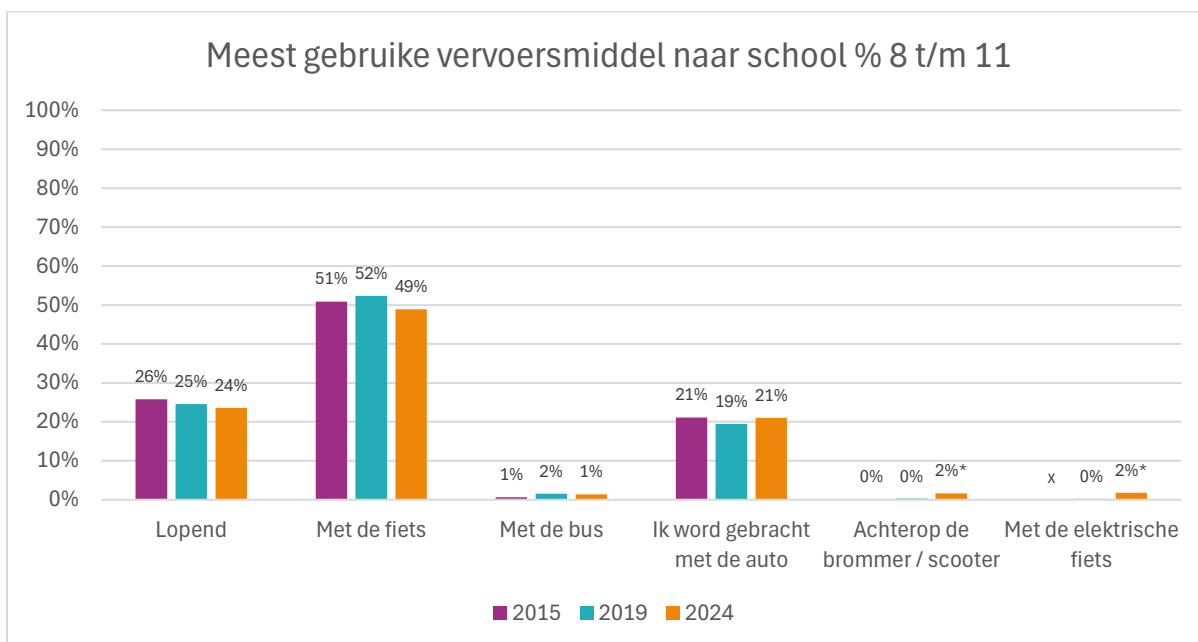
*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

87% van de jongeren voelt zich op zijn gemak op school, maar dat is wel gedaald.

89% van de jongeren geeft aan dat ze nooit spijbelen, 11% geeft aan soms te spijbelen en 1% spijbelt vaak. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met 2019.

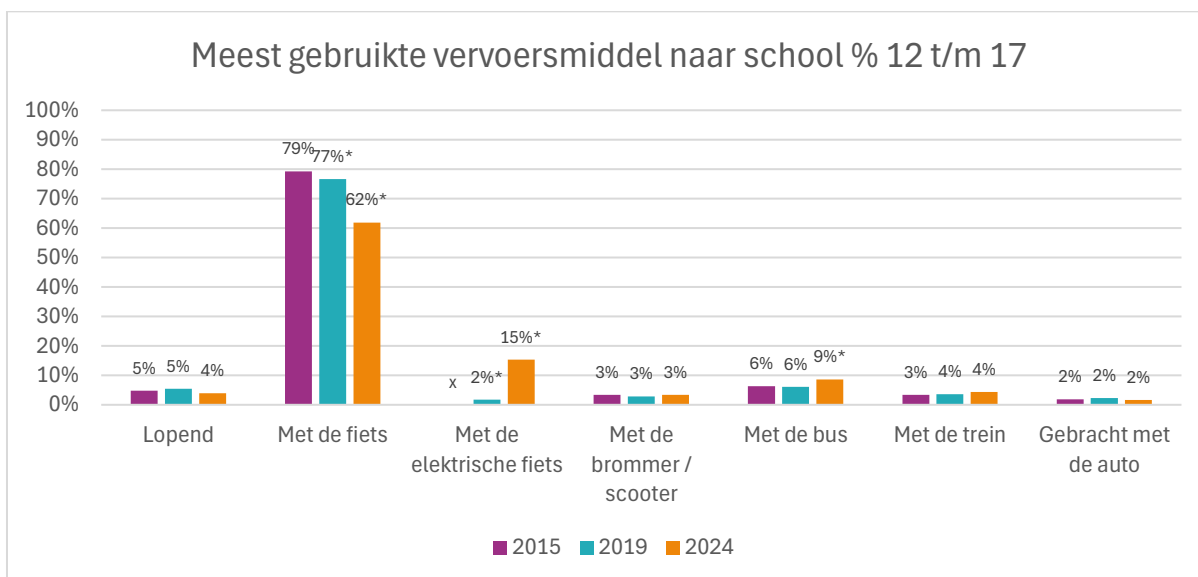
2.1.1 Vervoersmiddel naar school

82% van de 8 t/m 11 jarigen geeft aan dat ze de route naar school veilig vinden, dit is een toename ten opzichte van 2015 (77%) en 2019 (78%).

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

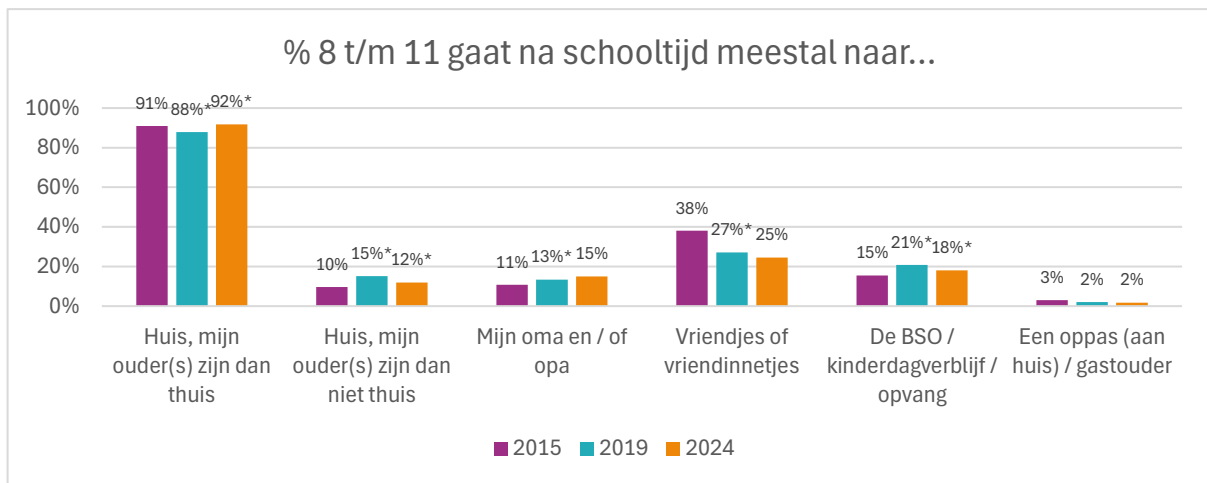
De meeste kinderen gaan met de fiets naar school, gevolgd door lopend en gebracht met de auto.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

De meeste jongeren gaan met de fiets naar school, maar de elektrische fiets neemt toe in populariteit ten koste van de gewone fiets.

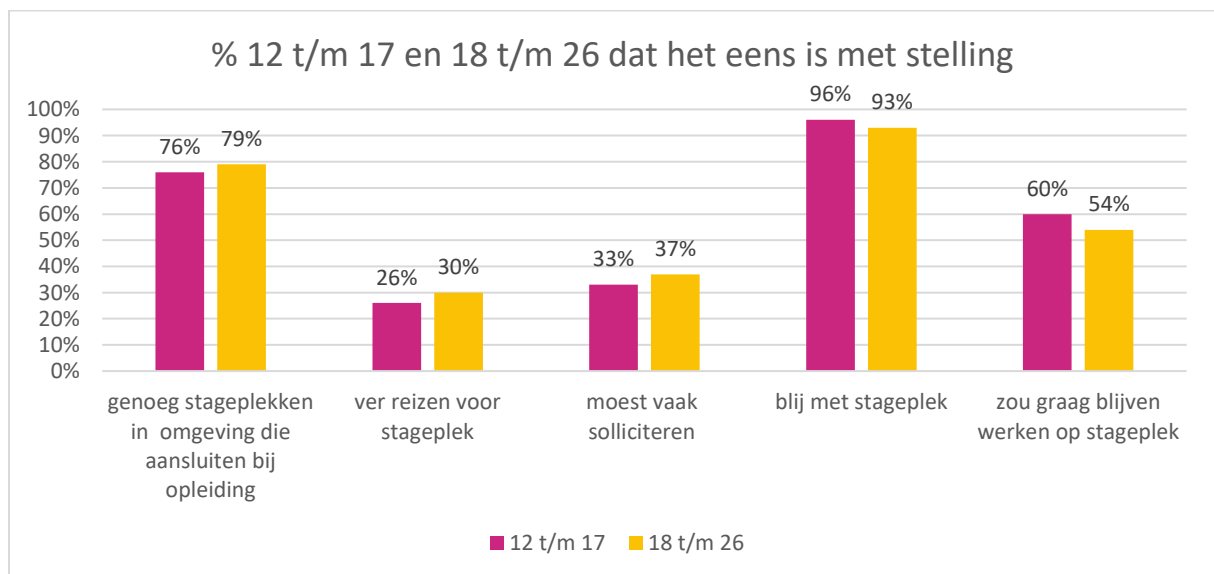
2.2 Na schooltijd

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Kinderen gaan na schooltijd meestal naar huis, gevolgd door naar vrienden of naar de BSO. Kinderen konden hier maximaal 2 antwoordopties kiezen.

2.3 Stage

6% van de jongeren en 13% van de jongvolwassenen loopt ten tijde van het invullen van de enquête stage. De meeste van hun zijn positief over hun stageplekken, maar ruim 1/3^e moest wel vaak solliciteren.

2.4 Werk

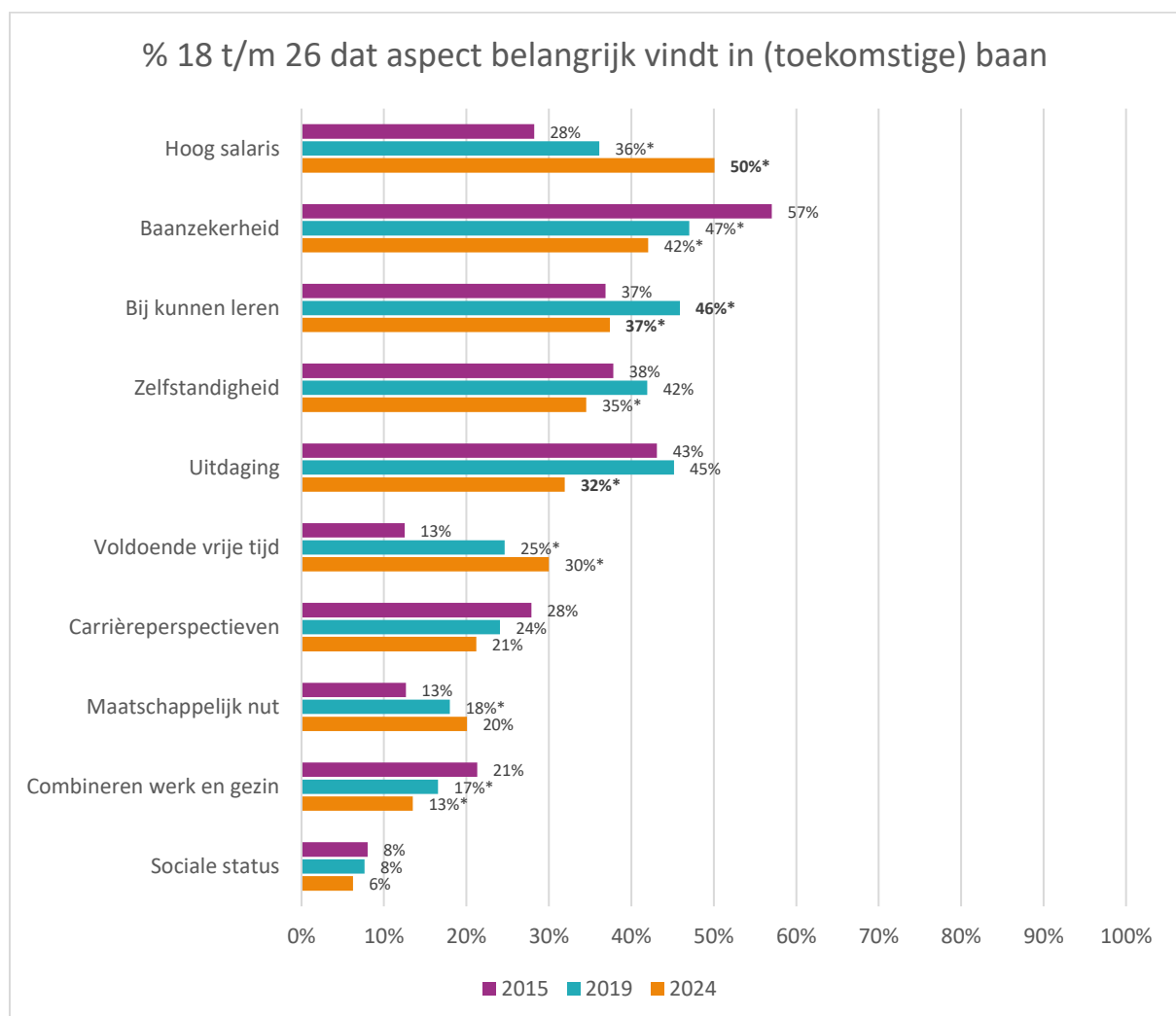
46% van de werkende jongvolwassenen werkt in Haarlemmermeer, waarvan de helft in de eigen woonplaats. 27% werkt in een omliggende gemeente. De meesten gaan met de auto naar werk (44%), daarna worden het OV (trein of bus, 26%) en de fiets (17%) het meest gebruikt.

27 jongvolwassenen die de enquête invulden werken niet en volgen ook geen opleiding. 11 daarvan zijn op zoek naar werk en 7 zijn niet in staat om te werken.

Van de 54% die een vol- of deeltijdsopleiding volgt, heeft bijna 2/3^e een bijbaan (65%). Een aanzienlijk deel van deze groep werkt behoorlijk veel uren, maar de meesten werken, net als in 2019, tussen de 10 en 19 uur in de week.

Kijkend naar de werkende jongvolwassenen (41%) hebben de meeste van hen een hbo-opleiding (28%), gevolgd door MBO 4 (23%). 14% van de ondervraagden die werkt, geeft aan een middelbare schooldiploma als hoogste diploma te hebben, 3% heeft geen diploma.

55% van de werkende jongvolwassenen heeft een vast contract, en 33% een tijdelijk dienstverband. 4% is werkzaam als zelfstandige. 75% van de jongvolwassenen met een vast contract woont bij hun ouders (tegenover 78% van het totaal). In 2015 was dit 24% (tegenover 32% van het totaal).

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Jongvolwassenen konden maximaal drie aspecten noemen die zij belangrijk vinden in hun huidige of toekomstige baan. Hoog salaris wordt het meest genoemd en wordt ook meer genoemd dan voorheen. Ook voldoende vrije tijd wordt belangrijker gevonden dan in 2019. Baanzekerheid is van de eerste naar de tweede plek gezakt.

2.4 Werk in de toekomst

Wat voor werk zou je later willen doen? (8 t/m 11)

“Drummer, Een kok die met zijn busje door de straten rijdt om te koken voor oudere mensen, een dj of een honkballer”

“Dierenarts al sinds ik in groep 3 zit ik doe hard mn best op school daarvoor!”

“Dat weet ik nog niet maar ik vind het leuk om iets met mijn handen te doen”

“Archeoloog en in de BSO voor de baby’s werken.”

“Bakker dan maak ik ijsjes brood en taartjes”

“Gymleraar, brandweerman of profvoetballer”

Wat voor werk zou je later willen doen? (12 t/m 17)

“schoonheidsspecialiste of recherche”

“Ik wil dierenredder worden en mijn eigen bedrijf in dropshipping hebben”

“Uhhmm ik wil iets sociaals doen, dus dat ik goed contact heb met andere mensen. En mensen helpen.”

“Ik wil succesvol worden zodat ik mijn familie later goed kan helpen en bijdragen brengen aan deze gemeenschap”

“In de biologie en dan niet in het laboratorium maar in de jungle ofzo zoals Freek vonk”

“Ik zou graag in het onderwijs of jongeren willen helpen met hun mentale gezondheid.”

“Ik weet het nog niet zeker maar ik denk iets digitaals”

Wat voor werk wil je doen na je opleiding? (18 t/m 26)

“Ik word arts :)”

“Automonteur, het liefst gespecialiseerd in oldtimers”

“social media manager lijkt mij heel tof”

“Na mijn mbo opleiding wil ik eerst graag nog een hbo opleiding volgen”

“Ik ben al verpleegkundige in opleiding, dus ik zou graag als gediplomeerde willen werken!”

“Wist ik dat maar. Dan zou ik er graag naartoe werken.”

3. Vrije tijd

De dagen van kinderen, jongeren en jongvolwassenen zijn voor een groot deel gevuld met school, opleiding en/of werk, maar daarnaast blijft tijd over die zij zelf kunnen indelen. Hoe vrij die tijd ingevuld wordt, hangt af van eigen wensen, van de ouders en de mogelijkheden die ter beschikking staan. Deze factoren veranderen met de leeftijd: kinderen gaan vaker mee met hun ouders, terwijl jongeren en jongvolwassenen steeds meer eigen bewegingsvrijheid krijgen en daarin ook andere keuzes maken.

Als ze vrij mogen kiezen wat zij het leukste vinden om te doen in hun vrije tijd zetten Haarlemmermeerse kinderen gamen op één, gevolgd door buitenspelen en sporten. De hoeveelheid schermtijd is toegenomen en hoewel de meeste kinderen wel eens buitenspelen, gaat de frequentie daarvan omlaag. Ook Haarlemmermeerse jongeren zetten een schermactiviteit bovenaan hun lijstje; zij zitten het liefste op sociale media. Daarnaast staat televisie, film of serie kijken hoog in hun favorietenlijst en maakt afspreken met vrienden hun top drie compleet. Jongvolwassenen in Haarlemmeer hebben meer variatie in hun type lievelingsactiviteiten. Zij zijn het liefste met vrienden, maar houden ook veel van een serie of film kijken en sporten.

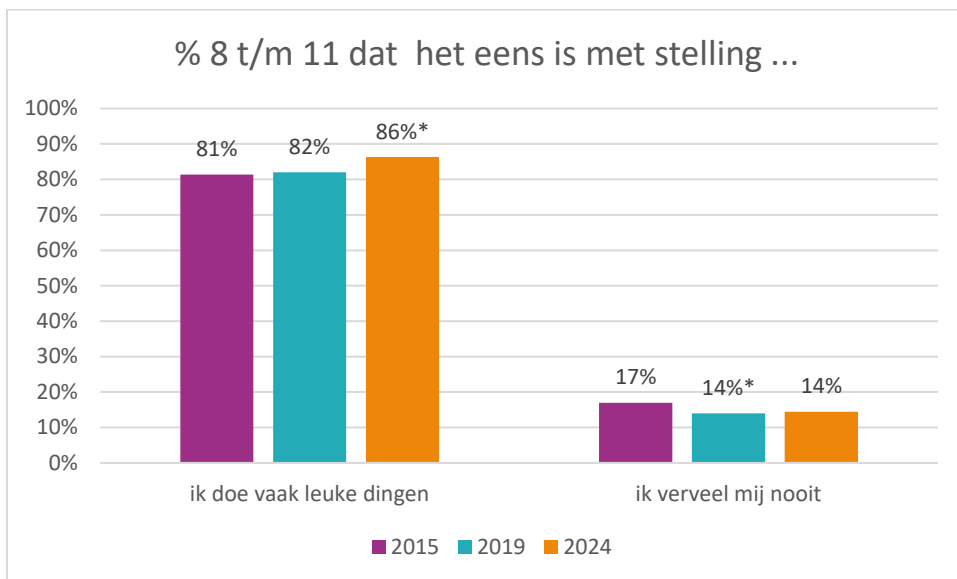
Haarlemmermeerse jongeren zijn steeds tevredener over de uitgaansmogelijkheden in de gemeente, maar jongvolwassenen zijn juist steeds minder tevreden. En dat terwijl jongeren vaker beperkt zijn in waar zij naar toe kunnen. Zij zijn minderjarig en mogen daardoor niet overal naar binnen, en bovendien hebben zij een kleinere actieradius dan jongvolwassenen waardoor zij meer aangewezen zijn op lokale uitgaansgelegenheden en minder gebruik kunnen maken van het aanbod in omliggende gemeenten.

Zowel kinderen als jongeren vinden dat zij leuke dingen doen in hun vrije tijd. Maar, ruim de helft van de Haarlemmermeerse jongeren en een kleine helft van de jongvolwassenen ervaart te weinig tijd om te ontspannen. Hoe dat precies komt, is niet duidelijk. Het kan zijn dat zij te weinig vrije tijd hebben. Mogelijk speelt het mee dat niet elke activiteit even ontspannen of vrijblijvend is. Zo spenderen veel Haarlemmermeerse jongeren en jongvolwassenen meer tijd op sociale media dan zij zelf zouden willen en betekent sporten bij een club dat er getraind moet worden voor een wedstrijd. Jongeren lijken minder dingen te doen die een dergelijk beslag op hun agenda leggen; zij zijn minder vaak lid van een sportvereniging en doen minder vrijwilligerswerk dan in 2019.

Inhoudsopgave enquêteresultaten vrije tijd

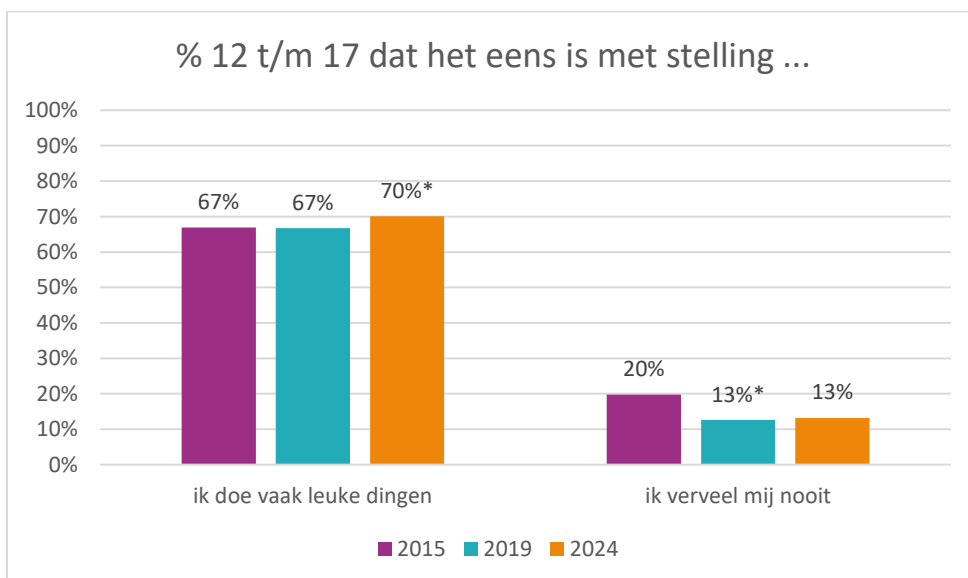
3.1 Waardering vrije tijd.....	26
3.2 Favoriete vrije tijdsbesteding	27
3.3 Buiten in de buurt.....	31
3.4 Sporten	33
3.5 Lid van hobby club of vereniging.....	34
3.6 Bezoek culturele voorzieningen	35
3.7 Uitgaan	36
3.8 Vrijwilligerswerk	38

3.1 Waardering vrije tijd

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

De meeste kinderen doen vaak leuke dingen, het aandeel dat zich nooit verveelt blijft gelijk.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Jongeren vinden vaker dat ze leuke dingen doen in hun vrije tijd, het aandeel dat zich nooit verveelt blijft gelijk.

Meer dan de helft van de jongeren kan meestal niet als vrienden spontaan willen afspreken (52%) en heeft niet genoeg tijd om te ontspannen (54%). Dit is vergelijkbaar met 2019. Jongvolwassenen

ervaren iets meer ruimte in hun vrije tijd dan jongeren; 44% kan vaak niet als vrienden spontaan willen afspreken en 42% heeft niet genoeg tijd om te ontspannen. Dat was in 2019 37%.

3.2 Favoriete vrije tijdsbesteding

Wat doe je het liefst in je vrije tijd? (8 t/m 11)

“strips lezen”

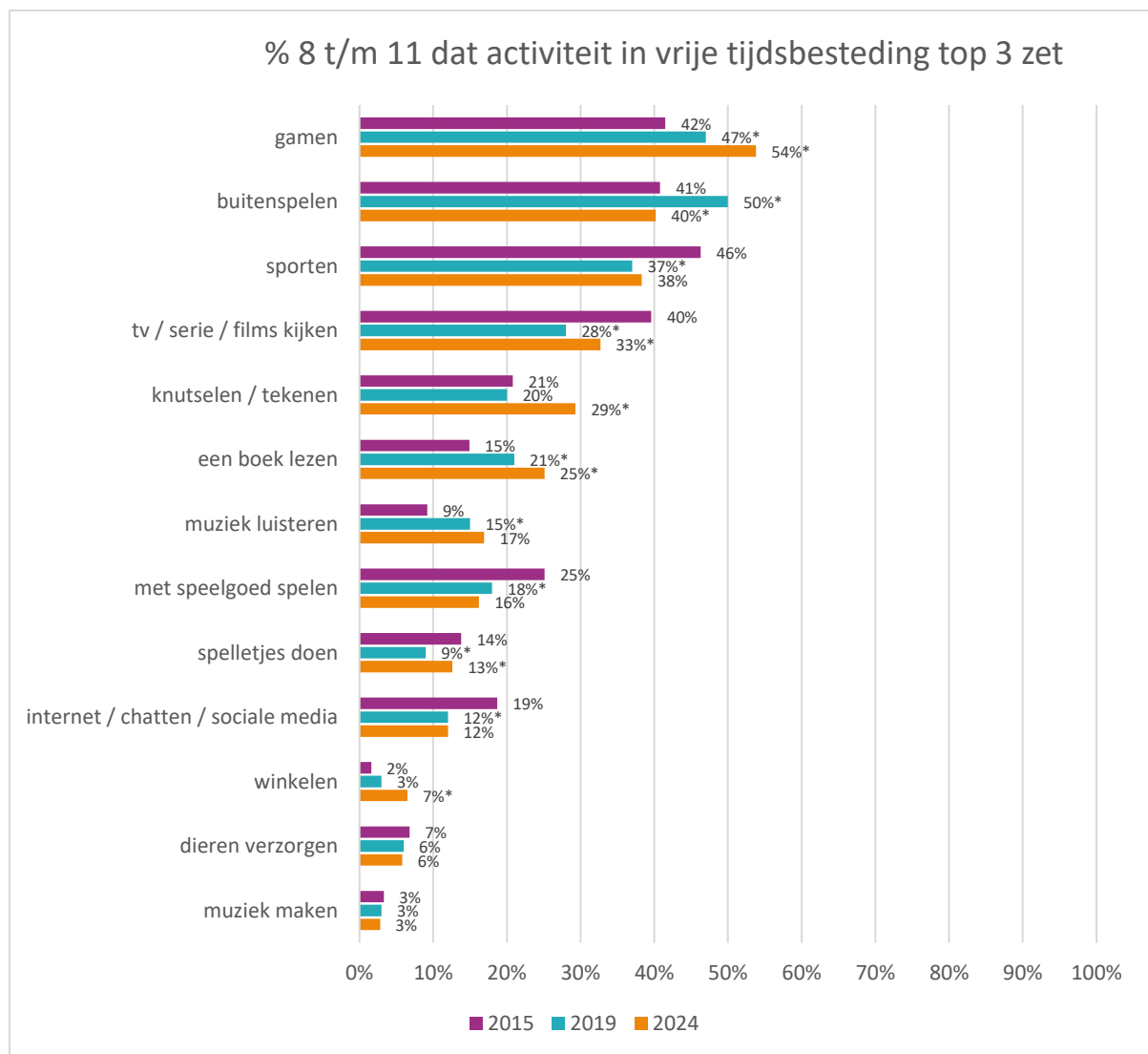
“met knuffels spelen”

“met vrienden afspreken”

“ZINGEN!”

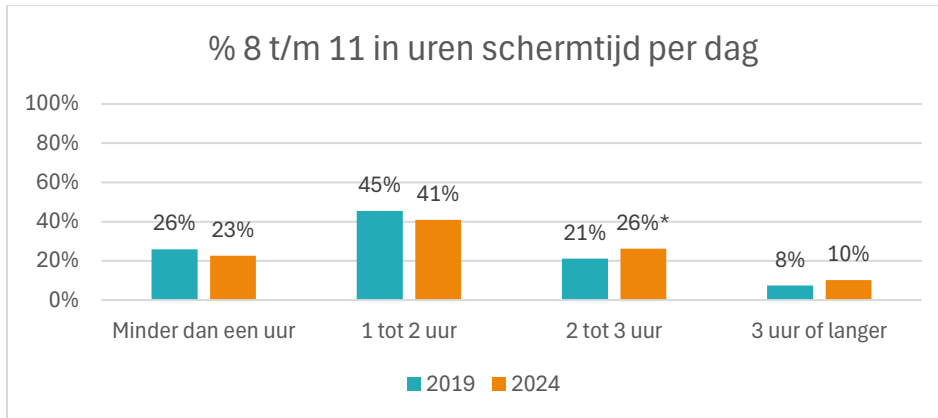
“Verdiepen in survivals. Vaak op pad met mijn survival boek”

“Voetballen met papa in de speeltuin, als het kan”

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Kinderen spenderen hun vrije tijd het liefste aan gamen (54%), buitenspelen (40%) en sporten (38%). Deze top drie is hetzelfde als in 2019, maar toen stond buitenspelen op één. Gamens, tv/serie/films kijken, spelletjes doen, winkelen, knutselen/tekenen en een boek lezen zijn in populariteit toegenomen ten opzichte van 2019. Buitenspelen is afgenomen als favoriete activiteit.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Kinderen kijken meer uren per dag naar een scherm.

Wat doe je het liefst in je vrije tijd? (12 t/m 17)

“Koken en bakken!”

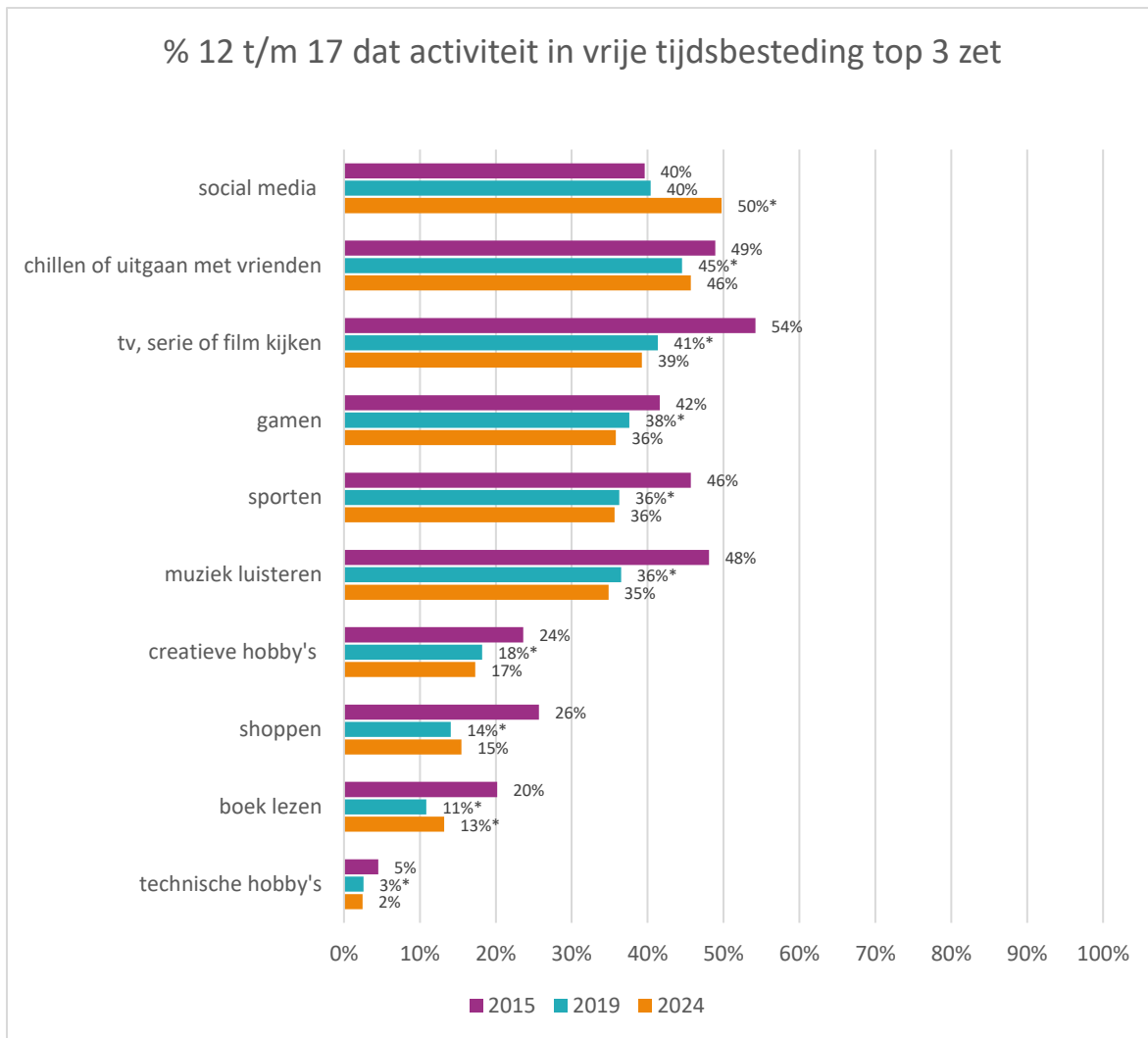
“Met mijn eigen bedrijf nieuwe producten bedenken”

“Met mijn katten knuffelen”

“scooter sleutelen”

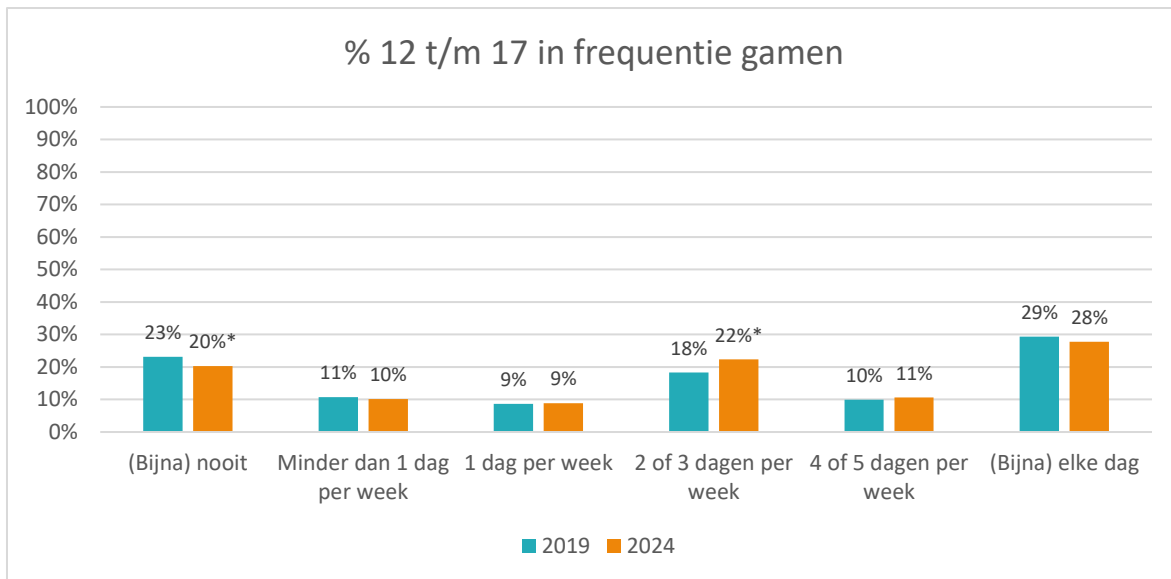
“Meer over mijn religie leren”

“Afspreken met mijn vriendin. We hebben nu bijna een jaar samen”

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Bij jongeren staan sociale media (50%), chillen of uitgaan met vrienden (46%) en tv/serie/film kijken (39%) in de top drie van favoriete activiteiten. De verschuivingen in voorkeuren zijn duidelijk; sociale media is de populairste activiteit en is sinds 2019 het meest gestegen (van 40% naar 50%). Ook een boek lezen wordt vaker genoemd als favoriete vrije tijdsbesteding dan in 2019, al is dat aandeel nog steeds relatief klein met 13%.

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Het aandeel jongeren dat (bijna) nooit gamet neemt toe terwijl aandeel dat 2 tot 3 dagen in de week gamet toeneemt.

Wat doe je het liefst in je vrije tijd? (18 t/m 26)

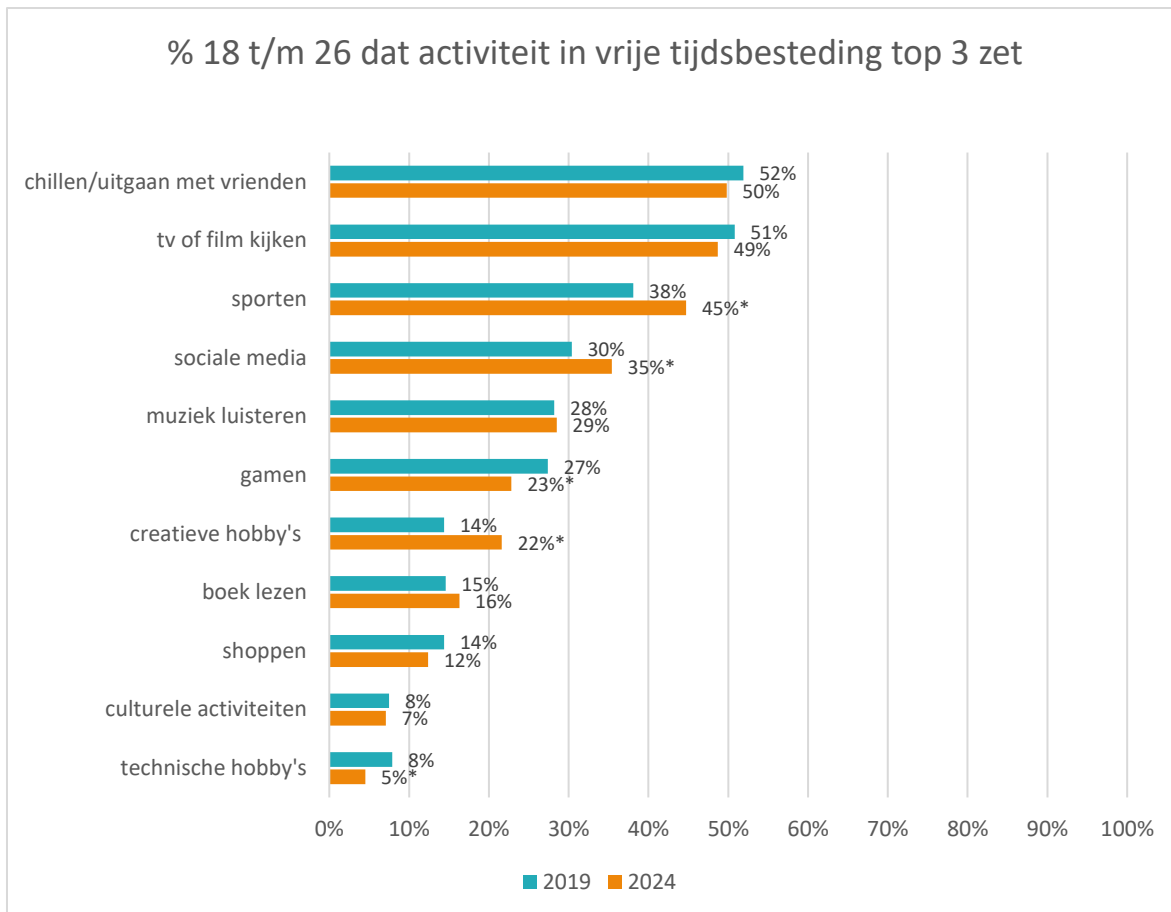
“naar mijn paarden”

“borrelen of uiteten”

“wandelen door natuurgebieden en daar fotograferen”

“festivals”

“eigen kleine klusjes doen in de bouw”

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Bij jongvolwassenen zijn chillen en uitgaan met vrienden (50%), tv of film kijken (49%) en sporten (45%) de populairste activiteiten. Sociale media, sporten en creatieve hobby's zijn toegenomen als favoriete activiteiten ten opzichte van 2019, terwijl gamen en technische hobby's minder vaak favoriet zijn.

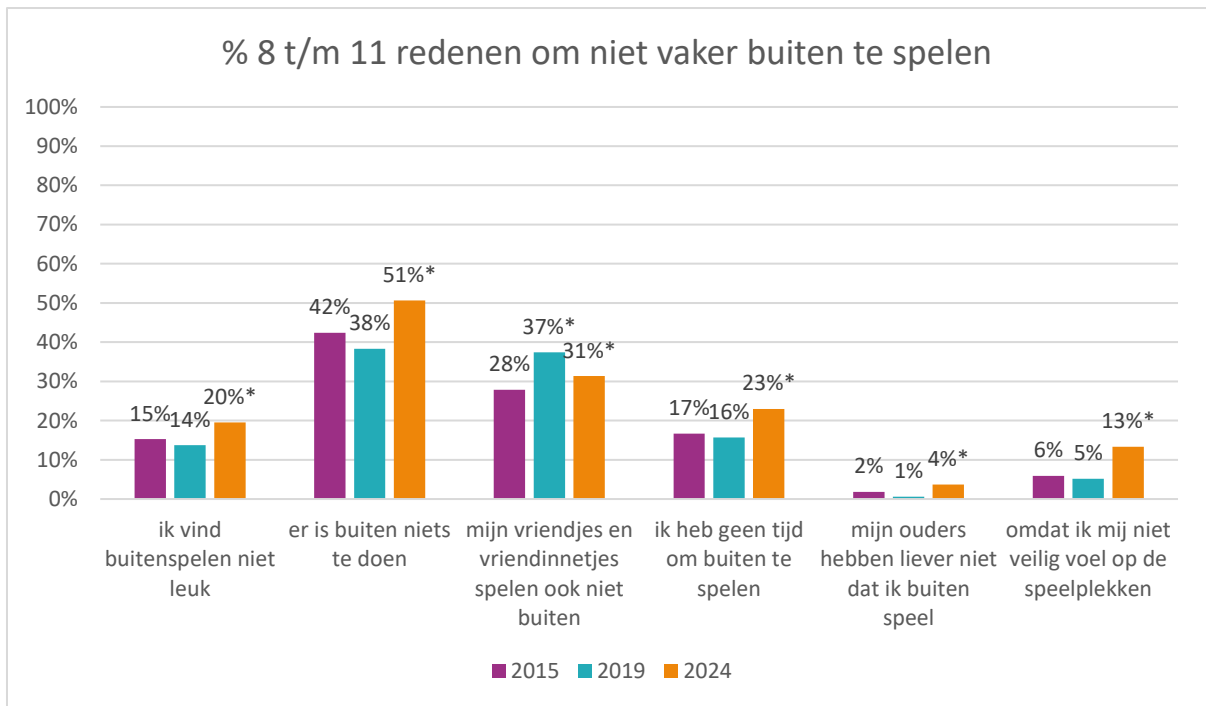
3.3 Buiten in de buurt

Tabel: % kinderen dat buiten speelt per week

8 t/m 11	2024	2019	2015
Drie of meer keer	75%*	79%*	71%
Eén of twee keer	20%*	17%*	22%
Bijna nooit	5%	4%*	7%

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

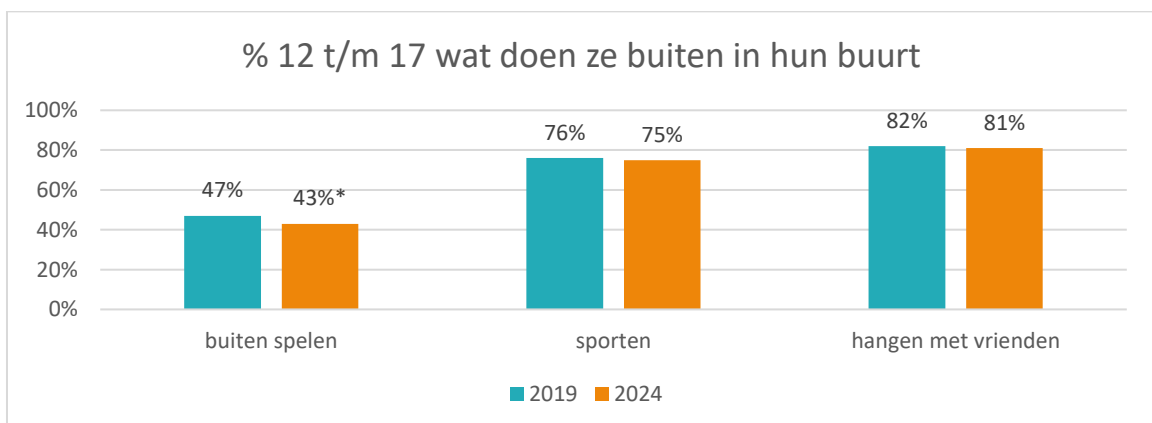
95% van de kinderen speelt wel eens buiten, dat is vergelijkbaar met 2019. Wel spelen kinderen minder dagen per week buiten.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Als meest genoemde reden om niet vaker buiten te spelen noemen kinderen dat er buiten niets te doen is. Dit kan te maken hebben met gebrek aan aanbod van leuke plekken buiten, maar het kan ook komen door de voorkeuren die kinderen hebben in de invulling van hun vrije tijd.

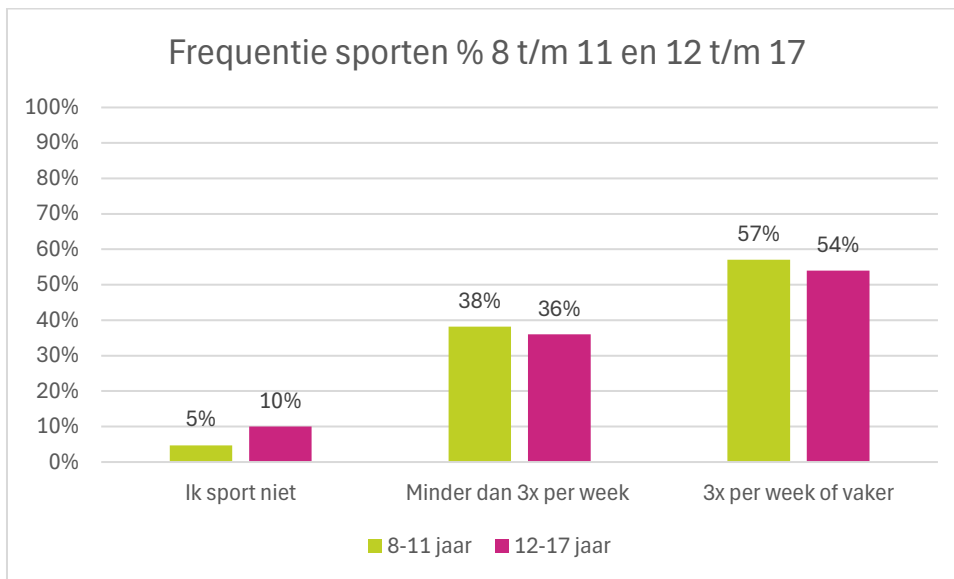
24% van de kinderen gaf aan een andere reden dan de redenen in bovenstaande grafiek te hebben om niet vaker buiten te spelen. In deze redenen valt op dat weersomstandigheden een rol spelen. Ook blijken weinig vriendjes en vriendinnetjes in de buurt redenen zijn om minder vaak buiten te spelen.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Jongeren waarderen in hun buurt onder andere speel- en sportplekken, winkels, rust, groen en burens. Minder positief zijn zij over het aanbod van activiteiten, hard rijdend verkeer, gebrek aan chillplekken voor jongeren en hoeveelheid groen.

3.4 Sporten

Kinderen sporten meer dan jongeren. Voetbal (27%), dansen (17%), zwemmen (16%), gymnastiek/turnen (14%) en vechtsport (11%) zijn het populairst onder kinderen. Onder jongeren zijn dit voetbal (20%), fitness (19%), dansen (9%), hockey (9%) en vechtsport (8%).

Tabellen: % lidmaatschap van sportvereniging

8 t/m 11	2024	2019	2015
Sportvereniging	74%*	91%	88%

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

12 t/m 17	2024	2019	2015
Sportvereniging	68%*	79%	79%
Sportschool/fitnesscentrum	33%	30%	29%

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Het aandeel kinderen en jongeren dat lid is van een sportvereniging is gedaald. Sportschool abonnementen vullen dat gat niet.

3.5 Lid van hobby club of vereniging

Tabellen: % lid van hobby club of vereniging

8 t/m 11	2024	2019
Muziekschool / muziekles	9%	11%
Zang- of muziekvereniging, koor of schoolband	2%	2%
Toneel / musical les	5%	5%
Scouting	9%*	4%
Hobbyvereniging (tekenen, schilderen, knutselen, fotografie etc.)	5%	6%

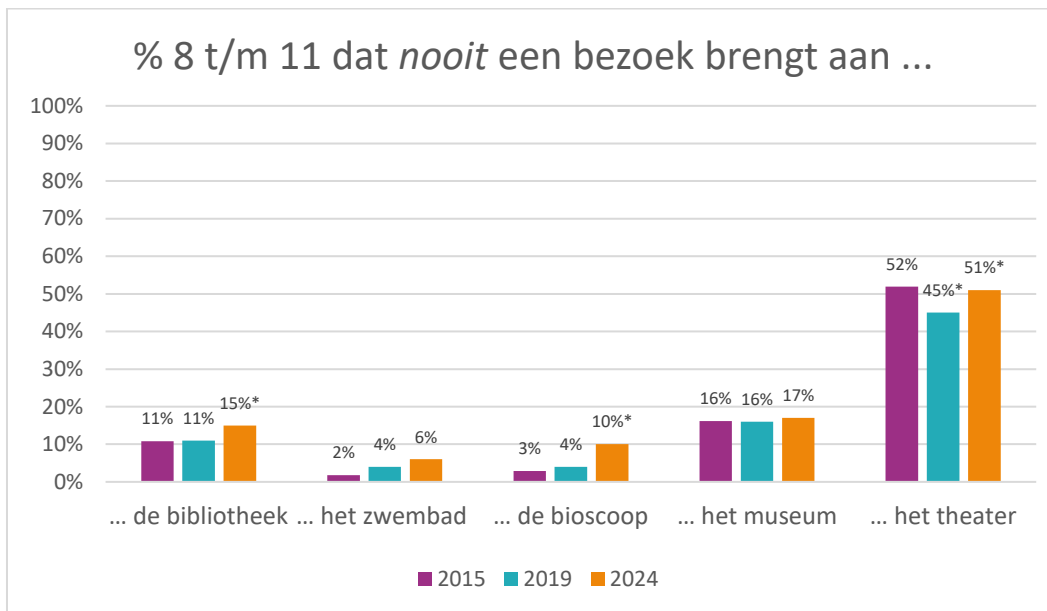
*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

12 t/m 17	2024	2019
muziekschool / muziekles	8%	9%
zang- of muziekvereniging, koor of schoolband	2%	2%
toneel / musical les	2%*	4%
scouting	3%	3%
hobbyvereniging (tekenen, schilderen, knutselen, fotografie etc.)	2%	2%

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

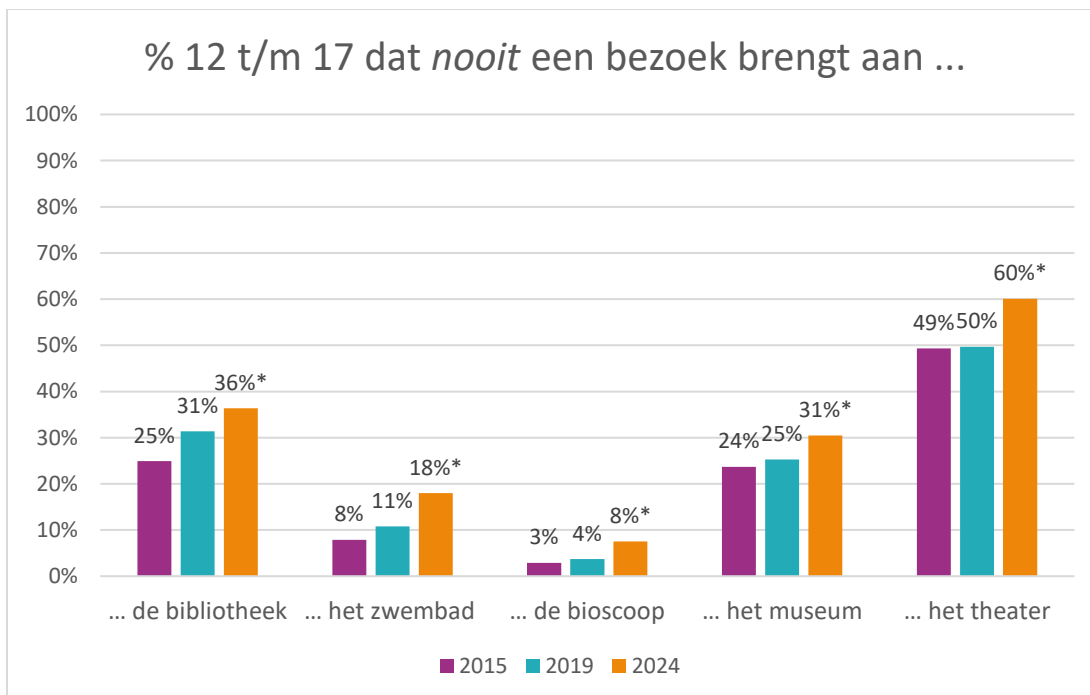
Kinderen zijn vaker lid van de scouting dan in 2019, en jongeren gaan minder vaak naar toneel- of musicalles.

3.6 Bezoek culturele voorzieningen

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Er is een toename van kinderen die nooit de bibliotheek, een theater of bioscoop bezoeken.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

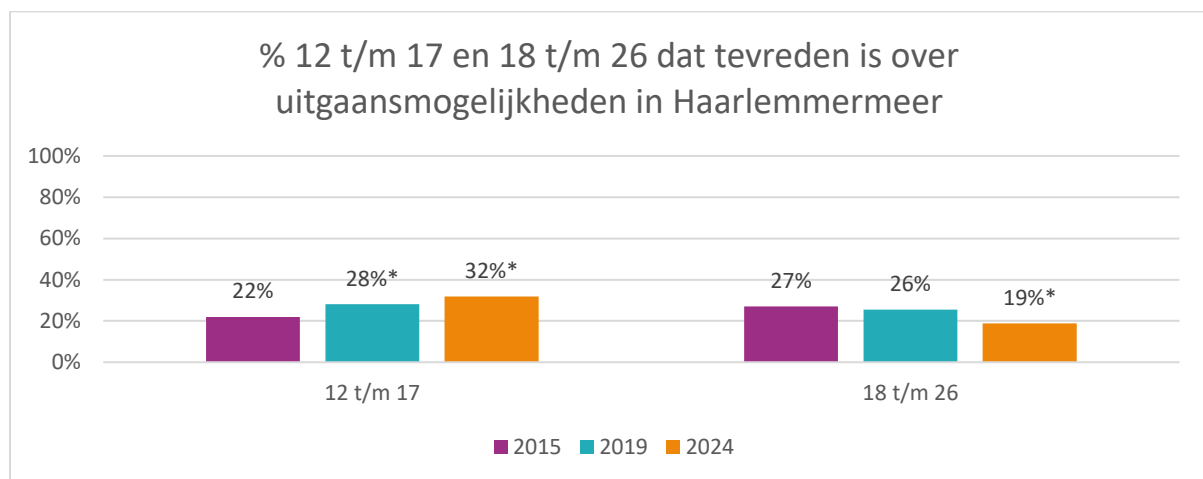
Er is een toename van jongeren die nooit het theater, een museum, bioscoop, zwembad of bibliotheek bezoeken.

3.7 Uitgaan

Uit de enquête blijkt dat 57% van de jongeren uitgaat, een percentage dat gelijk is aan 2019. 50% van de 12-jarigen gaat uit, terwijl dit bij 17-jarigen oploopt naar 63%. Onder jongvolwassenen ligt dit aandeel hoger, namelijk op 86%.

Voor jongeren zijn Hoofddorp (44%), Amsterdam (24%) en Haarlem (23%) de populairste locaties als het gaat om uitgaan. Vergeleken met 2019 zijn Amsterdam en Haarlem populairder geworden (voorheen respectievelijk 18% en 20%). Daarnaast gaat 19% uit in Nieuw-Vennep en 9% in andere delen van de gemeente.

Jongvolwassenen gaan vooral uit in Amsterdam (67%), Haarlem (52%) en Hoofddorp (46%). Deze groep gaat relatief vaker naar Leiden dan in 2019 (van 12% naar 17%), en relatief minder vaak naar Hoofddorp (van 58% naar 46%), Nieuw-Vennep (van 13% naar 9%) en Amsterdam (van 75% naar 67%).

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Waarom ben je tevreden met de uitgaansmogelijkheden in Haarlemmermeer?

12 t/m 17

“Omdat er erg leuke dingen zijn om te doen ik vind namelijk zwemmen en naar de bioscoop gaan leuk en het winkelcentrum vind ik ook mooi”

“Waar ik woon ligt tussen alles in, dus kan ik gemakkelijk of met de fiets er naartoe of met de bus”

“Ik vind alles leuk zolang het maar met vrienden of familie is”

18 t/m 26

“Als je iets wil drinken kan je makkelijk en snel de bus pakken want die rijden bijna altijd”

“Er zijn genoeg eet gelegenheden en ook is er een bioscoop in Hoofddorp en heb je de mogelijkheid om te wandelen in het Haarlemmermeerse Bos.”

“Niet te veel of te weinig van. Goede variatie en geen overlast. Het blijft rustig in de woonwijken, maar er kan wel plezier gemaakt worden.”

Waarom ben je ontevreden over de uitgaansmogelijkheden in Haarlemmermeer?

12 t/m 17

“Er is niks leuks voor kinderen rond de 12 tot 16. Dat is allemaal heel ver weg”

“Feestweek Nieuw Vennep of Aalsmeer zijn echt leuk. De rest van het jaar is er eigenlijk niks te beleven.”

“Voor onder de 18 is er niks leuks en is duur, dus spreken we thuis bij elkaar af of hangen buiten.”

18 t/m 26

“Er ontbreken klein buurtkroegen in een straal van 5-10 min fietsen. Toolenburg, paradijs, skagerak hebben allemaal geen kroeg. Dit leidt ertoe dat je je eigen buurt niet leert kennen.”

“er is letterlijk niks om naar toe te gaan. Er zijn wel een aantal leuke terrassen maar geen clubs of feest cafe's”

“Er zijn niet heel veel opties waar je heen kan. Vaak moet je het iets verder (in een stad) opzoeken.”

3.8 Vrijwilligerswerk

7% van de jongeren doet vrijwilligerswerk. Dat is minder dan in 2019 (10%) en 2015 (9%). Van de jongvolwassenen doet 14% vrijwilligerswerk. Dat aandeel is vergelijkbaar met 2019 en 2015.

Wat doe je voor vrijwilligerswerk?

12 t/m 17

“Ik help eens in de zo veel tijd bij een stichting die zorgt dat kinderen het beter krijgen wanneer ze in het ziekenhuis liggen.”

“training geven, coachen en scheidsrechter”

“Ik ben peerleader op mijn school en help daarnaast op de opendagen van school”

“koffie rondbrengen in verzorgingstehuis”

“ik help een beetje mee met de wijkraad”

18 t/m 26

“Ik sta achter de bar bij de voetbal, en ik help jaarlijks bij het dorpsfeest”

“Ik ben leiding bij scouting. Ik geef leiding aan 2 leeftijdsgroepen en organiseer veel uitjes”

“ik help in een buurthuis”

“In de kerk en voor jongere mentale gezondheid”

“Ik doe vrijwilligerswerk bij een museum”

4. Online

De mobiele telefoon en toegang tot het internet, met eindeloze mogelijkheden, zijn niet meer weg te denken uit onze samenleving. Van contact met vrienden tot online winkelen, van gamen tot daten, en van boekentips tot financieel advies; er vindt steeds meer online plaats. Tegelijkertijd groeit zowel de kennis als de zorg over de impact hiervan op kinderen en jongeren.

In 2024 werd een stap in regulering gezet, toen het gebruik van mobiele telefoons in de klas op school verboden werd. Maar, de zorgen blijven groot. In een brandbrief aan de Nederlandse overheid roepen duizenden artsen, wetenschappers en praktijkdeskundigen op tot *“dringende actie tegen de groeiende gezondheids- en welzijns crisis als gevolg van overmatig en leeftijdsongeschikt scherm- en sociale media gebruik bij kinderen en jongeren”*.⁷ Zij maken zich ernstig zorgen om onder meer de fysieke gevolgen, de veiligheid van kinderen en de langdurige schermtijd die ten koste gaat van activiteiten die bijdragen aan een gezonde ontwikkeling.

Veel gebeurt buiten het zicht van ouders, en zij moeten als informatiebron concurreren met online rolmodellen die vaak ook gedreven zijn door financiële prikkels. Influencers inspireren jongeren in hun toekomstdromen, in creatieve ideeën, in het lezen van boeken, in het vinden van gelijkgestemden en in het vergroten van zelfvertrouwen. Maar zij geven ook foutieve informatie en hebben niet altijd een goede invloed op jongeren. Adviezen over cosmetische producten bezorgen kinderen huidproblemen⁸, vrouwonvriendelijke denkbeelden werken in op jongeren⁹ en finfluences moedigen aan om snel geld te verdienen met ‘dropshipping’ of het handelen in cryptomunten. Ook criminelen doen online pogingen om jongeren voor hun karretje te spannen met de belofte snel geld te verdienen, waarmee jongeren het criminele circuit in worden getrokken¹⁰.

Online actief zijn begint al vroeg. Ruim de helft van de Haarlemmermeerse kinderen in de enquête heeft een eigen mobiele telefoon. Dit aandeel neemt toe naarmate kinderen ouder worden, onder de 8-jarigen heeft 23% een eigen telefoon, en onder de 11-jarigen 92%. Ook gebruikt één op drie sociale media en neemt dit aantal toe met de leeftijd. De meeste Haarlemmermeerse ouders zijn betrokken bij wat hun kind online doet en vinden het belangrijk om op de hoogte zijn van de online activiteiten van hun kinderen. Ook een ruime meerderheid van de jongeren geeft aan dat hun ouders en verzorgers op de hoogte zijn van hun sociale media gebruik.

Wat zij online tegenkomen, beslissen jongeren en jongvolwassenen lang niet altijd zelf. Ongewenste dingen zien en gevraagd worden om snel geld te verdienen overkomt een aanzienlijk deel van de Haarlemmermeerse jongeren, en een nog groter deel van de jongvolwassenen. Een klein deel van de jongeren wordt online gepest en/of heeft meegemaakt dat beeldmateriaal van hen ongewenst werd gedeeld. Deze gebeurtenissen kunnen heftig zijn en grote consequenties hebben in hun leven.

Sociale media nemen steeds meer tijd in beslag in het leven van de jeugd. De helft van de Haarlemmermeerse jongeren vindt zelf dat ze te veel op sociale media zitten. Dit aantal neemt toe naarmate jongeren meer tijd spenderen op sociale media. Een deel is bang om dingen te missen zonder sociale media. Dit is ook wel te begrijpen, gezien communicatie grotendeels via sociale media

⁷ <https://smartphonevrijjogroeien.nl/brandbrief/>

⁸ <https://jeugdjournaal.nl/artikel/2568375-vaker-huidproblemen-bij-meisjes-door-social-media>

⁹ <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2560212-meer-jonge-mannen-vrouwonvriendelijk-serie-adolescence-toont-invloed-manosphere>

¹⁰ <https://www.nji.nl/nieuws/online-uitbuiting-kinderen-neemt-toe>

gaat. Maar er zijn ook andere redenen om veel op sociale media te zitten; voor meer dan de helft van de Haarlemmermeerse jongeren is sociale media een fijne uitlaatklep. Ook ander onderzoek toont de positieve kanten van sociale media. Zo kan het welzijn van jongeren juist verbeteren door het hebben van online contacten en de steun die zij daardoor vinden¹¹. Jongeren in Kennemerland geven aan dat het gebruik van sociale media hun negatieve gevoelens juist kan verlichten, omdat zij er ontspanning en vermaak in vinden¹². Niet alle vermaak is echter onschuldig: een klein deel van de Haarlemmermeerse jongeren geeft aan weleens online te hebben gegokt, terwijl zij jonger zijn dan de toegestane leeftijd.

Het blijft moeilijk om in algemene zin te zeggen dat sociale media positief of negatief uitpakken voor de jeugd. Het verschilt per kind of jongere en is mede afhankelijk van persoonlijke eigenschappen en omgevingsfactoren¹³. Ook is het afhankelijk van het sociale mediaplatform en hoe dat gebruikt wordt. Een kind dat YouTube kijkt, kan make-up video's kijken, uren spenderen aan *streams* van een computerspel of juist alle afleveringen van Het Klokhuis bekijken. Dit is ook de reden dat het Nederlands Jeugd Instituut aanraadt niet te alleen kijken naar schermtijd, maar ook naar schermgebruik¹⁴.

Inhoudsopgave enquêteresultaten online

4.1 Mobiele telefoon en sociale media gebruik van kinderen	41
4.1.1 Betrokkenheid ouders bij online activiteiten kinderen	42
4.2 Aantal uur per dag op sociale media	42
4.3 Opvattingen over sociale media	43
4.4 Veiligheid online	44
4.5 Online gokken	45

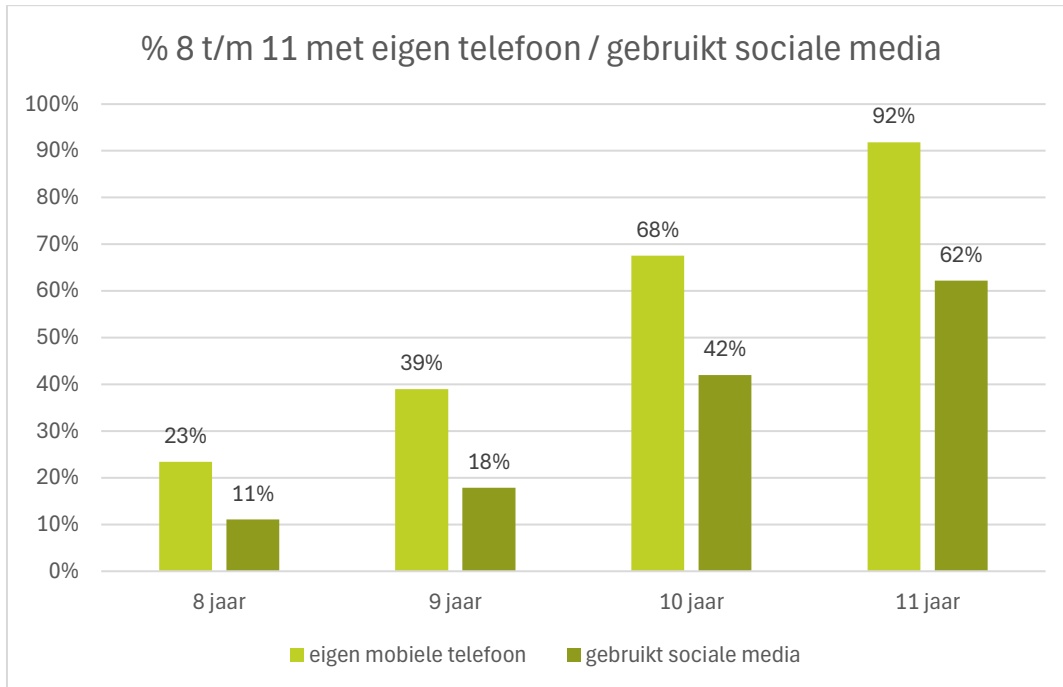
¹¹ <https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/de-impact-van-sociale-media-op-het-welzijn-is-niet-voor-alle-jongeren-hetzelfde>

¹² GGD Kennemerland, 2025. Tussen likes en leed: jongeren over sociale media. *Een kwalitatief onderzoek*.

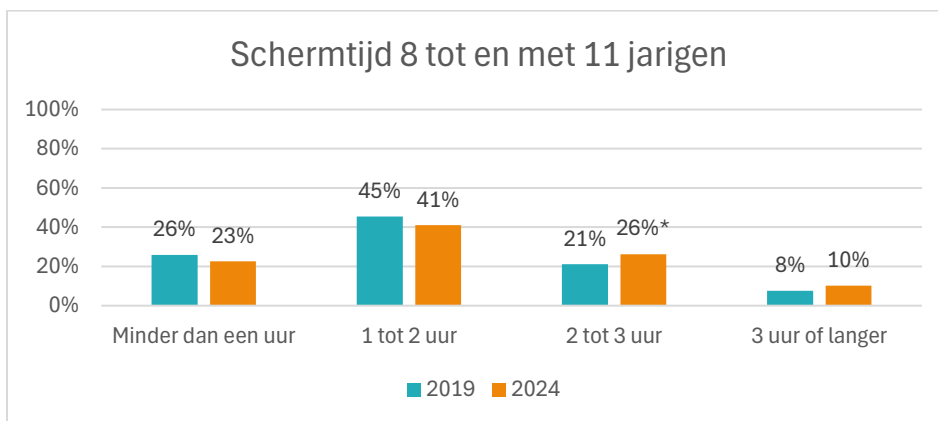
¹³ <https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/de-impact-van-sociale-media-op-het-welzijn-is-niet-voor-alle-jongeren-hetzelfde>

¹⁴ <https://www.nji.nl/mediaopvoeding/wat-is-een-goede-schermtijd-voor-mijn-kind>

4.1 Mobiele telefoon en sociale media gebruik van kinderen

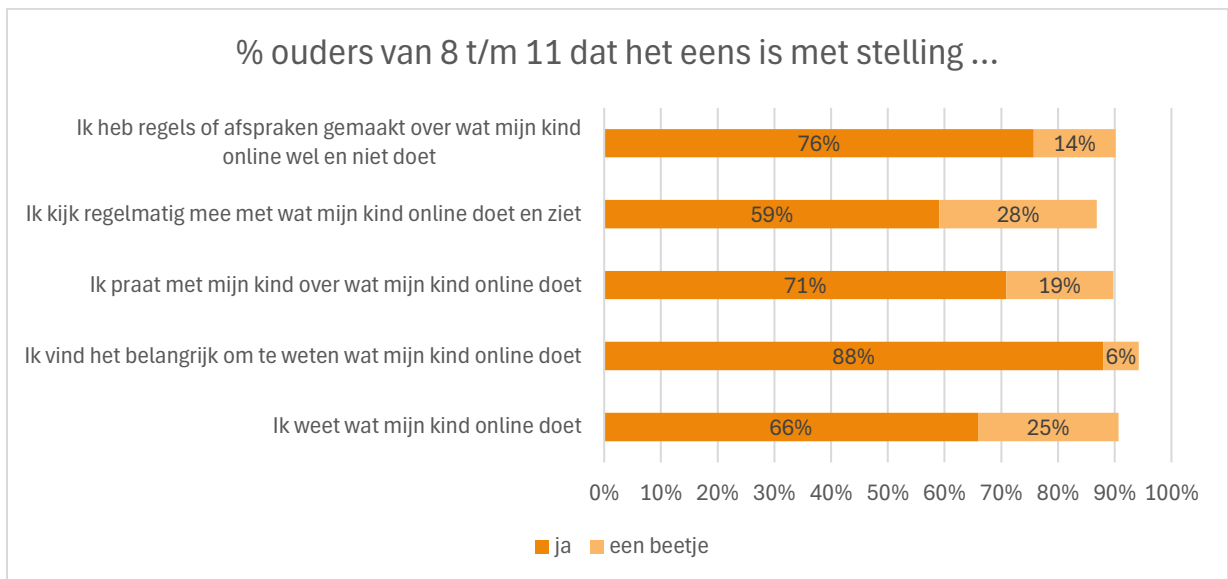

Kinderen hebben vaak al een mobiele telefoon en maken gebruik van sociale media.

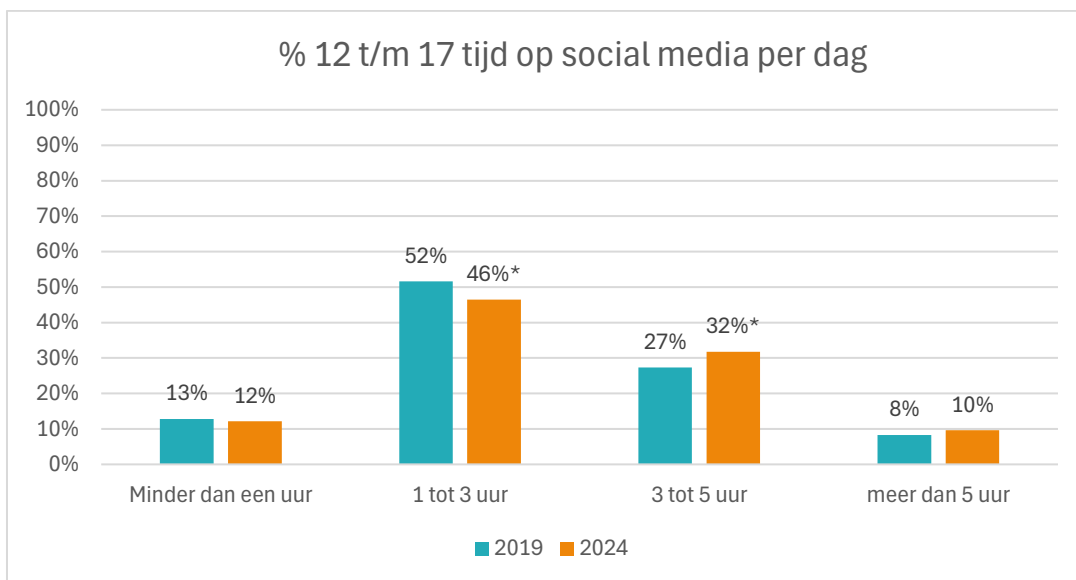
Schermtijd onder kinderen is toegenomen.

4.1.1 Betrokkenheid ouders bij online activiteiten kinderen

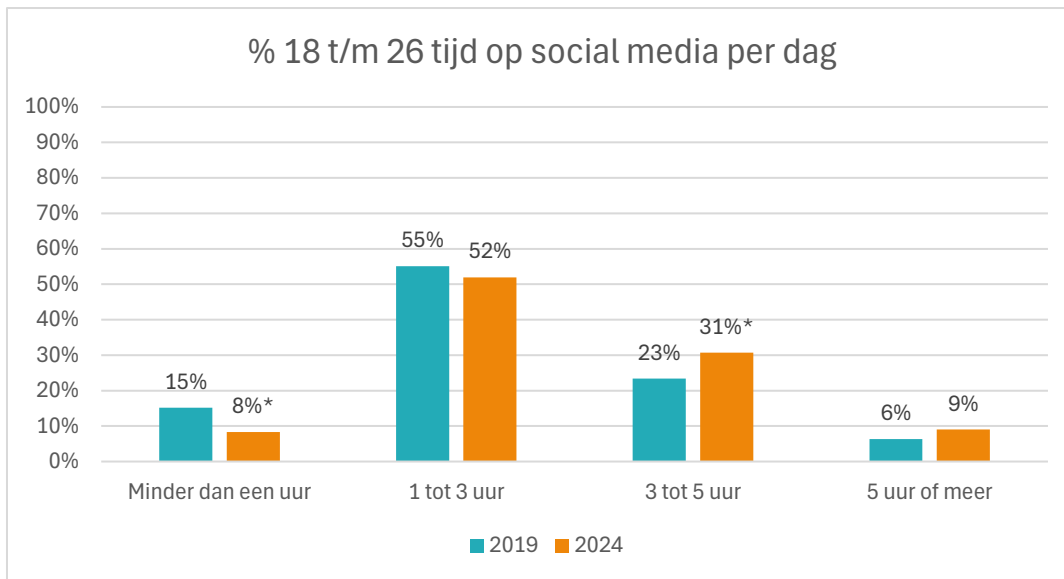
De meeste ouders zijn betrokken bij de online activiteiten van hun kind.

4.2 Aantal uur per dag op sociale media

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

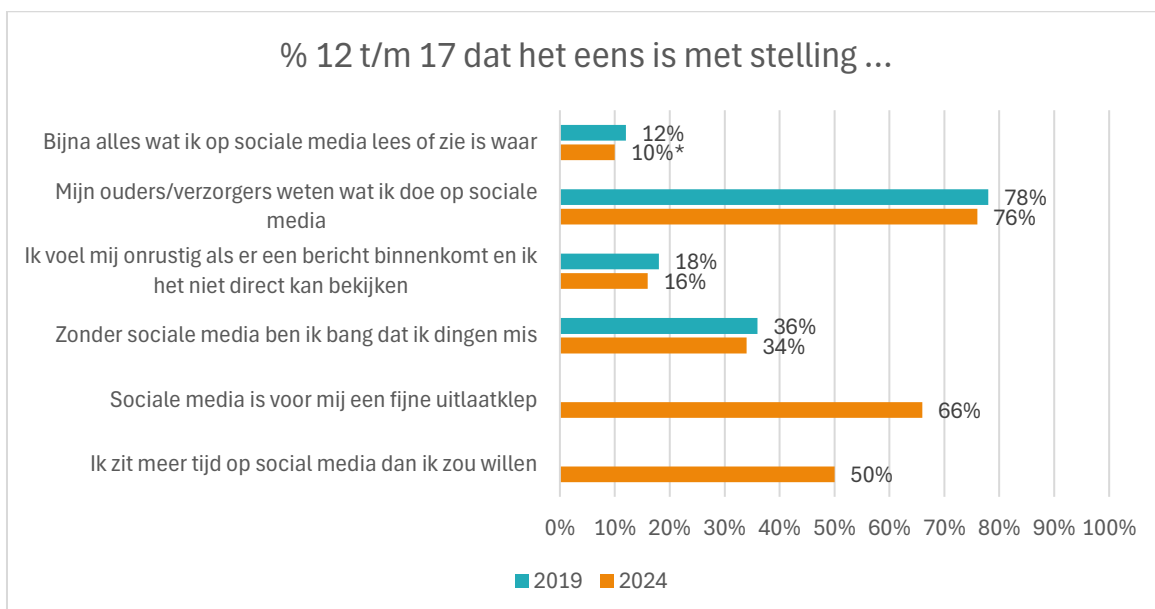
Jongeren spenderen meer tijd aan sociale media. 42% zit meer dan 3 uur per dag op sociale media, dit was 35% in 2019.

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Ook jongvolwassenen zitten meer uur per dag op sociale media dan in 2019. 40% zit meer dan 3 uur per dag op sociale media. Dit was 29% in 2019. Jongvolwassenen vinden vaker dan jongeren dat zij meer tijd op sociale media zitten dan zij zouden willen; dit geldt voor 61% van hen.

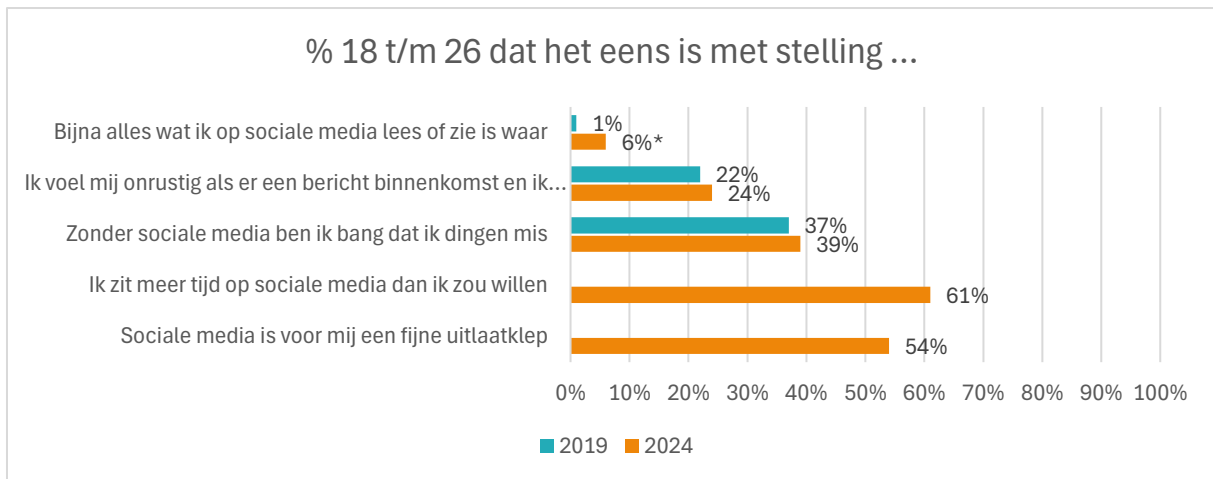
4.3 Opvattingen over sociale media

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

nb. de onderste twee stellingen uit de grafiek zijn in 2019 niet bevraagd

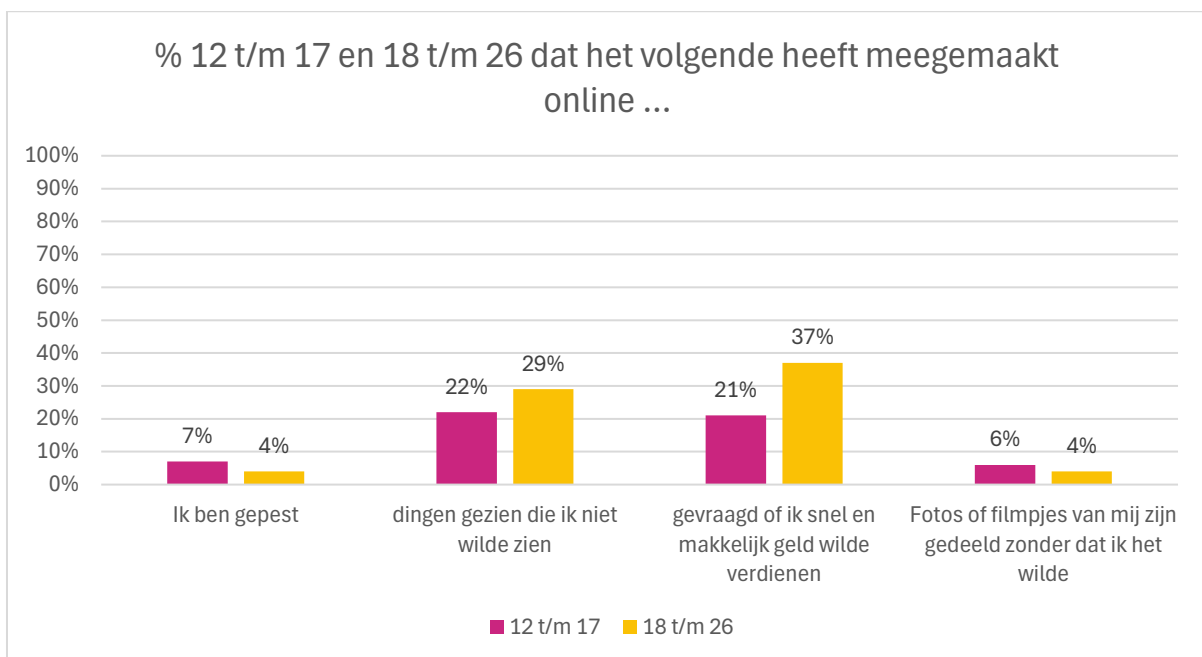
Veel jongeren delen wat zij online doen met hun ouders.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

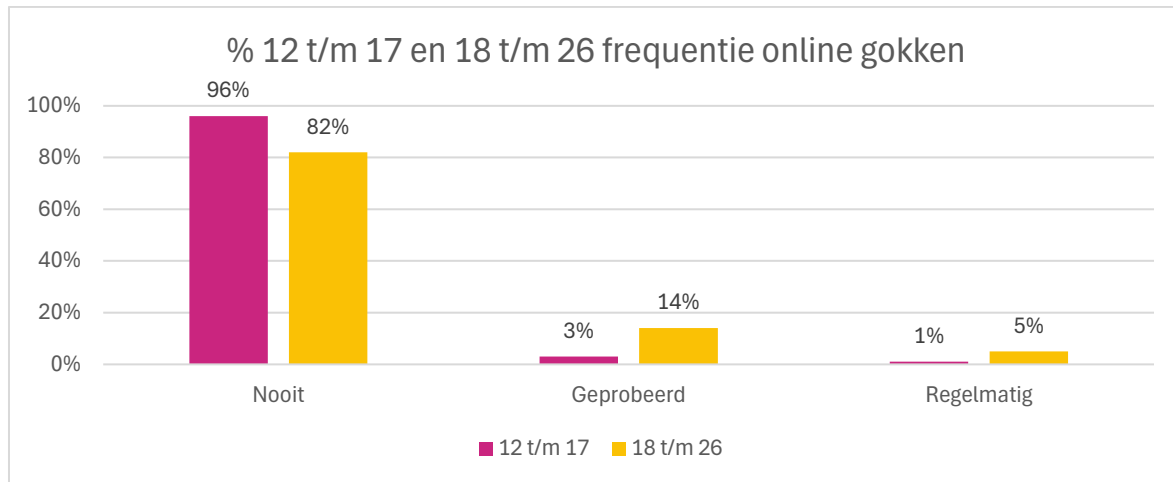
Jongvolwassenen zijn het vaker eens met de stelling dat alles wat zij zien op sociale media waar is. Of dit komt doordat zij goedgeloviger zijn dan in 2019, of door wat zij zien en doen op sociale media, is niet duidelijk.

4.4 Veiligheid online

Er komen online ook negatieve dingen op jongeren, en met name jongvolwassenen af.

4.5 Online gokken

Ondanks hun leeftijd heeft 4% van de jongeren wel eens online gegokt. Jongvolwassenen doen dit vaker.

5. Gezondheid

Een goede gezondheid is belangrijk voor de ontwikkeling. Gezondheid wordt niet alleen beïnvloed door genetische of fysieke factoren, maar ook door mentaal welzijn en leefstijl. Als kinderen of jongeren een slechte gezondheid hebben, zullen zij hiervan de impact ervaren op allerlei aspecten van hun leven. Het verdiepende deel over opgroeien met een beperking in dit Haarlemmermeers Jeugdonderzoek geeft meer inzicht in hoe een beperking in gezondheid het leven van Haarlemmermeerse jongeren beïnvloedt.

Haarlemmermeerse kinderen zijn overwegend gelukkig en gezond. De overgrote meerderheid geeft aan gelukkig te zijn en zich gezond te voelen. In vergelijking met eerdere jaren bewegen kinderen iets vaker en eten ze vaker elke dag groente/fruit.

Het is echter de vraag hoe het onze kinderen en jongeren vergaat naarmate zij ouder worden. De invloed van ouders op de levensstijl van jongeren neemt af naarmate zij ouder worden en de verantwoordelijkheid voor gezond eten en ontbijten ligt vaker bij de jongere zelf. Ze worden ook in toenemende mate blootgesteld aan (online) prikkels, ongezonde voeding en gezondheidsclaims. Zo stegen de prijzen van gezond eten harder dan die van ongezond eten,¹⁵ en staat sociale media vol met onbewezen claims over wat wel en niet gezond is. De ervaren gezondheid van Haarlemmermeerse jongeren is minder goed dan die van kinderen, en is ook aanzienlijk gedaald ten opzichte van 2019. Lange tijd was het credo dat ontbijt de belangrijkste maaltijd van de dag is. Toch zijn Haarlemmermeerse jongeren minder gaan ontbijten, en neemt ontbijten af met leeftijd. Mogelijk is dit beïnvloed door de populariteit van de dieetvorm '*intermittent fasting*', waarin je een aantal uur van de dag bewust niet eet (bijvoorbeeld 16 uur niet eten en 8 uur wel).

Verder hebben Haarlemmermeerse jongeren een vergelijkbare of gezondere leefstijl dan voorheen. Zij eten minder vaak groente en fruit dan kinderen, maar evenveel als in 2019. Ook bewegen zij nog net zo vaak als voorheen. Qua middelengebruik zien we vooral positieve verschuivingen; vrijwel al het middelengebruik is afgenomen. 10 jaar na de verhoging van de leeftijdsgrens voor alcohol is zichtbaar dat hoewel het nog steeds even vaak wordt geprobeerd, het aandeel dat frequent drinkt is afgenomen. Cannabis en lachgas worden minder geprobeerd door jongeren dan in 2019.

De uitzondering op de positieve leefstijlontwikkelingen is roken. De verwachting zou zijn dat de prijsverhogingen van tabak, het verbod op verkoop in supermarkten en horeca en het verbod op rookruimtes in de horeca zouden leiden tot een afname van het aantal rokers. Maar de vape gooide roet in het eten en werd door steeds meer jongeren omarmd. In Haarlemmermeer is roken onder jongeren toegenomen, en dan met name het proberen van de vape of e-sigaret.

Een grote zorg is de mentale gezondheid van jongeren en jongvolwassenen. De Gezondheidsmonitor van de GGD/het RIVM¹⁶ laat zien dat de mentale gezondheid van Nederlandse jongeren achteruit gaat. In Haarlemmermeer is het beeld nog zorgelijker dan landelijk. Haarlemmermeerse jongeren ervaren hun (mentale) gezondheid als slechter, zijn minder tevreden met het eigen leven, hebben vaker suïcidale gedachten, zijn vaker gestrest, voelen zich vaker eenzaam, zijn minder veerkrachtig en hebben minder vertrouwen in de eigen toekomst.

¹⁵ <https://nos.nl/artikel/2490471-gezond-eten-hoeft-niet-duur-te-zijn-maar-het-wordt-wel-lastig-gemaakt>

¹⁶ <https://statline.rivm.nl/#/RIVM/nl/dataset/50140NED/table>

Hoe het komt dat er een verschil is tussen Haarlemmermeer en Nederland in de ervaren mentale gezondheid is onduidelijk. Regionaal onderzoek geeft wel meer inzicht in waarom jongeren zich mentaal slecht voelen¹⁷. Jongeren geven in gesprekken aan dat zij een grote mate van druk ervaren om te presteren, vanuit zichzelf, anderen, school en de maatschappij. Die druk brengt stress met zich mee, maar ook gevoelens van schaamte en schuld als het jongeren niet lukt om aan (hun eigen) verwachtingen te voldoen. Het legt een beslag op de ruimte die zij voelen om te ontspannen of om stil te staan bij wat zij nodig hebben. Alcohol of drugs worden soms gebruikt om zorgen even te vergeten.

In onze enquête valt het wat betreft mentale gezondheid vooral op dat jongeren en jongvolwassenen beduidend andere antwoorden geven dan kinderen. Onder kinderen is meer dan 90% gelukkig, onder jongeren en jongvolwassenen zit dit percentage onder de 70%. Tevens is vooral onder jongeren de prestatiedruk toegenomen. Hierin is ook een verband met eenzaamheid te ontdekken: jongeren die aangeven eenzaam te zijn, zijn ook vaker ongelukkig.

Opvallend is dat er geen wijzigingen zijn met betrekking tot hoeveel kinderen en jongeren zich zorgen maken. Wel zien we dat hoe ouder de jongeren zijn, hoe vaker zij zich zorgen maken. 15% van de kinderen, 23% van de jongeren en 11% van de jongvolwassenen geeft aan hun zorgen met niemand te kunnen bespreken. Kinderen bespreken hun zorgen vooral met hun ouders, en jongeren en jongvolwassenen vooral met ouders en vrienden.

Inhoudsopgave enquêteresultaten gezondheid

5.1 Ervaren gezondheid.....	48
5.2 Bewegen	48
5.3 Voeding.....	49
5.4 Middelen gebruik	50
5.5 Gelukkig.....	50
5.6 Prestatiedruk	52
5.7 Zorgen maken.....	53

¹⁷ GGD Kennemerland (2024). Onderzoeksrapport: mentale gezondheid onder jongvolwassenen in GGD regio Kennemerland. Beschikbaar via <https://gezondheidsatlaskennemerland.nl>

5.1 Ervaren gezondheid

Tabellen: % eigen ervaring van algemene gezondheid

8 t/m 11	2024	2019
Goed	96%	97%
Redelijk	4%	3%
Slecht	0%	0%

12 t/m 17	2024	2019
Goed	82%*	89%
Redelijk	16%*	10%
Slecht	2%	2%

18 t/m 26	2024	2019
Goed	70%*	76%
Redelijk	24%	21%
Slecht	6%*	3%

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0.05$

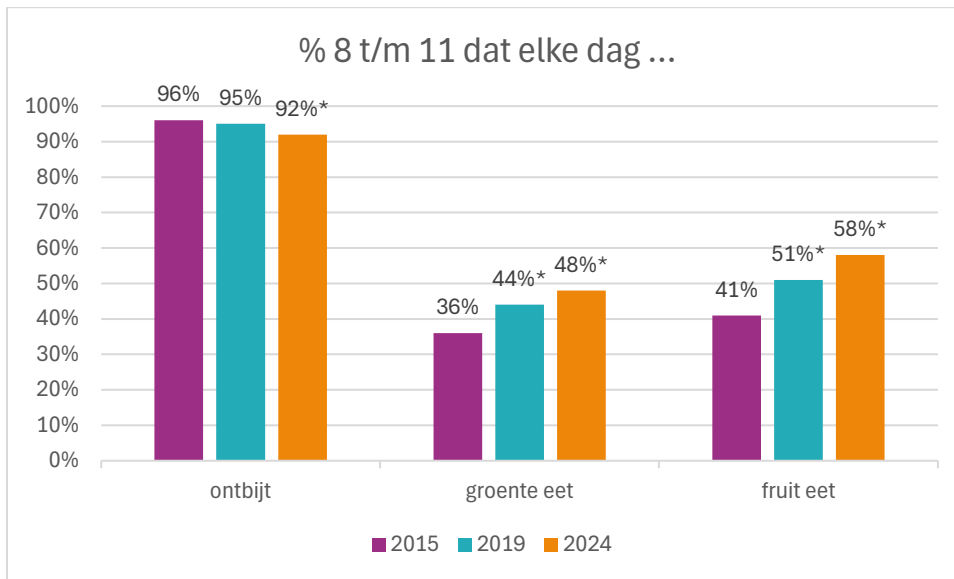
Kinderen zijn positiever over hun eigen gezondheid dan jongeren en jongvolwassenen. Ook neemt de ervaren goede gezondheid onder jongeren en jongvolwassenen af.

5.2 Bewegen

Van de kinderen beweegt een derde elke dag minimaal een uur. Dat is vergelijkbaar met 2019 (31%). Een kwart (26%) beweegt minder dan 5 dagen per week minimaal een uur, in 2019 was dit 29%, en in 2015 38%. Er wordt dus meer bewogen.

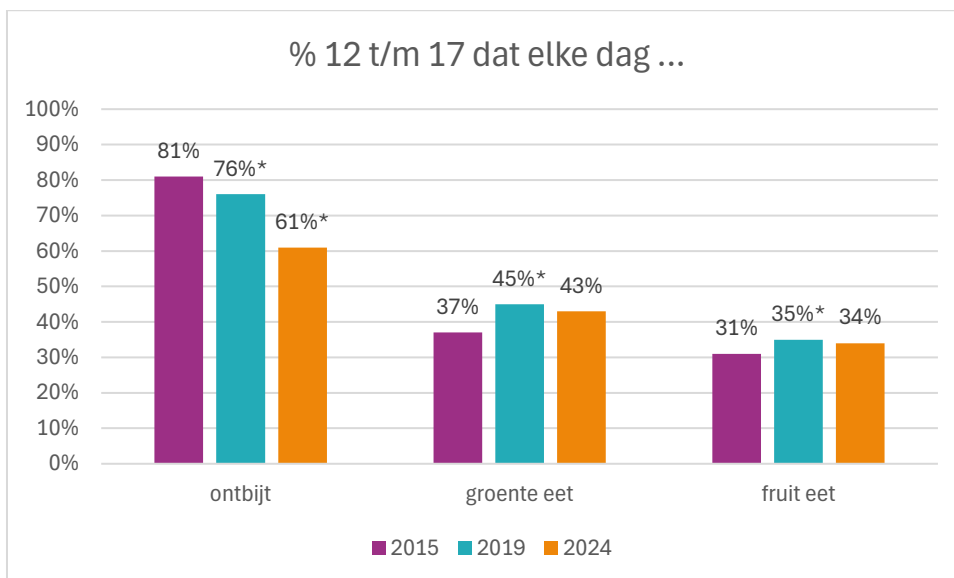
Van de jongeren beweegt, net als in 2019, 29% elke dag minimaal een uur, in 2015 was dit 22%. Een derde beweegt minder dan 5 dagen per week minimaal een uur, dat is vergelijkbaar met 2019.

5.3 Voeding

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Het aandeel kinderen dat elke dag ontbijt neemt af. Wel eten zij vaker elke dag groente en/of fruit. Niet ontbijten (1%), geen groente (1%) en geen fruit eten (1%) zijn vergelijkbaar met 2019.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Elke dag ontbijten neemt af onder jongeren, en neemt bovendien af met de leeftijd. Het percentage dat nooit ontbijt (4%) is toegenomen, het percentage dat nooit fruit (3%) of groente (1%) eet is gelijk gebleven.

5.4 Middelen gebruik

Ongeveer twee op de drie (65%) jongeren heeft nooit alcohol gedronken. Dit aandeel is vergelijkbaar met 2019 en 2015. Bijna een kwart heeft wel eens alcohol geprobeerd, 1 op de 10 drinkt een paar keer per maand alcohol, en 1 op de 100 een paar keer per week. De aantallen zijn vergelijkbaar met 2019.

Tabel: Rookgedrag % 12 t/m 17 jarigen

12 t/m 17	2024	2019
Nooit	81%*	90%
Wel eens geprobeerd	14%*	8%
Paar keer per maand	2%	1%
Paar keer per week	1%	0%
(Bijna) elke dag	2%	1%

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Het aandeel jongeren dat nooit gerookt heeft is kleiner dan in 2019. Opgesplitst in tabak en vape/e-sigaret is te zien dat 89% nooit tabak heeft gebruikt. Het aandeel jongeren dat nooit een vape of e-sigaret heeft gebruikt ligt lager (82%). Jongeren gaven vaker aan wel eens een vape/e-sigaret te hebben geprobeerd (14%) dan tabak te hebben geprobeerd (8%). Voor zowel tabak (30 jongeren) als vaper/ e-sigaret (29 jongeren) geeft 2% aan dat dagelijks te gebruiken. De helft van die dagelijkse gebruikers (15 jongeren) gebruikt dagelijks zowel tabak als een vape/e-sigaret.

4% van de jongeren heeft wel eens cannabis geprobeerd. Dit is minder dan in 2019, toen 6% het wel eens had geprobeerd. In beide jaren gebruikt 1% van de ondervraagden het meermaals per maand. XTC en andere drugs zijn door 1% van de respondenten wel eens geprobeerd, 99% heeft het nooit gebruikt.

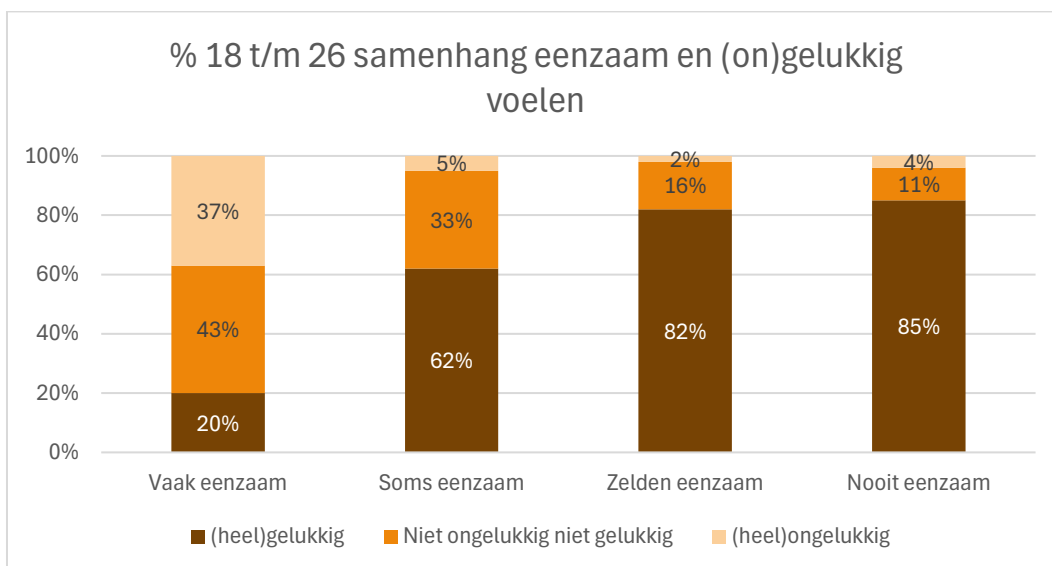
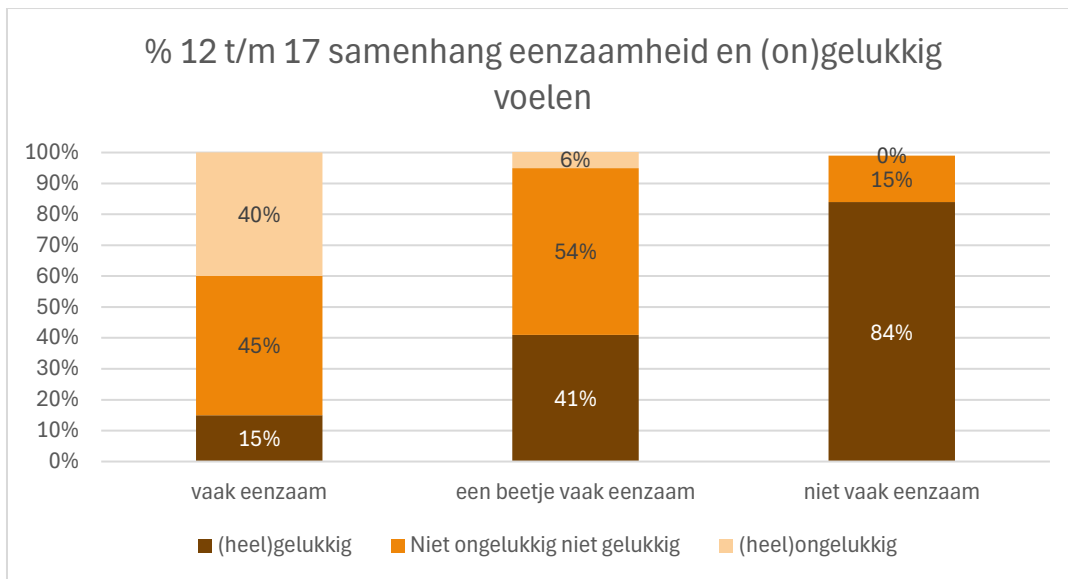
Lachgas werd door jongeren minder geprobeerd dan in 2019. Toen had 5% het wel eens geprobeerd, nu is dat 1%.

5.5 Gelukkig

Tabel: % ervaring geluksgevoel over het algemeen

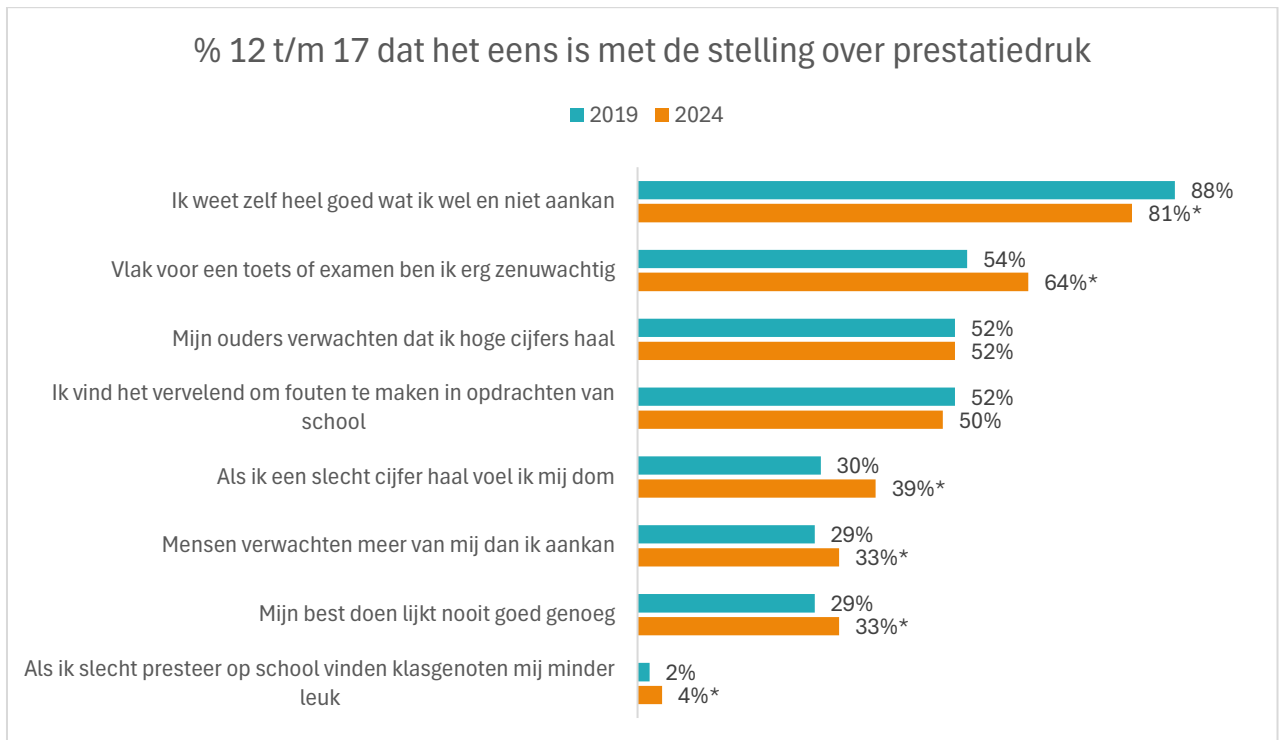
2024	8 t/m 11	12 t/m 17	18 t/m 26
Gelukkig	93%	68%	65%
Niet gelukkig / niet ongelukkig	7%	27%	27%
Ongelukkig	0%	5%	8%

Veruit de meeste kinderen zijn gelukkig, jongeren voelen zich minder vaak gelukkig dan kinderen, en jongvolwassenen voelen zich het vaakst ongelukkig van de drie groepen.

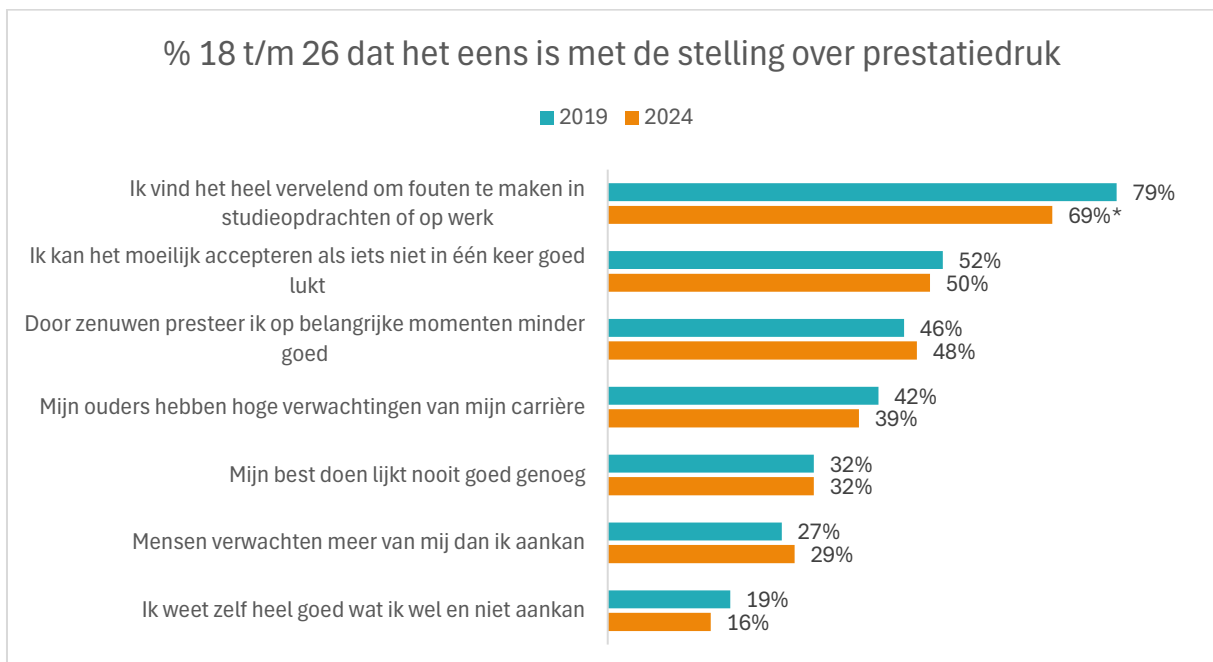
Bij zowel jongeren als jongvolwassenen is er een samenhang tussen eenzaamheid en gelukgevoelens. Degene die zich vaak eenzaam voelen, voelen zich ook vaker ongelukkig.

5.6 Prestatiedruk

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Prestatiedruk neemt toe onder jongeren. Ook weten zij zelf minder goed wat zij aankunnen.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

Jongvolwassenen ervaren prestatiedruk in vergelijkbare mate als in 2019. Wel vinden zij het minder vervelend om fouten te maken.

5.7 Zorgen maken

23% van de kinderen maakt zich vaak zorgen, dat aandeel is vergelijkbaar met 2019. Jongeren maken zich meer zorgen dan kinderen. 31% van de jongeren maakt zich vaak zorgen, dit aandeel is wel lager dan in 2019 (36%).

Meisjes maken zich meer zorgen dan jongens, vooral in de jongerengroep. Onder kinderen maakt 26% van de meisjes en 20% van de jongens zich vaak zorgen. Onder jongeren is dat respectievelijk 40% en 19%.

Ook leeftijd hangt samen met zorgen maken. Tussen de 12 en de 17 neemt het vaak zorgen maken toe met de jaren. Van de 12 jarigen geeft 18% aan zich vaak zorgen te maken, en van de 17 jarigen is dat 40%.

15% van de kinderen, 23% van de jongeren en 11% van de jongvolwassenen geeft aan hun zorgen met niemand te kunnen bespreken.

Kinderen die hun zorgen kunnen bespreken doen dat vooral met hun ouder(s), maar ook vrienden, oma en opa, broer of zus en de juf of meester worden veel genoemd als personen waarmee ze hun zorgen bespreken. Een aantal bespreekt zorgen met een hulpverlener, zoals psycholoog, coach of arts. Een enkeling vertrouwt de zorgen toe aan een huisdier.

Jongeren kunnen hun zorgen vooral bespreken met vrienden en ouders, maar ook andere familie, docent en hulpverlener worden veel genoemd. Een enkeling bespreekt zorgen met de knuffelbeer of schrijft de zorgen op.

Jongvolwassenen kunnen hun zorgen vooral met vrienden of ouders bespreken. Andere familieleden, een partner, collega en hulpverlener worden ook veel genoemd. Een enkeling kan zorgen kwijt bij god of bij zichzelf.

Waar maak jij je zorgen over? (8 t/m 11)

“als ik iets verkeerd heb gedaan”

“dat ik anders ben dan andere kinderen”

“dat ik later dakloos ben”

“dat mama, papa of oma doodgaan”

“de topografie toets”

“school of mijn gezondheid”

“over oorlog en geweld in de wereld”

Waar maak jij je zorgen over? (12 t/m 17)

“dat ik mezelf niet altijd kan uiten over m’n gevoelens”

“de toekomst”

“dat als ik thuiskom of mijn poes nog leeft”

“domme kleine dingetjes”

“Ik maak me vaak zorgen over van alles”

“dat mensen mij niet mogen”

“of ik wel goed genoeg ben”

“om mijn favoriete personen te verliezen”

6. Sociale relaties

Interacties met anderen zijn belangrijk in de ontwikkeling van de jeugd. Vriendschappen en relaties dragen bij aan welzijn, en anderzijds kunnen uitsluiting en pesten een negatieve impact hebben. Ook voor identiteitsvorming zijn contacten met anderen belangrijk, door bij een groep te horen of je er juist van te onderscheiden. Anderen kunnen steun bieden, gezelligheid brengen, en verbondenheid stimuleren. En andersom kan je zelf iets voor de ander betekenen.

De meeste Haarlemmermeerse kinderen en jongeren geven in de enquête aan aardig gevonden te worden door leeftijdsgenoten. Het contact met anderen is niet louter positief; meer kinderen en jongeren geven aan gepest te worden dan voorheen. Daarnaast blijft het aantal Haarlemmermeerse jongeren en jongvolwassenen dat zich vaak eenzaam voelt toenemen. Eenzaamheid heeft niet alleen gevolgen voor de gevoelswereld van jeugd. Langdurige eenzaamheidsgevoelens kunnen ook samen gaan met stress, middelengebruik en met vroegtijdig schoolverlaten¹⁸. 15% van de Haarlemmermeerse jongeren denkt niet bij hun ouders terecht te kunnen met sombere gevoelens. En één op de vijf jongeren denkt niet bij hun ouders terecht te kunnen met vragen over sociale media, alcohol/drugs en seks. In deze gevallen is het belangrijk om bij anderen terecht te kunnen voor informatie en steun.

Sociale media lijkt een dubbele rol te spelen in de relaties tot anderen. Enerzijds biedt het de kans om veel met vrienden in contact te zijn en om gelijkgestemden te ontmoeten die je op het schoolplein minder makkelijk tegenkomt. Anderzijds zijn ook de schaduwzijden van sociale interactie versterkt op sociale media. Pesten gaat online door, een post kan haatreacties krijgen en uiterlijke normen worden versterkt. In een onderzoek van GGD Kennemerland¹⁹ geven jongeren aan moeite te hebben met sociaal contact. Zij hebben de wens om leeftijdsgenoten te ontmoeten, maar vinden het moeilijk om daar een stap in te zetten. Sommigen hebben sociale contacten waarin zij zich niet veilig genoeg voelen om zich te uiten, of voelen zich niet geaccepteerd in wie zij zijn. Ook sociale media speelt hierin een rol. Sommigen voelen zich onvrij omdat je nooit weet wat er van je gedeeld wordt op sociale media, ervaren negatieve gevolgen van sociale vergelijking, of zien hoe sociale media uitnodigt tot ongezond of asociaal gedrag.

Door sociale interacties leren kinderen en jongeren zich in te leven in en te verhouden tot anderen, ook wanneer zij een andere mening, ervaring of achtergrond hebben. In vriendschappen zoeken mensen vaak anderen op die op hen lijken. Uit de enquête blijkt dan ook dat lang niet alle Haarlemmermeerse jongeren vrienden hebben die van hen verschillen in bijvoorbeeld financiële situatie, opleidingsniveau of culturele achtergrond. Op school is dat minder het geval: daar komen kinderen en jongeren in contact met leeftijdsgenoten uit andere gezinnen, dorpen, en met andere levens dan zichzelf.

¹⁸ GGD Kennemerland (2024). Gezondheidsmonitor Jeugd 2023. Gemeenteprofiel gemeente Haarlemmermeer. Beschikbaar via <https://gezondheidsatlaskennemerland.nl>

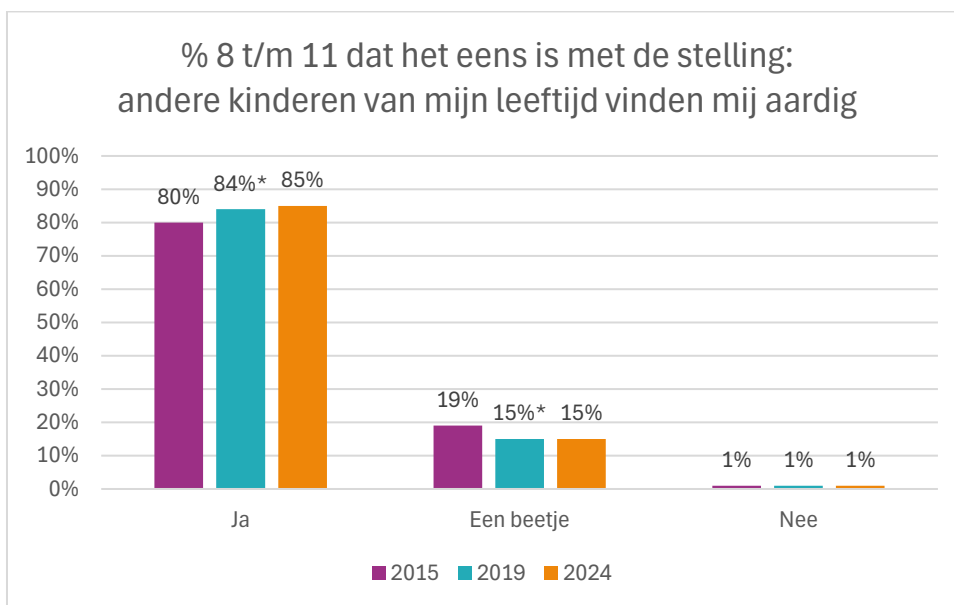
¹⁹ GGD Kennemerland (2024). Onderzoeksrapport: mentale gezondheid onder jongvolwassenen in GGD regio Kennemerland. Beschikbaar via <https://gezondheidsatlaskennemerland.nl>

Inhoudsopgave enquêteresultaten sociale relaties

6.1 Vriendschap.....	56
6.2 Pesten	57
6.3 Eenzaamheid	58
6.4 Diversiteit vrienden	59
6.5 Terecht kunnen bij ouders.....	60
6.6 Hulp aan iemand met ziekte of beperking	60

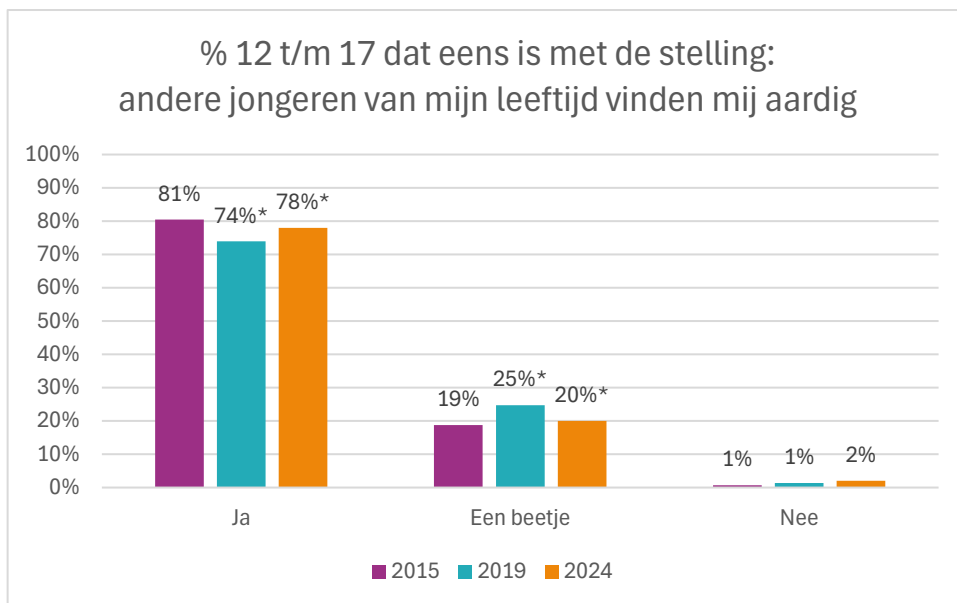
6.1 Vriendschap

97% van de kinderen en 98% van de jongeren geven aan dat ze aan minimaal één goede vriend(in) hebben. Dat is vergelijkbaar met 2019 en 2015.

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

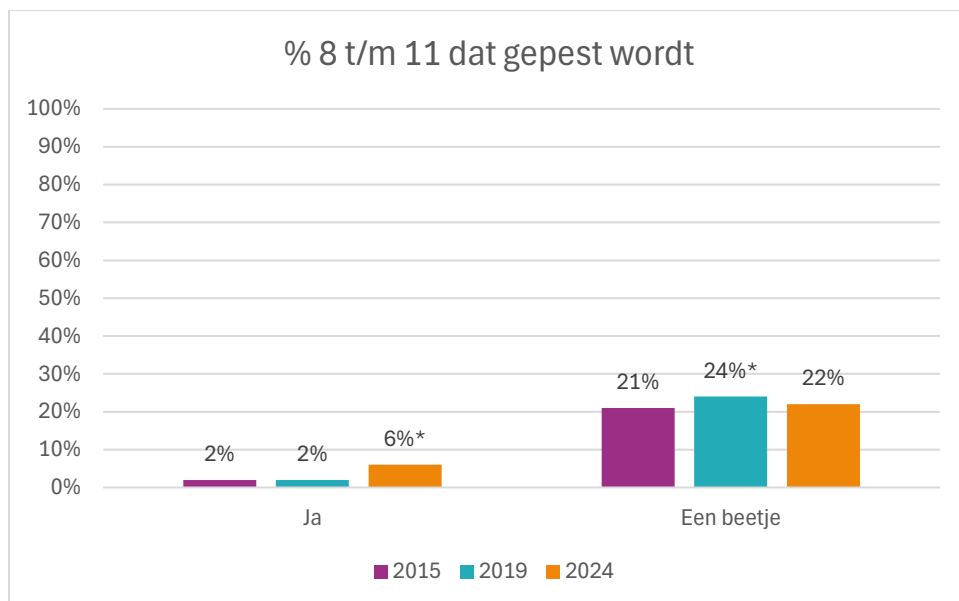
De meeste kinderen geven aan aardig gevonden te worden door leeftijdsgenoten.

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

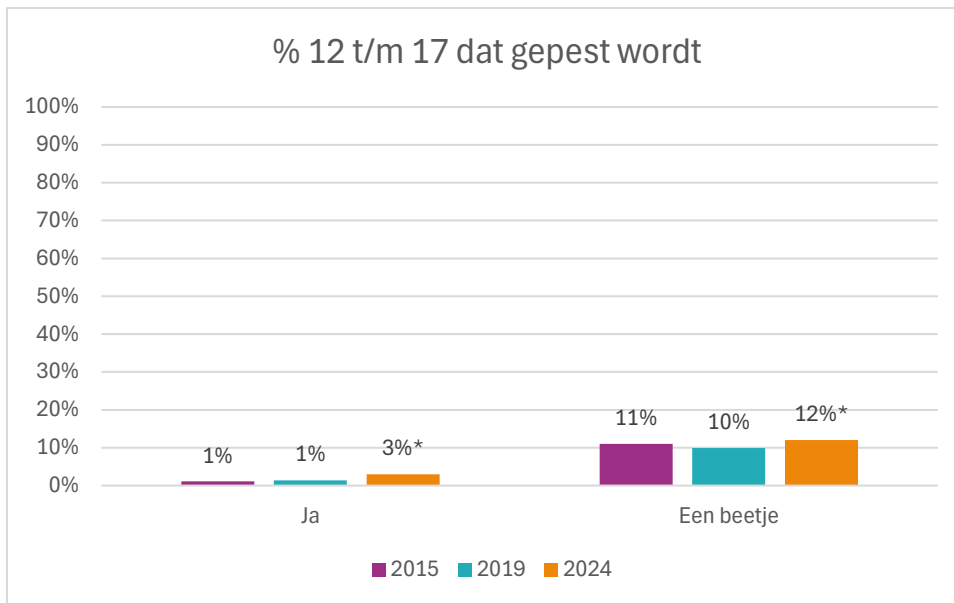
Jongeren geven vaker aan aardig te worden gevonden door leeftijdsgenoten dan in 2019.

6.2 Pesten

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

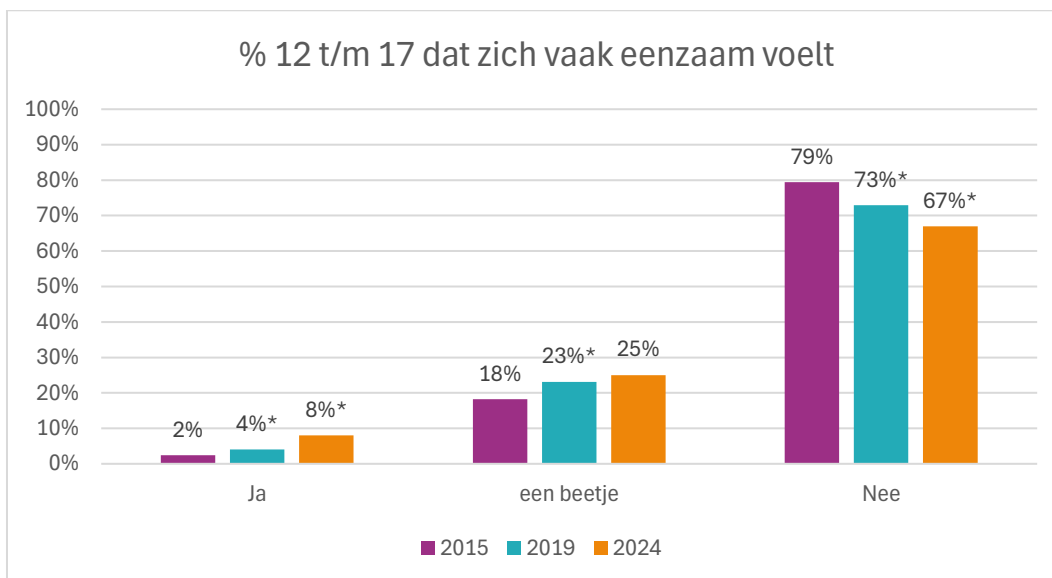
28% van de kinderen wordt (een beetje) gepest. Dat is in totaal evenveel als in 2019, maar 'ja' is toegenomen ten opzichte van 'een beetje'. 6% van de kinderen wordt wel eens online gepest of lastig gevallen. Dat is meer dan in 2019 (4%) en in 2015 (2%). 9% van de kinderen geeft aan dat zij zelf wel eens andere kinderen pesten. Dit aandeel is vergelijkbaar met 2019.

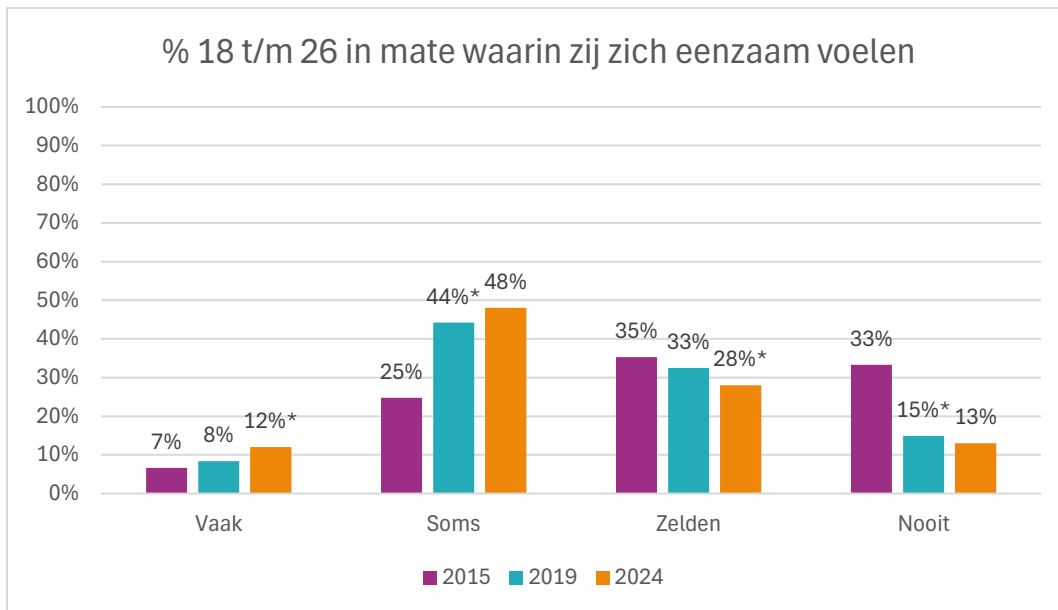
**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

15% van de jongeren wordt (een beetje) gepest, dat is meer dan in 2019. 7% geeft aan online gepest te zijn. In deze leeftijdsgroep geeft 5% aan dat ze zelf wel eens andere jongeren pesten, dit aandeel is vergelijkbaar met 2019.

6.3 Eenzaamheid

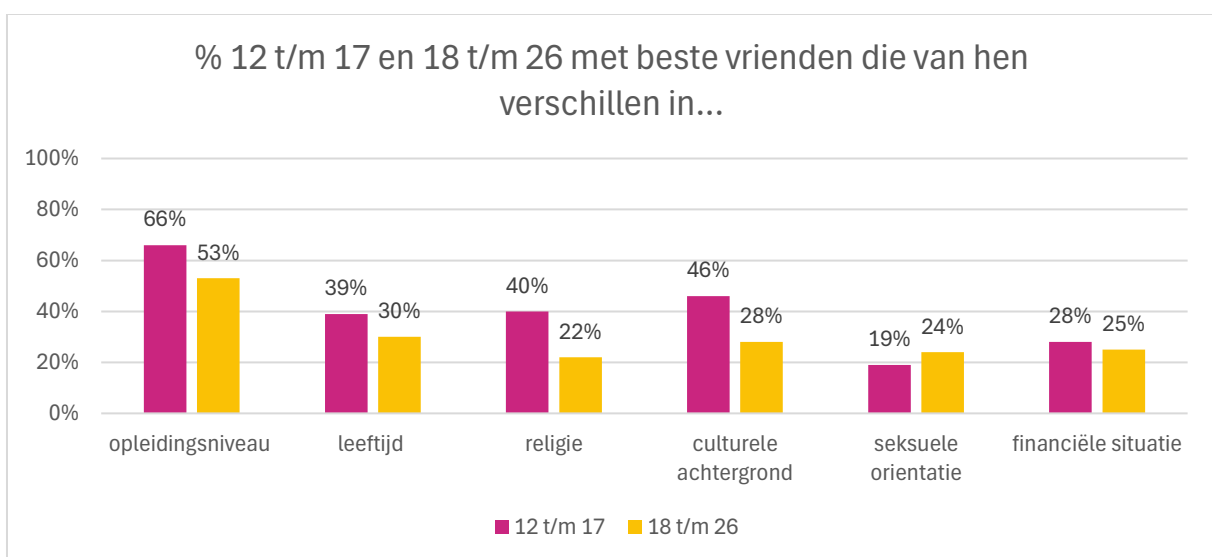
**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

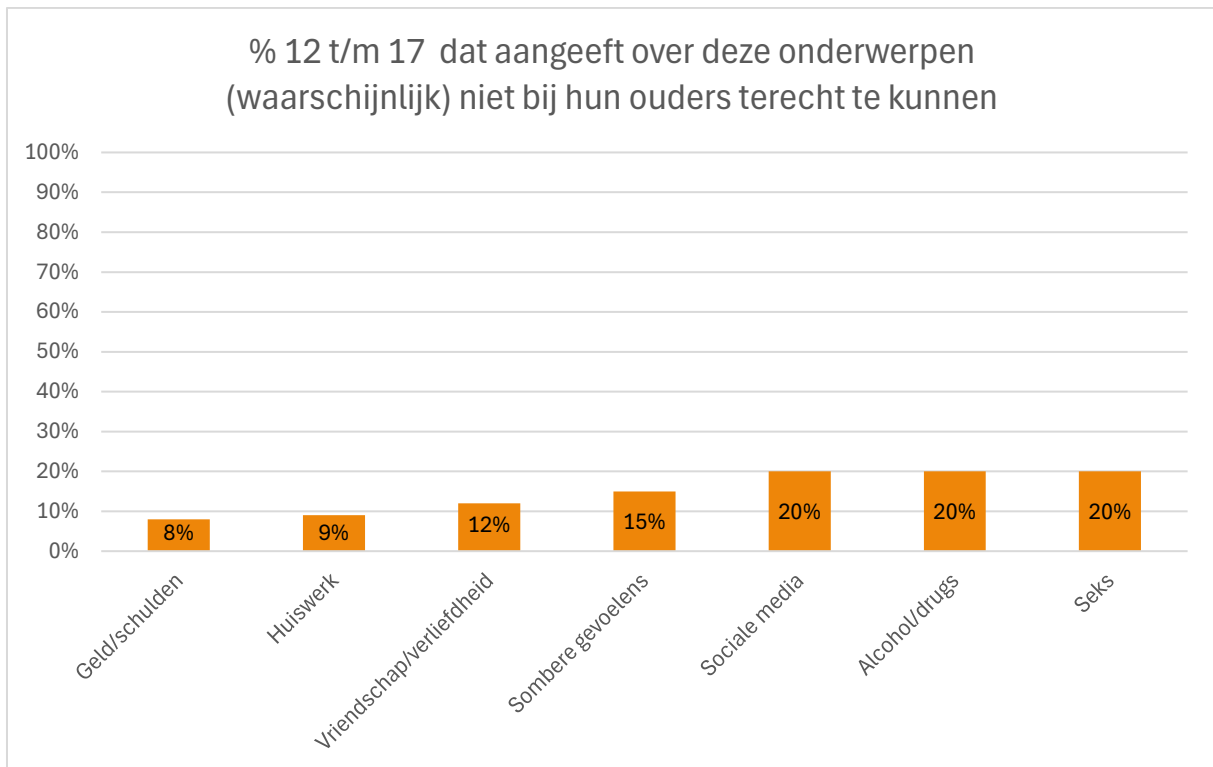
Jongeren en jongvolwassenen voelen zich vaker eenzaam.

6.4 Diversiteit vrienden

Jongeren hebben meer diversiteit onder hun vrienden dan jongvolwassenen. 15% van de jongeren heeft op geen van bovenstaande aspecten vrienden die van hen verschillen, bij jongvolwassenen geldt dat voor ruim een kwart (27%).

6.5 Terecht kunnen bij ouders

20% van de jongeren denkt niet bij hun ouders terecht te kunnen met vragen over sociale media, alcohol/drugs of seks. Ook kan 15% niet bij de ouders terecht met sombere gevoelens.

6.6 Hulp aan iemand met ziekte of beperking

Van de jongeren helpt 34% af en toe en 10% vaak iemand met een ziekte of beperking.

Van de jongvolwassenen zorgt bijna één op de tien (9%) jongvolwassenen voor iemand met een ziekte of beperking, dit aandeel is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Deze zorg wordt voornamelijk gegeven aan een familielid (82%). 31% van de jongvolwassenen voelt zich niet of nauwelijks belast door het geven van de zorg. Daartegenover staat dat 27% zich zwaar of overbelast voelt.

7. Samenleving

Hoe de jeugd zich ontwikkelt is niet los te zien van de samenleving waarin zij opgroeit. Zij zijn onderdeel van de samenleving én ervan afhankelijk in de stappen die zij zetten naar zelfstandigheid. In hun ontwikkeling zijn zij niet enkel op zoek naar hun persoonlijke en sociale identiteit, maar ook naar hoe zij zich verhouden tot de samenleving. Haarlemmermeerse jongeren geven vaker dan in 2019 aan dat zij het gevoel hebben dat zij zich harder moeten bewijzen dan anderen, en dat zij niet genoeg kansen krijgen om te laten zien wat zij kunnen.

Nederlandse jongeren nemen waar dat landelijke discussies verharder en voelen zich onveilig om hun mening te uiten.²⁰ Zij hebben niet altijd vertrouwen in anderen, zelfs wanneer dit vrienden zijn. Conflicten van het schoolplein worden online vervolgd en grenzen verschuiven wanneer alles gefilmd wordt.²¹ Vertrouwen in andere mensen en kunnen omgaan met mensen met een andere mening is dan ook afgenomen bij zowel Haarlemmermeerse jongeren als jongvolwassenen. Landelijk onderzoek laat zien dat bijna de helft van de kinderen en jongeren heeft gezien dat leeftijdsgenoten werden gediscrimineerd.²² Haarlemmermeerse jongeren geven in onze enquête vaker aan het afgelopen jaar gediscrimineerd te zijn dan in 2019, jongvolwassenen hadden deze ervaring even vaak. Herkomst of huidkleur is hierbij het vaakst de discriminatiegrond. Discriminatie op grond van seksuele geaardheid is in beide leeftijdsgroepen toegenomen.

Onveiligheid speelt niet alleen online een rol. Landelijk zijn er zorgen over het toenemende steekwapenbezit onder jongeren²³. En ook in Haarlemmeer speelt deze zorg.²⁴ Geweldsincidenten en berichtgeving daarover dragen bij aan onveiligheidsgevoelens onder jongeren en jongvolwassenen. Ook vervelende ervaringen, donkere plekken en andere mensen dragen bij aan deze gevoelens van onveiligheid. Haarlemmermeerse jongeren en jongvolwassenen voelen zich minder veilig dan voorgaande jaren, bij kinderen is dit niet veranderd.

Op school en via het nieuws krijgen jonge inwoners niet alleen mee wat er lokaal gebeurt, maar ook wat er nationaal en internationaal speelt. Ook dat heeft impact op de kansen en beperkingen die zij zien op zowel maatschappelijk als persoonlijk vlak. In het vorige Jeugdonderzoek bleek dat jongeren grote maatschappelijke zorgen hebben, over klimaat, woningnood, sociale media en mentale gezondheid. Deze zorgen zijn niet minder geworden. Bijkomende maatschappelijke ontwikkelingen zoals inflatie, oorlogen in Oekraïne en Gaza en technologische dreigingen vergroten het gevoel van onzekerheid en onveiligheid. Over het algemeen maken Haarlemmermeerse jongvolwassenen zich vaker zorgen om maatschappelijke thema's dan jongeren. Wel komen de thema's waar zij het vaakst (mentale gezondheid van jongeren en oorlog in de wereld) en het minst vaak (polarisatie en technologische ontwikkelingen) zorgen over maken grotendeels overeen. Een uitzondering is de

²⁰ <https://www.unicef.nl/nieuws/2024-12-18-unicef-jongerenpeiling-polarisatie-neemt-toe-uitsluiting-maakt-jongeren-verdrietig-en-boos>

²¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/02/03/schoolruzies-die-vroeger-op-vrijdagmiddag-klaar-waren-etteren-nu-het-hele-weekend-door-en-meisjes-gaan-vaker-op-de-vuist-a4881592>

²² <https://www.nji.nl/nieuws/unicef-bijna-helft-jongeren-ziet-discriminatie>

²³ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-justitie-en-veiligheid/het-verhaal-van-j-en-v/2023/toenemend-steekwapenbezit-onder-jongeren-baart-zorgen>

²⁴ <https://haarlemmermeergemeente.nl/informeer-online/youchoose-verder-zonder-politieman-johan-dubbeldam>

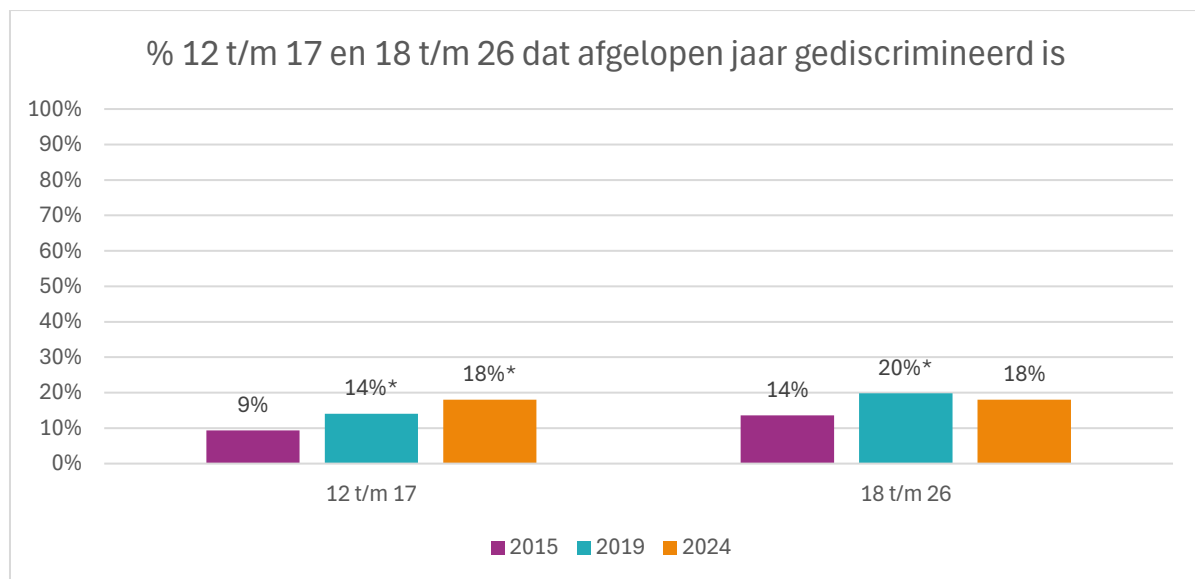
woningmarkt, daar zijn de verschillen tussen de leeftijdsgroepen groot; 64% van de jongvolwassenen maakt zich daar vaak zorgen over, ten opzichte van 13% van de jongeren.

Jeugdprofessionals geven aan dat jongeren minder toekomstperspectief ervaren, ook mede door de coronaperiode, het toeslagenschandaal en de toenemende armoede.²⁵ Het ontbreken van toekomstperspectief heeft gevolgen voor het welzijn van jongeren, zij kunnen minder vrij dromen en zich minder ontwikkelen vanuit vertrouwen en onbezorgdheid.

Inhoudsopgave van enquête resultaten

7.1 Discriminatie.....	62
7.2 Eerlijke behandeling	64
7.3 Onveilig voelen	65
7.4 Vertrouwen in andere mensen en verschil van mening.....	67
7.5 Maatschappelijke zorgen.....	69

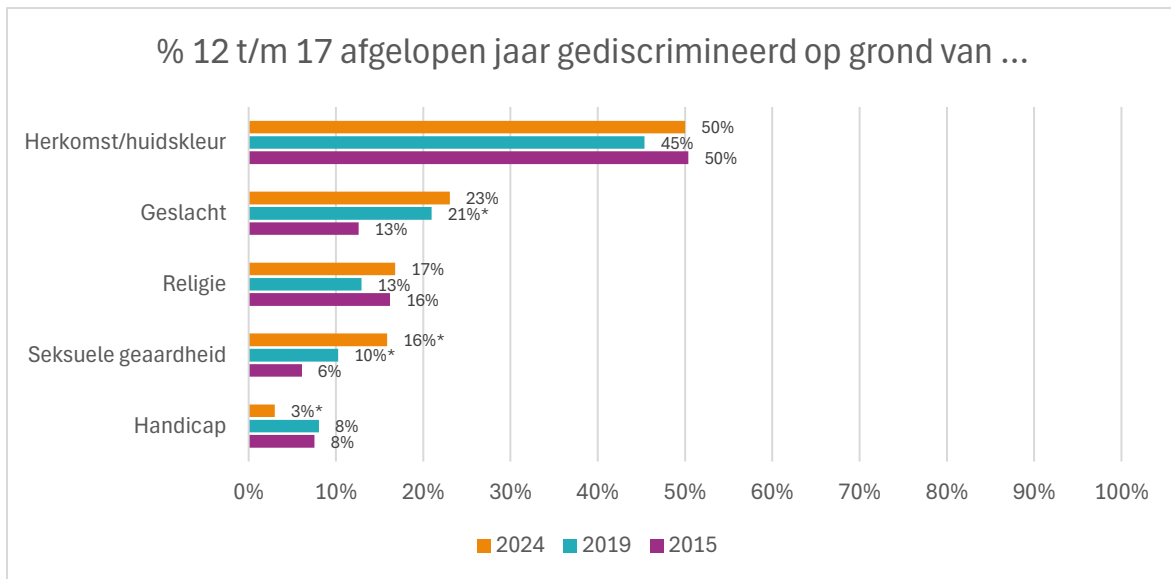
7.1 Discriminatie

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Het aandeel jongeren dat gediscrimineerd is neemt toe.

²⁵ <https://www.nji.nl/publicaties/polarisatie-onder-jongeren-door-de-ogen-van-jeugdprofessionals>

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

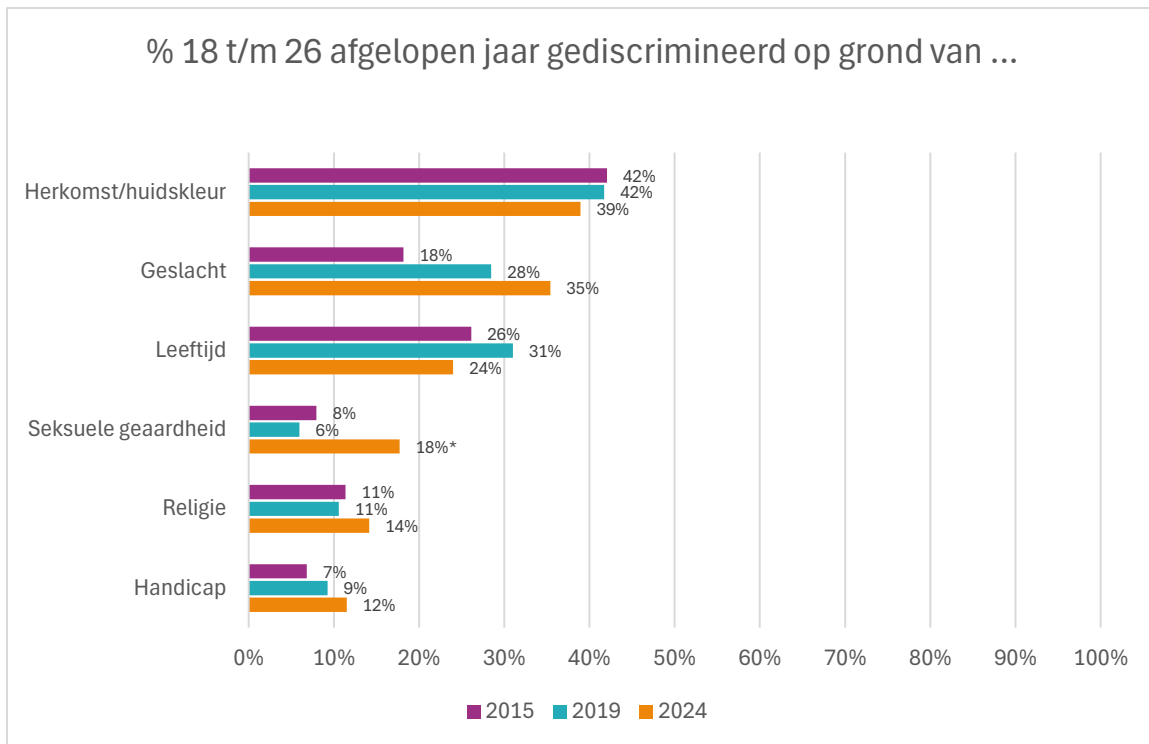
Seksuele geaardheid is toegenomen als discriminatiegrond onder jongeren, handicap is afgenomen. 4% geeft aan op andere gronden te worden gediscrimineerd, zij noemen onder andere uiterlijke kenmerken.

Op grond waarvan werd jij gediscrimineerd het afgelopen jaar? (12 t/m 17)

“Mijn haar dat erg in de buurt komt van ginger”

“Mijn lengte want ben 1,90m en dat is erg lang voor een meisje”

“Dat ik wat dikker ben”

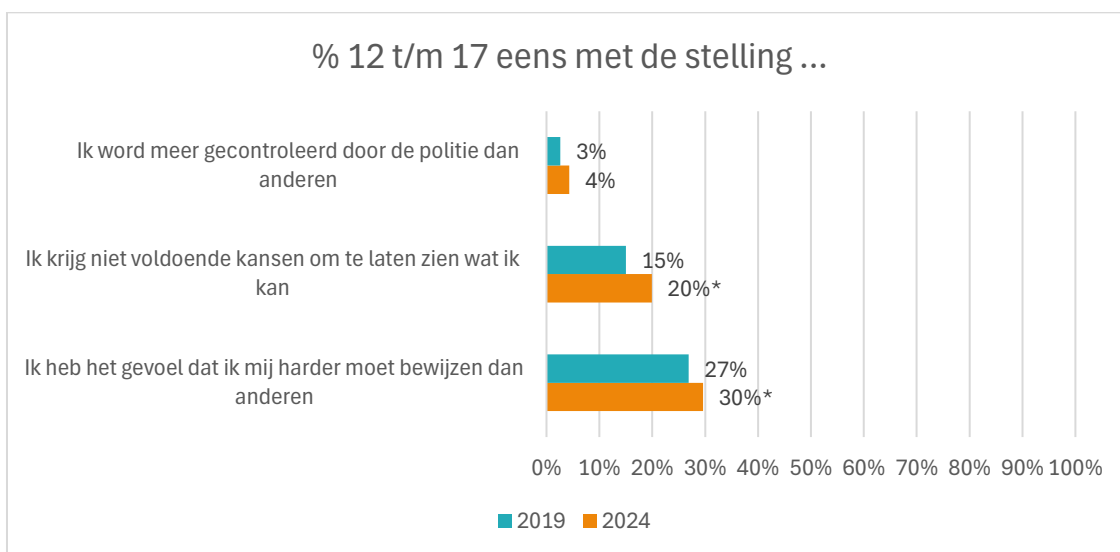

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Jongvolwassenen noemen vaker seksuele geaardheid als discriminatiegrond dan in 2019.

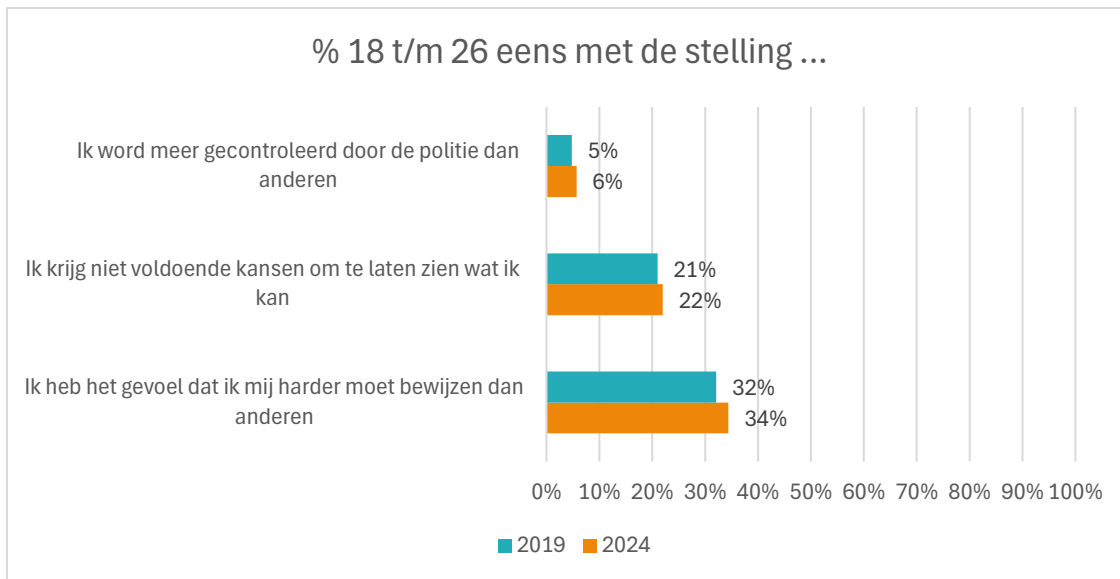
Op de vraag waar jongeren gediscrimineerd werden, antwoorden zij vooral op school/opleiding (70%), op straat (37%), en online (23%). Gediscrimineerde jongvolwassenen maakten dit vooral mee op straat (36%), op school/opleiding (32%) en bij het uitgaan (28%).

7.2 Eerlijke behandeling

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Jongeren ervaren vaker ongelijke behandeling dan in 2019.

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Jongvolwassenen ervaren in dezelfde mate ongelijke behandeling als voorheen.

7.3 Onveilig voelen

80% van de kinderen voelt zich (bijna) nooit onveilig, 19% voelt zich soms onveilig en 1% vaak. Deze aantallen zijn vergelijkbaar met 2019.

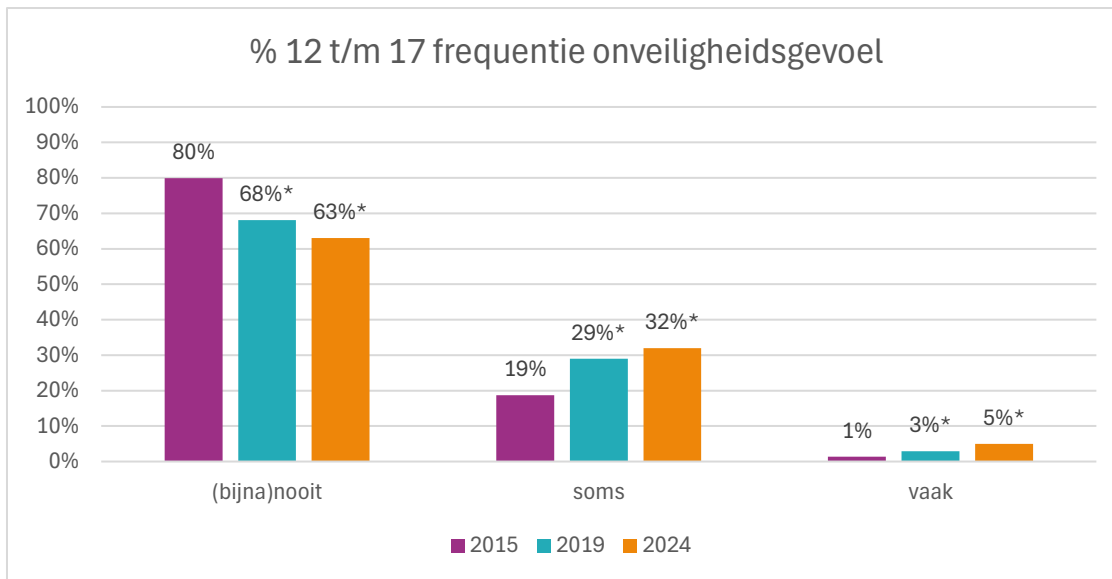
Waardoor voel jij je onveilig? (8 t/m 11)

“buiten de bekende omgeving en buiten in het donker”

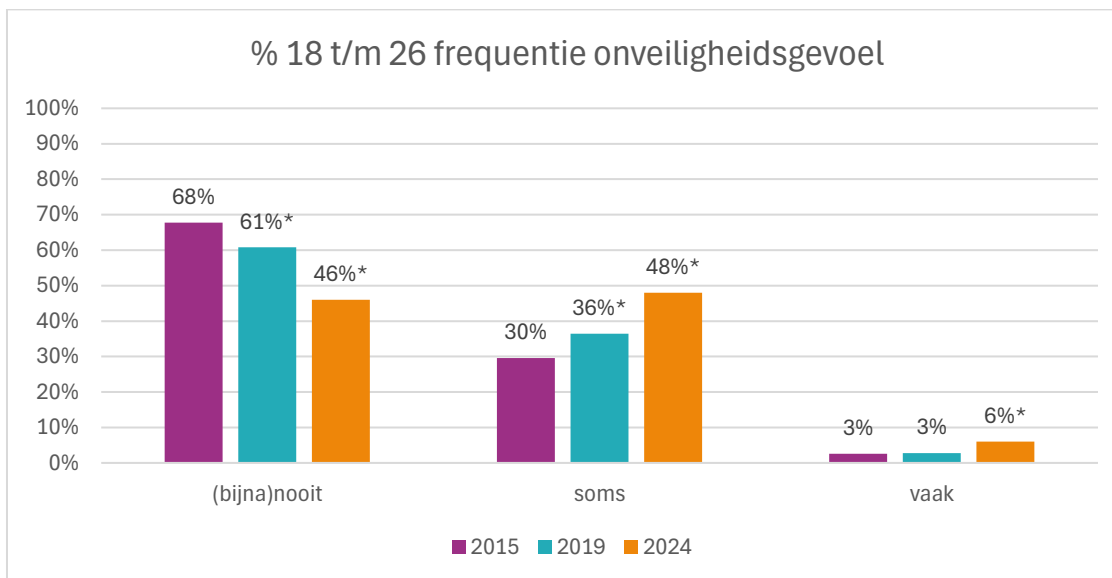
“bij het oversteken tegenover de school”

“in de achtbaan”

“Als ik over straat loop dan zie ik best wel vaak pubers en dan voel ik me heel onveilig en dan ga ik snel weg.”

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Jongeren en jongvolwassen voelen zich vaker onveilig dan in 2019. Uit antwoorden op de vraag waar en waardoor zij zich onveilig voelen valt op dat het vaak gaat over alleen op straat zijn in het donker, andere mensen op straat (met name jongeren en mannen worden vaak genoemd) en gebeurtenissen waar zij van gehoord hebben of die zij zelf meemaakten.

Waardoor voel jij je onveilig? (12 t/m 26)

“Als ik ‘s avonds in het pikkedonker langs weilanden een half uur naar huis moet fietsen.”

“Ik werk in de nacht en dan heb je af en toe wel nare mensen in de bushokjes of in de trein”

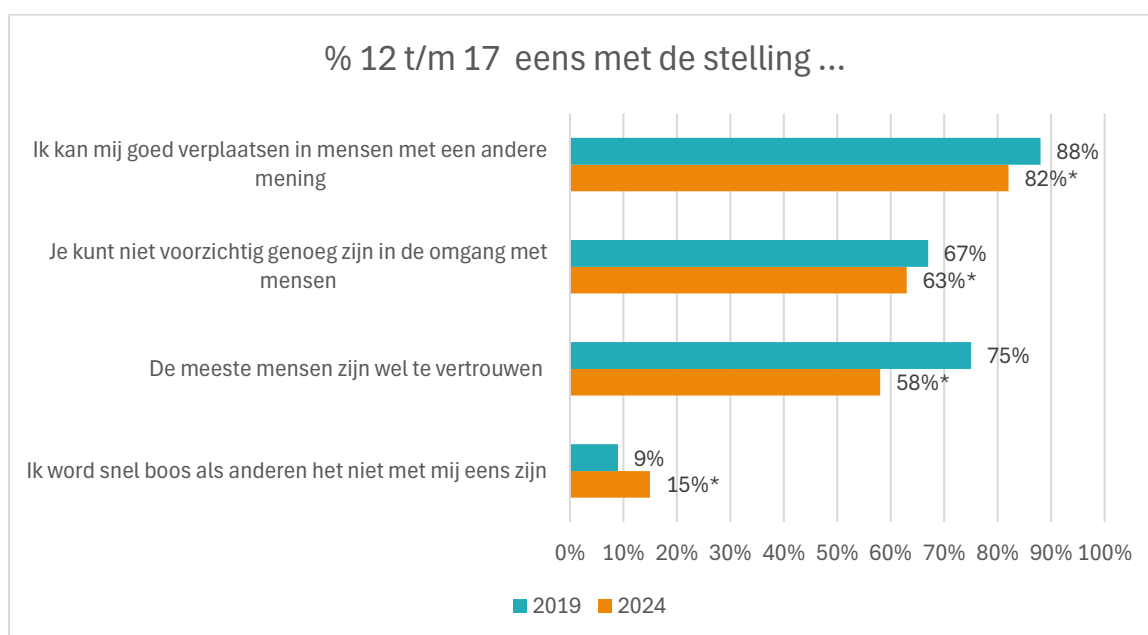
“Grote groepen pubers. Vaak met capuchon. Vaak hebben ze alcohol en een jointje op. Op sociaal media soms mensen die opeens naaktfoto’s plaatsen”

“Doordat jongens/mannen mij vaak aanspreken op straat als ik alleen ben.”

“Door wat je alleen om je heen hoort. Over steekpartijen of verkrachtingen.”

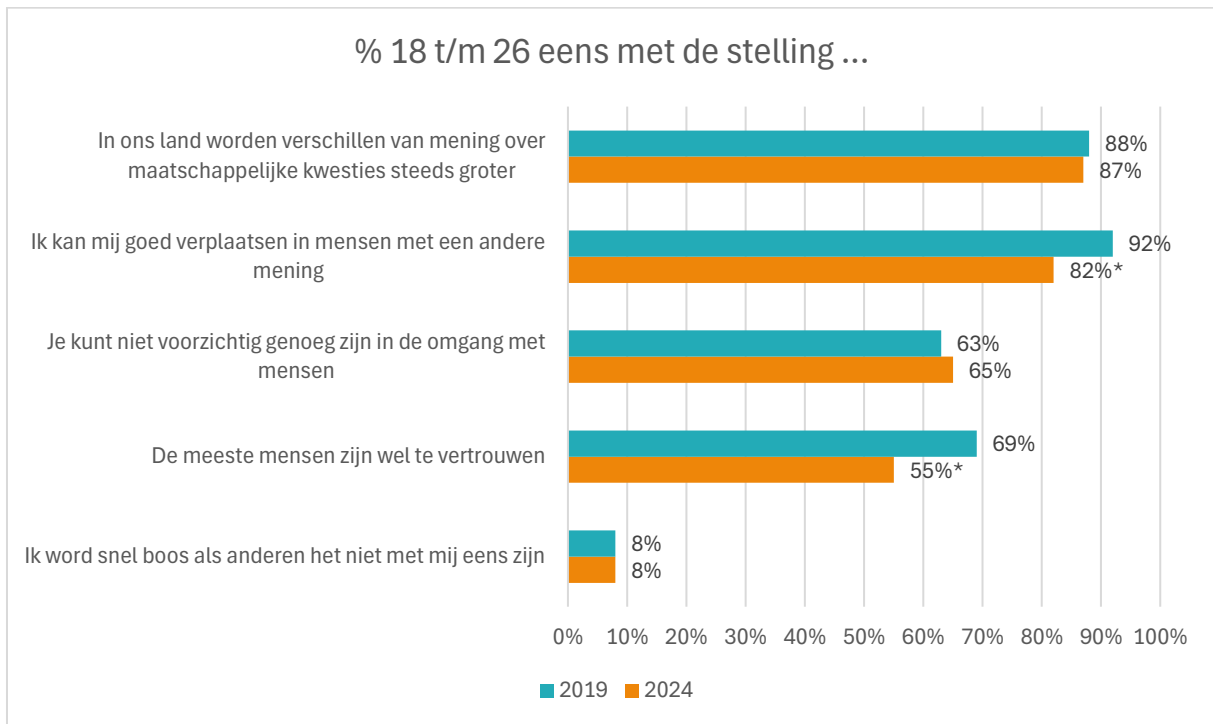
“Mijn ketting is van mijn nek gestolen en dat liet me realiseren dat “die gevaarlijke dingen en mensen” ook echt bij mij kunnen gebeuren en nu verwacht ik ook dat elk persoon op straat die langsloopt of naar me kijkt dat in gedachte kan hebben”

7.4 Vertrouwen in andere mensen en verschil van mening

*significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$

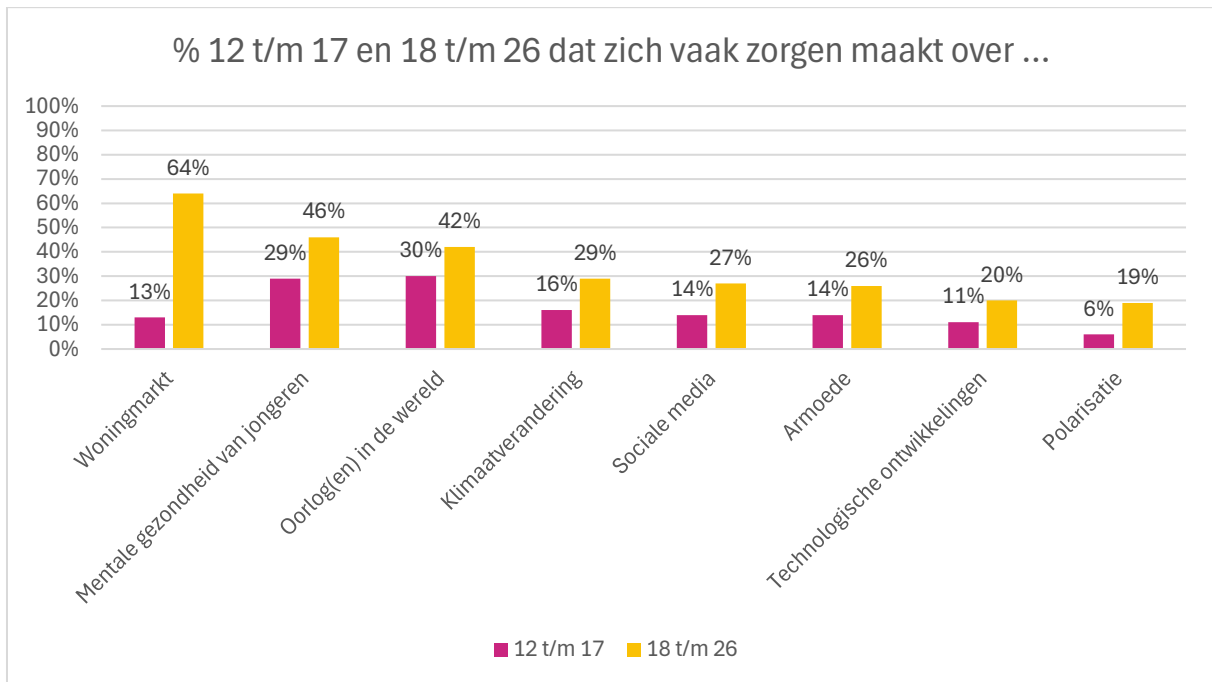
Jongeren hebben minder vertrouwen in andere mensen, kunnen zich minder goed verplaatsen in mensen met een andere mening en worden sneller boos als anderen het niet met hen eens zijn.

**significant verschil met vorige meting bij $p < 0,05$*

Jongvolwassenen hebben minder vertrouwen in andere mensen en kunnen zich minder goed verplaatsen in mensen met een andere mening.

7.5 Maatschappelijke zorgen

Jongeren maken zich het vaakst zorgen over oorlog(en) in de wereld (30%), mentale gezondheid van jongeren (29%) en klimaatverandering (16%). Anderzijds maakt het grootste deel zich (bijna) nooit zorgen om polarisatie (74%), technologische ontwikkelingen (60%) en de woningmarkt (56%).

Bijna twee op de drie jongvolwassenen (64%) maakt zich vaak of dagelijks zorgen over de woningmarkt. Daarna maken zij zich het vaakst zorgen over de mentale gezondheid van jongeren (46%) en oorlog(en) in de wereld (42%). Daarnaast maakt het grootste aandeel zich (bijna) nooit zorgen om polarisatie (42%), technologische ontwikkelingen (39%) en sociale media (30%).

8. Dromen en zorgen voor de toekomst

Wat zijn de dromen en zorgen van onze Haarlemmermeerse jongeren? Hoe hoopvol of bezorgd kijken zij naar hun toekomst? In dit stuk duiken we dieper in de leefwereld van onze Haarlemmermeerse jongeren. Waar we dit in de voorafgaande thema's vooral hebben gedaan aan de hand van cijfers, trends en ontwikkelingen, spreken kinderen, jongeren en jongvolwassenen hier vooral zelf over hun zorgen en dromen voor de toekomst. Door middel van citaten proberen we – in hun eigen woorden – een veelzijdig beeld te schetsen van de verschillende kleuren aan dromen en zorgen van onze Haarlemmermeerse jongeren.

De manier waarop jeugd naar de toekomst kijkt – en wat hen bezighoudt – verandert met de leeftijd. Bij Haarlemmermeerse kinderen zien we dat dromen vaak speels en fantasierijk zijn; ze willen beroemd worden, een held zijn of hun fantasiewereld tot leven laten komen. Tegelijkertijd maken sommige kinderen zich al wezenlijk zorgen, bijvoorbeeld over het klimaat, oorlogen of de gezondheid van hun naasten. Jongeren dromen van een leuke baan, een fijn huis of succes in een creatief of sportief vak. De toekomst lijkt nog ver weg, maar roept zorgen op over studiekeuze, werk, de woningmarkt en bredere maatschappelijke thema's zoals technologie, ongelijkheid of wereldproblemen. Voor jongvolwassenen worden dromen concreter; zij dromen over samenwonen, werk, financiële zekerheid en persoonlijke ontwikkeling. Ook dromen zij van reizen, vrijheid of een ander leven in het buitenland. Veel zorgen draaien om haalbaarheid: lukt het wel om die droom waar te maken in een wereld vol onzekerheid?

Met dit hoofdstuk willen we Haarlemmermeerse jeugd in hun eigen woorden aan het woord laten. Door middel van citaten laten we zien wat hen hoop geeft, wat hen bezighoudt en hoe hun dromen en zorgen zich ontwikkelen door de jaren heen.

Inhoudsopgave enquête resultaten

8.1 Toekomst dromen en zorgen van kinderen	71
8.2 Toekomst dromen en zorgen van jongeren	72
8.3 Toekomst dromen en zorgen van jongvolwassenen.....	74

8.1 Toekomst dromen en zorgen van kinderen

Haarlemmermeerse kinderen maken zich niet allemaal actief zorgen over de toekomst, maar bij velen spelen er al wél enige zorgen. Soms gaan die zorgen over wereldproblemen, zoals de opwarming van de aarde en oorlog. Voor anderen liggen die zorgen dichterbij huis. Zij maken zich bijvoorbeeld zorgen over de gezondheid van zichzelf of die van hun ouders. Ook geld is een thema waar zorgen over zijn: kinderen maken zich druk over of het leven later niet te duur wordt. En dan zijn er natuurlijk nog de persoonlijke zorgen, zorgen over school bijvoorbeeld: van het goed doen in de eindmusical tot aan spanning hebben voor de overstap naar de middelbare school en het halen van goede cijfers. Maar ook zorgen over gepest worden en er niet bij horen.

Zij hebben niet alleen zorgen, maar ook volop dromen. Die dromen verschillen sterk van kind tot kind. Sommigen hebben hele fantasierijke dromen en willen bijvoorbeeld kunnen vliegen. Anderen zijn juist al bezig met het leven van later en dromen van een mooi huis, een leuke baan of een gezinnetje in of juist buiten Haarlemmermeer. Bij andere kinderen zijn de dromen geïnspireerd door de mensen naar wie ze opkijken, zoals profvoetballers of YouTubers. Deze kinderen dromen ervan om net zo groot te worden als hun idolen. Bij sommige kinderen zijn de dromen nauw verbonden met de zorgen die ze hebben. Zo zien we dat veel van hen verlangen naar een betere wereld, zonder oorlog en klimaatproblemen. Deze kinderen laten zien dat dromen niet alleen persoonlijk van aard zijn, maar ook kunnen voortkomen uit grotere maatschappelijke en wereldse ontwikkelingen.

Wat zijn jouw zorgen voor de toekomst? (8 t/m 11)

“Ik heb eigenlijk nog geen zorgen voor mijn toekomst.”

“Dat alle dieren uitsterven en dat niemand dan meer een lief huisdier heeft.”

“Dat ik niet overga op school.”

“Ik ben bang wat er met AI gaat gebeuren. Dus dat computers de mensheid overnemen. En daarnaast maak ik me zorgen dat er weer een Wereldoorlog komt.”

“Dat m’n hond ooit doodgaat, ze is nu drie jaar. Ook ben ik bang dat er nog meer familieleden doodgaan.”

“Dat ik dakloos word.”

“Dat ik geen goede baan kan vinden en niet genoeg geld kan verdienen.”

“Om alleen te zijn.”

“Beetje bang voor de musical en de hogere school.”

Wat zijn jouw dromen voor de toekomst? (8 t/m 11)

“Om naar landen over de hele wereld te reizen.”

“Dat er een hele stad van LEGO bestaat waar je kunt wonen.”

“Ik droom ervan om vliegende bedden te hebben, te kunnen toveren, te vliegen en te teleporteren.”

“Met konijnen praten.”

“Later een hele lieve vriend hebben met 4 kinderen en een hond.”

“Om een zangeres te worden zoals Taylor Swift.”

“Ik wil professioneel Fortnite spelen, goede YouTuber worden en professioneel freerunner.”

“Dat de wereld niks meer overkomt. Geen natuurrampen meer en geen oorlog meer.”

“Dat ik blij en gelukkig ben en veel geld kan verdienen zodat ik niet in de problemen kom.”

8.2 Toekomst dromen en zorgen van jongeren

De zorgen van Haarlemmermeerse jongeren lopen sterk uiteen. Waar sommige aangeven (nog) geen zorgen te hebben, houden anderen zich bezig met problemen die zich afspelen op het wereldtoneel en uitdagingen die de huidige maatschappij met zich meebrengt. Zo vormen het klimaat, oorlogen en de opkomst van AI, maar ook de krappe woningmarkt en stijgende prijzen een bron van zorgen. Jongeren maken zich ook zorgen over de keuzes waar zij voor staan die betrekking hebben op hoe zij hun toekomst willen vorm geven, zoals een studierichting, beroepskeuze en toekomstige woonplaats.

Hoewel sommige jongeren zich zorgen maken over welk pad zij willen bewandelen, zijn anderen juist bang om te falen of om hun beoogde plannen niet waar te kunnen maken.

Ook de dromen van Haarlemmermeerse jongeren lopen uiteen en variëren van concrete dromen over het behalen van een voorgenomen studie of beroep, tot abstractere dromen over rijk, succesvol en gelukkig worden. Hoewel de dromen van jongeren een groter realiteitsbewustzijn reflecteren dan dromen van kinderen, durven ook jongeren groots te dromen van een toekomst als beroemdheid, professioneel sporter of miljonair. Ook houden jongeren zich bezig met hun pad naar zelfstandigheid, zo wordt er gedroomd over een fijn huis en een liefdevolle relatie. Toekomstdromen van jongeren zijn veelzijdig, idealistisch én zoekend. Waar kinderen vooral fantaseren en jongvolwassenen concreet plannen, bevinden jongeren zich daartussenin: ze weten *dat* ze later iets willen, maar het *hoe* en *wanneer* is nog niet altijd duidelijk.

Wat zijn jouw zorgen voor de toekomst? (12 t/m 17)

“Ik heb geen zorgen, ik leef in het nu.”

“Discriminatie (vooral etniciteit, geslacht & seksualiteit), armoede, oorlog, inflatie en klimaatverandering.”

“Dat AI de mensheid overneemt en dat ik voor niks aan het studeren ben omdat ik later misschien geen baan ga kunnen krijgen door AI.”

“Of ik een goede keuze ga maken over m’n studie en of ik later wel een huis kan krijgen.”

“Waar zal ik precies wonen en met wie?”

“Dat ik niet weet wat voor werk ik wil doen wat ik echt leuk vind en goed in ben.”

“Naar mavo zakken.”

“Of ik wel binnenkom bij de faculteit der geneeskunde, of ik gelukkig kan worden.”

Wat zijn jouw dromen voor de toekomst? (12 t/m 17)

“Cyber crime specialist zijn en veel kunnen reizen naar andere landen.”

“Dat ik bakker word of politie.”

“Om genoeg geld te hebben, om een succesvolle carrière te hebben en om goed te zijn in alles wat in doe.”

“Ik heb niet echt specifieke dromen, ik hoop gewoon dat ik gelukkig blijf.”

“Ik wil graag rijk en beroemd worden.”

“Een huis, een vrouw en kinderen, een eigen Netflix abonnement en genoeg vrienden en kennissen om me heen.”

“Een K-pop idool worden in een groep met 8 mensen gemixt.”

“Een prof voetballer worden en als ik 40 ben of ouder dan zou ik clubmanager willen worden van een profclub.”

8.3 Toekomst dromen en zorgen van jongvolwassenen

Bij de jongvolwassenen stapelen de zorgen zich op. Zo zien we dat vooral praktische en materiele zorgen op de voorgrond staan: heb ik straks genoeg inkomen om rond te komen? Kan ik ooit een huis kopen, of lukt het om iets te huren? Ook maken jongvolwassenen zich zorgen over hun carrière. Sommige hebben twijfels over hun gekozen studie; of ze daar wel werk in gaan vinden en of dat werk genoeg gaat opleveren in termen van inkomen en voldoening. Andere jongvolwassenen zijn vooral bezorgd over de maatschappij en de wereld om hen heen: komt het wel goed met de politiek, de woningmarkt, klimaatproblemen en oorlogen? Jongvolwassenen maken zich daarbij ook zorgen om zichzelf: gaan ze hun plek wel vinden, worden ze wel gelukkig en kunnen ze wel een gezin starten in deze onrustige tijd?

Hun dromen zijn vaak tastbaar en realistisch. In plaats van fantasie en grootsheid, zoals bij jongere kinderen, staan onderwerpen als zelfstandigheid en toekomstzekerheid meer centraal. Veel jongvolwassenen dromen van een stabiel leven: zonder geldzorgen, met een eigen huis, een goede baan en een gezin. We zien binnen deze groep dat veel dromen gelinkt zijn aan zorgen, bijvoorbeeld dat ze een eigen huis willen, maar dat ze zich zorgen maken of dit wel mogelijk is binnen de huidige woningmarkt. Naast de behoefte aan zekerheid, leeft er in veel jongvolwassenen ook een verlangen

naar vrijheid en ontdekking. Zo zijn er dromen over wereldreizen en dromen om (tijdelijk) in het buitenland te wonen. Er zijn binnen de groep jongvolwassenen ook dromen die verder reiken dan het persoonlijke geluk, deze dromen gaan vooral over een betere en rechtvaardige wereld.

Wat zijn jouw zorgen voor de toekomst? (18 t/m 26)

“Geen woning kunnen vinden die ik kan betalen en daardoor naar de andere kant van het land moeten verhuizen.”

“Dat ik geen huis kan kopen, geen goede partner vindt. Dat het niet mogelijk is om kinderen te krijgen of dat het niet verstandig is vanwege het klimaat.”

“Dat ik mijn werk droom niet kan laten uitkomen en ik altijd in een vicieuze cirkel zit met werk wat mij geen voldoening en energie geeft.”

“Geen huis kunnen kopen, in de geld problemen komen omdat alles veelste duur word, een vreselijke baan waar je elke dag met tegenzin naartoe moet.”

“Dat ik geen genoeg inkomen kan krijgen met de banen die mij interesseren.”

“Dat de privacy steeds meer wordt weggenomen en dat er steeds meer oorlogen komen en dat is ook nog eens super slecht voor de klimaatverandering. En dat iedereen steeds meer depressie krijgt.”

“Polarisatie, dat mensen met hun meningen alleen maar verder uit elkaar groeien in plaats van naar elkaar toe. De huizenmarkt. Of oorlogen ooit stoppen.”

Wat zijn jouw dromen voor de toekomst? (18 t/m 26)

“Een mooi huis kopen met mijn partner in Haarlemmermeer en daar zelf een leuk gezinnetje beginnen!”

“Dat ik samen met m'n gezin in een huis kan wonen en dat we ons geen zorgen hoeven te maken over geld.”

“Een eigen huis, vlak bij mijn ouders, waar ik een fijn leven verder kan opbouwen. Verder groeien in de baan die ik nu heb.”

“Een studie doen die ik leuk vind en wonen in het buitenland.”

“Mijn dromen voor de toekomst is dat de wereld een veilige plek wordt. Dat iedereen de eerlijke kans krijgt om een gelukkig leven te leven.”

“Financieel onafhankelijk zijn en leuke dingen blijven doen met de juiste vrienden en familie. Zoveel mogelijk landen bezoeken en misschien voor een tijd in het buitenland gaan wonen.”

“Een eigen huis en een stabiele baan. Dat ik mijn rechten mag behouden. Dat ik niet gediscrimineerd wordt om hoe ik eruit zie of van wie ik houd. Een gezonde planeet en een goed klimaat. Verder heb ik niet veel eisen.”

Bijlage: Onderzoeksverantwoording

De Jeugdenquête volgt voor de derde keer eenzelfde opzet: alle 8 t/m 17 jarigen zijn uitgenodigd om een vragenlijst over verschillende aspecten van hun leven in te vullen en onder 18 t/m 26 jarigen is daarvoor een steekproef getrokken. Om trends te volgen zijn veel vragen in de enquête hetzelfde gebleven als in voorgaande jaren. Enkele vragen zijn aangepast of toegevoegd om meer aansluiting te vinden bij de vraagstukken van de huidige tijd.

Er zijn drie verschillende vragenlijsten gebruikt voor drie verschillende leeftijdsgroepen: 8 t/m 11, 12 t/m 17 en 18 t/m 26 jarigen. Dit geeft de mogelijkheid om in de vraagstelling en onderwerpen beter aan te sluiten op de levensfase. Elke vragenlijst is een combinatie van gesloten en open vragen. De open vragen boden jeugd de kans om hun eigen woorden te kiezen, om zich uit te spreken of om aanvullingen te doen op de antwoordmogelijkheden. Ouders van 8 tot en met 11 jarigen werd gevraagd om de enquête samen met het kind in te vullen. Het is goed om te weten dat de antwoorden gegeven zijn door de jeugd zelf. De resultaten zijn dus geen objectieve metingen, maar zelfrapportages.

Werving

Alle 18.545 kinderen en jongeren van 8 tot en met 17 jaar die in september 2024 in Haarlemmermeer woonden kregen een uitnodigingsbrief thuis. Een steekproef van 5000 jongvolwassenen ontving ook een brief. Na vier weken kregen alle genodigden een herinneringsbrief. Het onderzoek is gepromoot met advertenties op sociale media en posters op verschillende plekken door de gemeente, zoals middelbare scholen, jongerencentra, Jongereninformatiepunten, Cpunt-locaties, dorpscentra en supermarkten. Jongvolwassenen die geen uitnodigingsbrief hadden ontvangen konden via de link of QR-code van de posters en de links in de sociale media-advertenties er zelf voor kiezen om toch mee te doen. Om meedoen met de enquête te stimuleren zijn onder de respondenten MeerPassen verloot.

Wie deden er mee

2024	uitgenodigd	respons aantal	respons %
8 tot 11	6880	1269	18%
12 tot 17	11665	1880	16%
18 tot 26	5000	639	X*

**door de mogelijkheid om via een link uit een poster mee te doen zonder uitnodiging kan dit aandeel niet bepaald worden*

De respons op de enquête is lager dan in 2019 (23%) en 2015 (28%). Deze dalende respons is niet uniek voor het Jeugdonderzoek en zien wij ook in andere enquêteonderzoeken. Ondanks de lagere respons, heeft dit onderzoek een groot aantal respondenten. Wij geven met dit onderzoek de ervaringen weer van 3788 jonge Haarlemmermeesters.

De verdeling naar leeftijd en woonplaats komt grotendeels overeen met de verdeling in de populatie. Net als in voorgaande edities van het jeugdonderzoek deden meer meisjes en vrouwen mee aan de enquête dan jongens en mannen. Ook gaven 25 respondenten aan zich niet als jongen/meisje of man/vrouw te identificeren. Deze antwoordcategorie was er niet in voorgaande jaren, waardoor dit aantal niet te vergelijken is over tijd.